

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΛΑΡΙΣΑΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ»

Διαχείριση Κρίσεων και Πολιτική Προστασία σε μικρούς νησιωτικούς
Δήμους. Η περίπτωση του Δήμου Σερίφου

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΓΚΑΡΑΒΕΛΑ ΚΕΡΑΣΙΑ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: Δρ. Στέφανος Ζαούτσος

ΛΑΡΙΣΑ
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2021

Υπεύθυνη Δήλωση

«Δηλώνω υπεύθυνα ότι η συγκεκριμένη μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία για τη λήψη του μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών του ΠΜΣ Πλήρους Φοίτησης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας «Δημόσια Διοίκηση και τοπική Αυτοδιοίκηση» έχει συγγραφεί από εμένα προσωπικά και δεν έχει υποβληθεί ούτε έχει εγκριθεί στο πλαίσιο κάποιου άλλου μεταπτυχιακού ή προπτυχιακού τίτλου σπουδών, στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό. Η εργασία αυτή έχοντας εκπονηθεί από εμένα, αντιπροσωπεύει τις προσωπικές μου απόψεις επί του θέματος και το κείμενο είναι γραμμένο με τα δικά μου λόγια και δεν αποτελεί προϊόν λογοκλοπής από τρίτες πηγές. Οι πηγές στις οποίες ανέτρεξα για την εκπόνηση της συγκεκριμένης διπλωματικής αναφέρονται στο σύνολό τους, δίνοντας πλήρεις αναφορές στους συγγραφείς, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο».

Η Δηλούσα

Γκαραβέλα Κερασία

Πρόλογος-Ευχαριστίες

Η παρούσα διπλωματική εργασία πραγματοποιήθηκε με πολλή θέληση και κάτω από δύσκολες συνθήκες λόγω των πρωτόγνωρων καταστάσεων που αντιμετωπίζουμε όλοι μας εξαιτίας της πανδημίας του κορονοϊού.

Στο σημείο αυτό θεωρώ πολύ σημαντικό να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή μου κο. Στέφανο Ζαούτσο για τις συμβουλές και την καθοδήγηση ώστε να βγει ένα πολύ καλό αποτέλεσμα, την οικογένειά μου που με στηρίζει σε κάθε βήμα που έχω κάνει ως τώρα στη ζωή μου καθώς και όλους αυτούς που συνέβαλλαν με κάθε τρόπο για την ολοκλήρωση της εργασίας αυτής.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαίτερος το Δήμαρχο Σερίφου κο. Κωνσταντίνο Ρεβίνθη, καθώς η βοήθειά του αλλά και οι γνώσεις του για τον τόπο του συνέβαλλαν καθοριστικά στη διεξαγωγή της έρευνας.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Τα τελευταία χρόνια συμβαίνουν τεράστιες καταστροφές τόσο φυσικές όσο και ανθρωπογενείς που πλήττουν τον κόσμο αλλά και τη χώρα μας. Η Ελλάδα, ως κατεξοχόν σεισμογενής περιοχή, μετά από έρευνα και εμπειρία αρκετών ετών έχει θωρακιστεί αρκετά έναντι των κινδύνων του σεισμού. Οι πλημμύρες όμως που έπληξαν τη Μάνδρα Αττικής το 2017, όπως και η πρόσφατη το Σεπτέμβριο του 2020 καταστροφή της Καρδίτσας το Σεπτέμβριο του 2020 από τον Ιανό και η πυρκαγιά στο Μάτι Αττικής τον Ιούλιο του 2018 κατέδειξαν την ανάγκη για σχεδιασμό και προετοιμασία από καταστροφές που ο ελληνικός πληθυσμός δεν είναι εξοικειωμένος.

Σημαντικό ρόλο στο σχεδιασμό και την υλοποίηση όπως και τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν μετά την έλευση του γεγονότος διαδραματίζουν οι Δήμοι - ανεξάρτητα από τον πληθυσμό τους- μέσα από το σχεδιασμό τους για οποιοδήποτε σενάριο καταστροφής άσχετα αν αυτό συμβεί «μία φορά στα 100 χρόνια».

Ο σωστός σχεδιασμός αποτρέπει μία κρίση που δεν μπορούμε να μετρήσουμε από πριν το μέγεθος της και που είναι απόρροια ενός έκτακτου γεγονότος ανεξάρτητα από που αυτό προήλθε (άνθρωπος-φύση). Το επίπεδο κοινωνικής ασφάλειας είναι παράγοντας και δείκτης πολιτισμού και ευημερίας. Τα μέτρα που λαμβάνονται θα πρέπει να καταδεικνύουν εκτός από το βαθμό ετοιμότητας και τις αδυναμίες του σχεδίου ώστε αυτό να προσαρμοστεί σύμφωνα με την 3η Διάσκεψη Σεντάι που δίνει έμφαση στη μείωση του κινδύνου και όχι στη διαχείριση της καταστροφής.

Στην παρούσα εργασία αναπτύσσονται οι βασικές έννοιες καταστροφών και εκτάκτων αναγκών όπως επίσης και τα σχέδια εκτάκτων αναγκών που ισχύουν στον ελλαδικό χώρο. Γίνεται αναφορά στις αρμοδιότητες των φορέων και των Δήμων της χώρας βάσει του Γενικού Σχεδίου Εκτάκτων Αναγκών καθώς και του σχεδίου που μπορεί να ακολουθήσει ο Δήμος Σερίφου για την αντιμετώπιση αυτών. Τέλος, παρουσιάζονται γενικές παρατηρήσεις-προτάσεις, απόρροια των χρήσιμων συμπερασμάτων που διεξήχθησαν από το ερωτηματολόγιο που μοιράστηκε στους κατοίκους του Δήμου.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ

Καταστροφή, κίνδυνος, έκτακτη ανάγκη, κρίση, διαχείριση κρίσης, πολιτική προστασία, σχέδια εκτάκτων αναγκών, «Ξενοκράτης»

Abstract

During the past decades major natural and technological disasters affect our country as well as the whole world. After extensive research and experience, Greece-a primarily seismic country-has managed to develop various means to deal with earthquakes. However, the floods in Mandra of Attica in November 2017, the fire in Mati Attica in July 2018 as well as the recent destruction of Karditsa by Ianos in September 2020 have demonstrated the necessity of designing and implementing emergency action-plans regarding disasters with which the Greek population is unfamiliar with.

Major role in the design and implementation of such measures and emergency action plans have the Municipalities-independently of their population. The Municipalities should be prepared to manage any kind of disaster regardless of whether it might happen "once in a blue moon".

A rigorous and careful design of an emergency action-plan could help avoiding an unanticipated crisis regardless of its extend and cause (manmade-natural). The level of social security is an accurate indicator of culture and prosperity. The proposed measures by the Municipalities should demonstrate not only the strong points of the emergency action plan but also its weaknesses, in order to comply with the 3rd Sendai Conference which emphasizes risk reduction management and not disaster management.

In this paper, the basic concepts of disasters and emergencies are analyzed, as well as the emergency action plans that are in effect in Greece. The responsibilities of the country's stakeholders are analyzed based on the disaster management emergency action plan, as well as the disaster management emergency action plan that the Municipality of Serifos can follow in such a case. Finally, general remarks and suggestions are presented based on the findings of the questionnaires that were completed by the citizens of the island.

Key words

disaster, danger, emergency, crisis, crisis's management, civil protection, emergency action plans, "XENOKRATIS"

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Περιεχόμενα

Πρόλογος-Ευχαριστίες.....	4
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	5
ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ.....	5
Abstract	6
Key words	6
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	7
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ	9
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ	10
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	12
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ^ο : ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ.....	14
1.1 Επικινδυνότητα.....	14
1.2 Τρωτότητα	15
1.3 Κίνδυνος.....	16
1.4 Καταστροφή	17
1.5 Κρίση.....	20
1.6 Διαχείριση κρίσης	22
1.7 Πολιτική Προστασία	23
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ^ο : ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	
.....	25
2.1 Έκτακτες ανάγκες.....	25
2.2 Θεσμικό πλαίσιο εκτάκτων αναγκών.....	26
2.3 Σχέδια εκτάκτων αναγκών (Σ.Ε.Α.).....	27
2.3.1 Σχέδιο «ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ»	28
2.3.2 Σχέδιο «ΠΕΡΣΕΑΣ».....	29
2.3.3 Σχέδιο «ΤΑΛΩΣ».....	31

2.4 Εθνικός Μηχανισμός Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων.....	32
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ^ο : ΓΕΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ.....	33
3.1 Φορείς κεντρικής διοίκησης.....	33
3.2 Δήμοι.....	36
3.3 Εθελοντικές οργανώσεις.....	38
3.4 Επιπλέον πόροι.....	38
3.5 Σχεδιασμός και εξέλιξη σχεδίου.....	39
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ^ο : ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ – Ο ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΙΦΟΥ.....	40
4.1 Η ιστορική εξέλιξη του Δήμου.....	40
4.2 Η υφιστάμενη κατάσταση.....	41
4.3 Δημοτικά κτίρια.....	41
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ^ο : ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΈΡΕΥΝΑΣ.....	47
5.1 Σχέδιο έκτακτης ανάγκης.....	47
5.2 Αποτίμηση σχεδίου.....	54
5.3 Μεθοδολογία έρευνας.....	56
5.4 Ερωτηματολόγιο.....	57
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 ^ο : ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.....	66
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	71
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ.....	78
Παράρτημα I: Υπόδειγμα Σχεδίου Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών και Άμεσης/Βραχείας Διαχείρισης των Συνεπειών από την Εκδήλωση Σεισμών για τη σύνταξη σχεδίων από τους Δήμους της χώρας.....	78
Παράρτημα II: 1 ^η Έκδοση του Γενικού Σχεδίου Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών και Άμεσης/Βραχείας Διαχείρισης των Συνεπειών από την Εκδήλωση Σεισμών με την κωδική ονομασία «ΕΓΚΕΛΛΑΔΟΣ» στα πλαίσια του Γενικού Σχεδίου Πολιτικής Προστασίας με τη συνθηματική λέξη «Ξενοκράτης».....	79

Παράρτημα III: 1 ^η Έκδοση του Γενικού Σχεδίου Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών και Άμεσης/Βραχείας Διαχείρισης των Συνεπειών από την Εκδήλωση Ηφαιστειακής Δραστηριότητας στο Ηφαιστειακό Σύμπλεγμα Σαντορίνης με την κωδική ονομασία «ΤΑΛΩΣ» στα πλαίσια του Γενικού Σχεδίου Πολιτικής Προστασίας με τη συνθηματική λέξη «Ξενοκράτης».....	80
Παράρτημα IV: Το ερωτηματολόγιο	81

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 1.1: Χάρτης Ζωνών σεισμικής επικινδυνότητας σε σχέση με τα όρια των Δήμων της χώρας. Βάσει της ΥΑ Δ17α/115/9/ΦΝ275/7-8-2003 (ΦΕΚ 1154/Β) ο Δήμος "Σερίφου" ανήκει στη ζώνη "I (0,16g)" σεισμικής επικινδυνότητας	15
Εικόνα 1.2: Χάρτης Ζωνών Επικινδυνότητας της Ελλάδας (ΥΑ Δ17α/115/9/ΦΝ275/7-8-2003, ΦΕΚ 1154/Β/12-8-2003)	16
Εικόνα 1.3: Σήμα Πολιτικής Προστασίας Ελλάδας (ΓΓΠΠ).....	23
Εικόνα 2.1: Αριθμοί Έκτακτης Ανάγκης (Ανεξάρτητοι Εθελοντές Πολιτικής Προστασίας, google.com).....	26
Εικόνα 4.1: Το Δημαρχείο Σερίφου (e-serifos.com)	42
Εικόνα 4.2: Το κτίριο του Περσέα (lifo.gr)	43
Εικόνα 4.3: Το Διοικητήριο στο Μέγα Λιβάδι (koinignomi.gr)	44
Εικόνα 4.4: Το Νηπιαγωγείο Σερίφου (exploring-greece)	45
Εικόνα 4.5: Το κυρίως κτίριο του Δημοτικού Σχολείου (sch.gr).....	45
Εικόνα 4.6: Το δευτερεύον κτίριο του Δημοτικού Σχολείου Σερίφου (sch.gr)	46
Εικόνα 4.7: Το Γυμνάσιο με Λυκειακές Τάξεις Σερίφου (sch.gr)	47
Εικόνα 5.1: Σχέδιο εκκένωσης του Δημαρχείου, Κάτοψη ισογείου (αρχείο Δήμου, 2020)	49
Εικόνα 5.2: Σχέδιο εκκένωσης Δημαρχείου, Κάτοψη ορόφου (αρχείο Δήμου, 2020).....	50
Εικόνα 5.3: Σεισμός και Προστασία στον Εργασιακό Χώρο (ΟΑΣΠ, 2020). 50	
Εικόνα 5.4: Δορυφορική απεικόνιση του γηπέδου στη Χώρα (googlemaps, 2021).....	51

Εικόνα 5.5: Δορυφορική απεικόνιση του γηπέδου μπάσκετ (googlemaps, 2021).....	52
Εικόνα 5.6: Δορυφορική απεικόνιση του γηπέδου ποδοσφαίρου στον Αυλόμωνα (googlemaps, 2021)	52
Πίνακας 5.1: Ερώτηση Α 1	57
Πίνακας 5.2: Ερώτηση Α 2	58
Πίνακας 5.3: Ερώτηση Β 1	58
Πίνακας 5.4: Ερώτηση Β 2	59
Πίνακας 5.5: Ερώτηση Β 3	59
Πίνακας 5.6: Ερώτηση Β 4	60
Πίνακας 5.7: Ερώτηση Β 5	60
Πίνακας 5.8: Ερώτηση Β 6	61
Πίνακας 5.9: Ερώτηση Β 6β.....	61
Πίνακας 5.10: Ερώτηση Β 7.....	61
Πίνακας 5.11: Ερώτηση Β 8.....	62
Πίνακας 5.12: Ερώτηση Β 9.....	62
Πίνακας 5.13: Ερώτηση Β 10.....	62
Πίνακας 5.14: Ερώτηση Β 11.....	63
Πίνακας 5.14: Ερώτηση Β 12.....	63
Πίνακας 5.15: Ερώτηση Β 12β.....	64
Πίνακας 5.15: Ερώτηση Β 13.....	64
Πίνακας 5.16: Ερώτηση Β 14.....	64
Πίνακας 5.17: Ερώτηση Β 15.....	65
Πίνακας 5.18: Ερώτηση Β 16.....	65

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

- **Α.Μ.Ε.Α.** : Άτομα Με Ειδικές Ανάγκες
- **Α.Π.** : Αριθμός Πρωτοκόλλου

- **Β.Α.Μ.Ε.** : Βιομηχανικά Ατυχήματα Μεγάλης Εμβέλειας
- **Β.Δ.** : Βασιλικό Διάταγμα
- **Γ.Γ.Π.Π.** : Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας
- **Γ.Σ.Ε.Α.** : Γενικό Σχέδιο Εκτάκτων Αναγκών
- **Γ.Σ.Π.Π.** : Γενικό Σχέδιο Πολιτικής Προστασίας
- **Δ.Ε.Η.** : Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού
- **Δ.ΕΠ.Α.** : Δημόσια Επιχείρηση Αερίου
- **Ε.Ε.** : Εκτελεστική Επιτροπή
- **Ε.Ε.Κ.Π.Π.** : Ελληνική Εταιρία Κοινωνικής Παιδιατρικής και Προαγωγής της Υγείας
- **Ε.Κ.Α.Β.** : Εθνικό Κέντρο Άμεσης Βοήθειας
- **Ε.Κ.Κ.Α.** : Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης
- **ΕΛ.ΑΣ.** : Ελληνική Αστυνομία
- **ΕΛ.Γ.Α.** : Οργανισμός Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων
- **ΕΛ.ΣΤΑΤ.** : Ελληνική Στατιστική Αρχή
- **Ε.Μ.Α.Κ.** : Ειδικές Μονάδες Αντιμετώπισης Καταστροφών
- **Ε.Μ.Υ.** : Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία
- **Ε.Ο.Δ.Υ.** : Εθνικός Οργανισμός Δημόσιας Υγείας
- **Ε.Ο.Τ.** : Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού
- **Ε.Σ.Κ.Ε.** : Ενιαίου Συντονιστικού Κέντρου Επιχειρήσεων
- **Ε.ΥΔ.ΑΠ.** : Εταιρεία Υδρεύσεως και Αποχετεύσεως Πρωτεύουσας Α.Ε.
- **Ε.Υ.Δ.Ε. ΥΠ.ΕΣ.** : Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης και Εφαρμογής του Υπουργείου Εσωτερικών
- **Κ.Ε.Π.Π.** : Κέντρο Επιχειρήσεων Πολιτικής Προστασίας
- **Κτ. Υπ. Α.Ε.** : Κτιριακές Υποδομές Α.Ε.
- **Κ.Υ.Α.** : Κοινή Υπουργική Απόφαση
- **κ.α.** : και άλλα/οι
- **κ.λ.π.** : και τα λοιπά
- **Λ.Σ.-ΕΛ.ΑΚΤ.** : Λιμενικό Σώμα-Ελληνική Ακτοφυλακή
- **μ.** : μέτρα
- **Μ.Μ.Ε.** : Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης
- **Ν.Δ.** : Νομοθετικό Διάταγμα
- **Ν.Π.Ι.Δ.** : Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου

- **Ο.Α.Σ.Π.** : **Ο**ργανισμός **Α**ντισεισμικού **Σ**χεδιασμού και **Π**ροστασίας
- **Ο.Η.Ε.** : **Ο**ργανισμός **Η**νωμένων **Ε**θνών
- **Ο.Τ.Α.** : **Ο**ργανισμοί **Τ**οπικής **Α**υτοδιοίκησης
- **Ο.Τ.Ε.** : **Ο**ργανισμός **Τ**ηλεπικοινωνιών **Ε**λλάδος
- **Π.Δ.** : **Π**ροεδρικό **Δ**ιάταγμα
- **Π.Ν.Π.** : **Π**ράξη **Ν**ομοθετικού **Π**εριεχομένου
- **Π.Ο.Υ.** : **Π**αγκόσμιος **Ο**ργανισμός **Υ**γείας
- **Π.Π.** : **Π**ολιτική **Π**ροστασία
- **Π.Ρ.Β.Χ.** : **Π**υρηνικές **Ρ**αδιολογικές **Β**ιολογικές και **Χ**ημικές καταστροφές
- **π.Χ.** : **π**ρο **Χ**ριστού
- **π.χ.** : **π**αραδείγματος **χ**άρη
- **Σ.Α.Τ.Α.Μ.Ε.** : **Σ**χέδιο **Α**ντιμετώπισης **Τ**εχνολογικών **Α**τυχημάτων **Μ**εγάλης **Ε**κτασης
- **Σ.Ε.Α.** : **Σ**χέδιο **Ε**κτακτης **Α**νάγκης
- **Σ.Ε.Κ.Υ.Π.Σ.** : **Σ**υντονιστικό **Ε**πιχειρησιακό **Κ**έντρο **Υ**πηρεσιών **Π**υροσβεστικού **Σ**ώματος
- **Σ.ΚΕ.Δ.** : **Σ**υντονιστικό **Κ**έντρο **Δ**ασοπυρόσβεσης
- **Σ.Ο.Π.Π.** : **Σ**υντονιστικό **Ο**ργανο **Π**ολιτικής **Π**ροστασίας
- **Σ.Τ.Ο.** : **Σ**υντονιστικό **Τ**οπικό **Ο**ργανο
- **Τ.Α.Μ.Ε.** : **Τ**εχνολογικά **Α**τυχήματα **Μ**εγάλης **Ε**μβέλειας
- **τ.χλμ.** : **τ**ετραγωνικά **χ**ιλιόμετρα
- **Υ.Α.** : **Υ**πουργική **Α**πόφαση
- **ΥΠΟ.ΜΕ.ΔΙ.** : **Υ**πουργείο **Μ**εταφορών και **Δ**ικτύων
- **Φ.Ε.Κ.** : **Φ**ύλλο **Ε**φημερίδας της **Κ**υβερνήσεως
- **χλμ.** : **χ**ιλιόμετρα
- **EM – DAT** : **E**mergency **E**vents **D**atabase
- **UNISDR** : **U**nited **N**ations **I**nternational **S**trategy for **D**isaster **R**eduction

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η μεταπτυχιακή αυτή εργασία εντάσσεται στη θεματική περιοχή της Διαχείρισης Κρίσεων και Πολιτικής Προστασίας σε επίπεδο Τοπικής Αυτοδιοίκησης

και εκπονήθηκε στα πλαίσια του Μεταπτυχιακού Προγράμματος «Δημόσια Διοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση» του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Μέσα από μία ιστορική αναδρομή θα επιχειρηθεί να αναλυθεί διαχρονικά ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης καθώς και της Πολιτικής Προστασίας . Μέσω του γενικού επιχειρησιακού σχεδίου «Ξενοκράτης», θα προσπαθήσουμε να διαμορφώσουμε ένα πλαίσιο απαιτήσεων μέσα από μετρήσιμα μεγέθη για την ικανότητα του συγκεκριμένου Δήμου να αξιολογήσει τις δομές του και με τη βελτίωση όσων αδυναμιών αναδειχτούν, η προστασία των πολιτών του να είναι ολοκληρωμένη.

Η παρούσα εργασία επιδιώκει να απαντήσει στα εξής βασικά ερευνητικά ερωτήματα όπως το αν γνωρίζουν οι τοπικές αρχές του δήμου καθώς και οι κάτοικοι του νησιού τι είναι κρίση και πώς μπορεί να αντιμετωπιστεί αναλόγως με το τι την προκαλεί, αν έχει συσταθεί ομάδα πολιτικής προστασίας για τη διαχείριση μιας κρίσης, αν υπάρχει σχέδιο έκτακτης ανάγκης σε περίπτωση μιας καταστροφής, αν οι κάτοικοι του νησιού είναι ενημερωμένοι και σε ποιο βαθμό από τις αρχές του τόπου ώστε να λειτουργήσουν σωστά στο ενδεχόμενο μιας καταστροφής, αν υπάρχουν τα κατάλληλα μέσα για την αντιμετώπιση καταστροφών και διαχείρισης μιας κρίσης στο νησί, αν η πολιτική προστασία έχει κάνει ενέργειες ώστε να μπορέσει να αντιμετωπίσει μία κρίση και τέλος αν υπάρχει δυνατότητα βελτίωσης της υπάρχουσας κατάστασης και αν ναι με ποιους τρόπους.

Η διάρθρωση της εργασίας χωρίζεται σε κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο παρατίθενται βασικές έννοιες όπως επικινδυνότητα, τρωτότητα, κίνδυνος, καταστροφή, κρίση, διαχείριση κρίσης, και Πολιτική Προστασία. Το δεύτερο κεφάλαιο αναφέρεται στη διαχείριση εκτάκτων αναγκών στην Ελλάδα και πιο συγκεκριμένα, στο τι είναι έκτακτες ανάγκες, το θεσμικό πλαίσιο αυτών, τι είναι τα σχέδια εκτάκτων αναγκών και τα σχέδια «Ξενοκράτης», «Περσέας» και «Ταλώς». Στο τρίτο κεφάλαιο αναλύεται το Γενικό Σχέδιο Εκτάκτων Αναγκών στη χώρα μας και παρουσιάζονται οι αρμοδιότητες και οι ρόλοι όλων των κεντρικών φορέων διοίκησης, των Δήμων, των εθελοντικών οργανώσεων, οι επιπλέον πόροι και ο σχεδιασμός και η εξέλιξη του σχεδίου όπως αυτά ορίζονται από την ισχύουσα νομοθεσία. Το τέταρτο κεφάλαιο είναι η μελέτη περίπτωσης της εργασίας όπου γίνεται αναφορά, στην ιστορική εξέλιξη του Δήμου Σερίφου, την υφιστάμενη κατάστασή του αλλά και τα Δημοτικά κτίρια που διαθέτει. Το πέμπτο κεφάλαιο

απαρτίζεται από ένα Σχέδιο Έκτακτης Ανάγκης του Δήμου, την αποτίμηση αυτού του σχεδίου, τη μεθοδολογία της έρευνας και το ερωτηματολόγιο με όλες τις απαντήσεις όσων πήραν μέρος στην έρευνα. Τέλος, στο έκτο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα συμπεράσματα της έρευνας και δίνονται προτάσεις για τη βελτίωση της υφιστάμενης κατάστασης. Ακολουθούν οι βιβλιογραφικές αναφορές, ελληνικές και ξενόγλωσσες, καθώς και οι διαδικτυακές πηγές που χρησιμοποιήθηκαν για την εκπόνηση της εργασίας και τα παραρτήματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο: ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ

1.1 Επικινδυνότητα

Η επικινδυνότητα (hazard) ορίζεται ως η πιθανότητα ενός φαινομένου να είναι καταστροφικό άμεσα ή έμμεσα απειλώντας τη ζωή, την περιουσία και το περιβάλλον των ανθρώπων. Χαρακτηρίζεται ως η αφετηρία του κινδύνου και αναφέρεται μόνο

στην προοπτική εμφάνισης ενός καταστροφικού φαινομένου και όχι στις επιπτώσεις που θα μπορούσε αυτό να έχει. (Σαουντζάκη, Δανδουλάκη, 2016).

Περιγράφει ουσιαστικά το επίπεδο της πιθανότητας ένα καταστροφικό φαινόμενο να κρύβει εν δυνάμει κινδύνους χωρίς όμως να γίνονται γνωστές περισσότερες πληροφορίες. Για παράδειγμα, τις επόμενες ημέρες πρόκειται να υπάρξουν ισχυρά καιρικά φαινόμενα στην περιοχή των Κυκλάδων με μεγάλο όγκο νερού να πέφτει. Μας δίνει πληροφορίες για το αναμενόμενο φυσικό φαινόμενο και έχοντας την εμπειρία η σκέψη οδηγείται στην πιθανότητα το φαινόμενο αυτό να προκαλέσει αρνητικά αποτελέσματα χωρίς παρόλα αυτά να υπάρχουν εκτιμήσεις γι' αυτά τα αποτελέσματα.

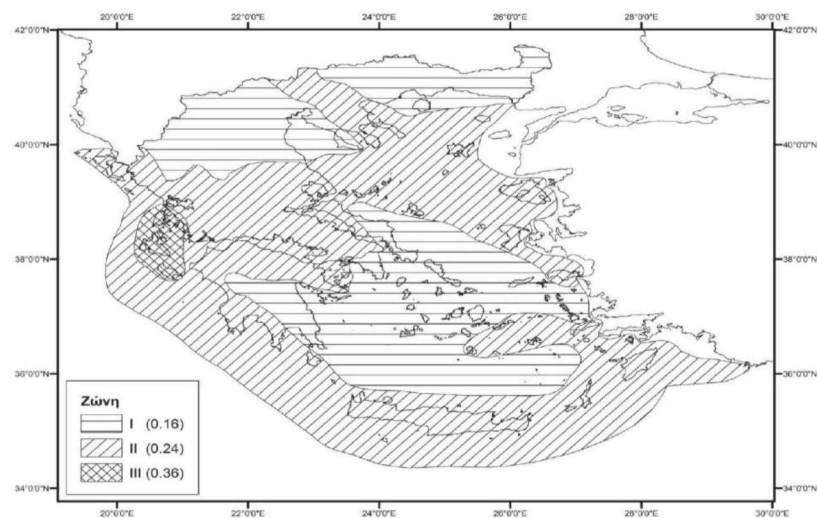
Εικόνα 1.1: Χάρτης Ζωνών σεισμικής επικινδυνότητας σε σχέση με τα όρια των Δήμων της χώρας. Βάσει της ΥΑ Δ17α/115/9/ΦΝ275/7-8-2003 (ΦΕΚ 1154/Β) ο Δήμος "Σερίφου" ανήκει στη ζώνη "I (0,16g)" σεισμικής επικινδυνότητας.

1.2 Τρωτότητα

Ως τρωτότητα (vulnerability) ορίζεται το μέγεθος των επιπτώσεων ενός καταστροφικού φαινομένου που αφορούν από τη μια τις κατασκευές (κτίρια, υποδομές) και από την άλλη τον άνθρωπο. Εκφράζει δηλαδή την απόκριση που μπορεί να έχει ένα καταστροφικό φαινόμενο στην περιοχή που συμβαίνει και μπορεί να διαχωριστεί στην τρωτότητα των κατασκευών και στην τρωτότητα του πληθυσμού (Γαλανόπουλος κ.α., 2007).

Λόγω της αστικοποίησης, όπου μεγάλος αριθμός ανθρώπων συγκεντρώνεται σε μικρές περιοχές, αυξάνεται το ποσοστό των επιπτώσεων που μπορούν να προκύψουν κατά την εκδήλωση ενός καταστροφικού φαινομένου καθώς και του

αριθμού των θυμάτων. Η ανάγκη για άμεση εγκατάσταση του πληθυσμού στις περιοχές αυτές δημιουργεί έντονη κατασκευαστική δραστηριότητα προκαλώντας βλάβη σε φυσικούς, κοινωνικούς, οικονομικούς και περιβαλλοντικούς παράγοντες. Η προοπτική ενός ατόμου ή μιας κοινωνίας να μπορεί να προβλέψει, να προετοιμαστεί και να ανταπεξέλθει στο ενδεχόμενο μιας καταστροφής δεν είναι βέβαιη σε τι ποσοστό υπάρχει. Το ποσοστό αυτό είναι που ορίζει ουσιαστικά την τρωτότητα της κοινωνίας αυτής ή του ατόμου ώστε να είναι σε θέση να διακρίνει και να ανταποκριθεί άμεσα σε έναν ενδεχόμενο κίνδυνο (Λέκκας, 2000).

Εικόνα 1.2: Χάρτης Ζωνών Επικινδυνότητας της Ελλάδας (ΥΑ Δ17α/115/9/ΦΝ275/7-8-2003, ΦΕΚ 1154/Β/12-8-2003)

1.3 Κίνδυνος

Ως κίνδυνος (risk) νοείται η πιθανότητα εκδήλωσης ενός φυσικού φαινομένου ή τεχνολογικού συμβάντος, που σε συνδυασμό με την ένταση της καταστροφής μπορεί να προκαλέσει ζημιές στη ζωή, την υγεία, την περιουσία ή το περιβάλλον.

Ο κίνδυνος μπορεί να είναι:

- ✓ εν δυνάμει, όταν δηλαδή μπορεί να γίνει επικίνδυνος χωρίς να προξενήσει παρόλα αυτά καμία απώλεια ζωής, περιουσίας ή στο περιβάλλον.
- ✓ πιθανός, όταν ο κίνδυνος είναι δυνατόν να βλάψει τη ζωή, την περιουσία ή το περιβάλλον.

- ✓ ενεργός, όταν ο κίνδυνος είναι σίγουρο πως θα συμβεί, χωρίς να μπορεί να μεσολαβήσει οτιδήποτε προτού εκδηλωθεί.
- ✓ μετριασμένος, όταν έχει γίνει γνωστός ο κίνδυνος και λαμβάνονται μέτρα ώστε να αποφευχθεί κάποιο σημαντικό περιστατικό.

Έτσι μειώνονται οι συνέπειες που θα προκύψουν χωρίς να εξασφαλίζει απόλυτα ότι δεν θα προκύψουν (Σαπουντζάκη, Δανδουλάκη, 2016).

Υπάρχουν διάφοροι τρόποι ταξινόμησης των κινδύνων αλλά κυρίως συνδέονται με τους παράγοντες της επικινδυνότητας και της τρωτότητας. Η μαθηματική εξίσωση που τα συνδέει όλα είναι:

$$R=H*V$$

όπου **R**, ο κίνδυνος (Risk) εκφράζει τις αναμενόμενες επιπτώσεις

H, η επικινδυνότητα (Hazard) εκφράζει την πιθανότητα εκδήλωσης του φαινομένου

V, η τρωτότητα (Vulnerability) εκφράζει την τρωτότητα μιας περιοχής ή του πληθυσμού της (Λέκκας, 2000).

Μια άλλη εξίσωση που συνδέει τον κίνδυνο με την επικινδυνότητα είναι:

$$K=E*T*O$$

όπου **K**, ο κίνδυνος

E, η (σεισμική) επικινδυνότητα

T, η τρωτότητα

O, η οικονομική αξία εκτεθειμένη στο (σεισμικό) κίνδυνο **K** (Λέκκας, 2000).

1.4 Καταστροφή

Ως καταστροφή ορίζεται κάθε φυσικό φαινόμενο ή τεχνολογικό συμβάν ανεξαρτήτως ταχύτητας εξέλιξης του στο χερσαίο, θαλάσσιο και εναέριο χώρο, με αρνητικές επιδράσεις προς τον άνθρωπο ή το περιβάλλον του και το φυσικό περιβάλλον. Οι απώλειες ή ζημιές της ζωής, της υγείας και της περιουσίας των ανθρώπων είναι αυτές που καθορίζουν την ένταση της καταστροφής. Το μέγεθός της εξαρτάται από τους κινδύνους που θα προκύψουν αφού εκδηλωθεί, από την

τρωτότητα της περιοχής στην οποία συμβαίνει όπως επίσης και από το βαθμό αντιμετώπισης των αρνητικών επακόλουθων που θα έχει η καταστροφή αυτή λόγω της ευπάθειας της περιοχής που συμβαίνει (Mitroff, Anagnos, 2000).

Αναλόγως την ένταση και τη δύναμη που χρειάζεται για να αντιμετωπιστεί μια καταστροφή, μπορεί να παρουσιαστεί με διάφορους χαρακτηρισμούς. Ως γενική καταστροφή ορίζεται όταν επεκτείνεται σε πάνω από τρεις περιφέρειες της χώρας. Περιφερειακή καταστροφή μικρής και μεγάλης έντασης όταν η ομάδα και τα μέσα πολιτικής προστασίας της περιφέρειας αρκούν για την αντιμετώπισή της, ή όταν χρειάζονται οι ομάδες και τα μέσα και από άλλες περιφέρειες ή από τις κεντρικές υπηρεσίες και τους φορείς, αντίστοιχα.

Τέλος, μπορεί να χαρακτηριστεί μια καταστροφή τοπική, μικρής ή μεγάλης έντασης. Στη μικρής έντασης, οι τρόποι αντιμετώπισης περιορίζονται σε επίπεδο νομού όσον αφορά τα μέσα και την ομάδα πολιτικής προστασίας, ενώ στη μεγάλης έντασης, η αναζήτηση βοήθειας επεκτείνεται και σε άλλους νομούς, περιφέρειες ή κεντρικές υπηρεσίες και φορείς (Γ.Σ.Π.Π., 2020).

Οι καταστροφές ανάλογα με την αιτία που προκαλούνται χωρίζονται σε φυσικές, τεχνολογικές και σε μεικτές ή λοιπές καταστροφές. Φυσικές είναι οι καταστροφές που εκδηλώνονται στο φυσικό περιβάλλον προκαλώντας αρνητικές επιπτώσεις στους ανθρώπους και στις περιουσίες τους. Σύμφωνα με την EM-DAT και τον ΠΟΥ, στις φυσικές καταστροφές εντάσσονται οι γεωφυσικές (π.χ. σεισμοί, ηφαίστεια), οι υδρολογικές (π.χ. πλημμύρες), οι μετεωρολογικές (π.χ. καταιγίδες), οι κλιματολογικές (π.χ. ξηρασία, ακραίες θερμοκρασίες), οι βιολογικές (π.χ. επιδημίες), και οι διαστημικές (π.χ. μετεωρίτες) καταστροφές. Τέλος, το ότι μια καταστροφή μπορεί να δημιουργήσει μια ή περισσότερες ακόμα καταστροφές μεγαλύτερου βαθμού αλλά και κινδύνου, είναι μια παράμετρος που μπορεί να ενταχθεί στην ταξινόμηση των καταστροφών.

Τεχνολογικές είναι αναστρέψιμες καταστροφές που προκαλούνται από τον άνθρωπο και τη δραστηριότητά του προκαλώντας επιπτώσεις τόσο στην ίδια του τη ζωή όσο και στην υγεία και την περιουσία του (Σαπουντζάκη, Δανδουλάκη, 2015). Οι καταστροφές αυτές επηρεάζουν το ανθρώπινο περιβάλλον (π.χ. αέρα, νερό, χώμα), την τροφική αλυσίδα (π.χ. ζώα) και το ανθρώπινο σώμα (π.χ. υγεία). Παρότι δε θεωρείται ότι συμβαίνουν συχνά, όταν συμβούν προκαλούν πολύ σοβαρές επιπτώσεις και πολλές φορές μπορεί να είναι αποτέλεσμα είτε κάποιας άλλης φυσικής

καταστροφής, είτε ανθρώπινης παρέμβασης στη φύση. Στις καταστροφές αυτές εντάσσονται τα TAME και τα BAME σύμφωνα με τα οποία μια διαρροή, πυρκαγιά ή έκρηξη μεγάλης εμβέλειας που προκαλεί σοβαρούς και ανεξέλεγκτους κινδύνους στην υγεία ή/και το περιβάλλον του ανθρώπου και σχετίζονται άμεσα με επικίνδυνες και επιβλαβείς ουσίες (civilprotection.gr).

Σύμφωνα με τα Διεθνή πρότυπα οι τεχνολογικές καταστροφές χωρίζονται σε ατυχήματα μεταφοράς, σε βιομηχανικά ατυχήματα και σε άλλα ατυχήματα. Τα ατυχήματα μεταφοράς είναι αυτά στα οποία η καταστροφή συμβαίνει κατά τη μεταφορά επικίνδυνων υλών από μηχανοκίνητο μέσο. Τα βιομηχανικά είναι αυτά που συμβαίνουν σε βιομηχανικές εγκαταστάσεις ή αποθηκευτικούς χώρους όπως για παράδειγμα εκρήξεις, χημικές διαρροές, απελευθέρωση δηλητηριωδών αερίων, κλπ. Τέλος, στα άλλα ατυχήματα εντάσσονται όλα αυτά που δεν μπορούν να ενταχθούν σε κάποια από τις παραπάνω κατηγορίες. Τα TAME και τα BAME διαφοροποιούνται επίσης από τις φυσικές καταστροφές, καθώς δεν έχουν συγκεκριμένη χρονική περίοδο που μπορεί να εκδηλωθούν, με τη διάρκειά τους να κυμαίνεται από λίγες ώρες έως πολλές ημέρες. Μπορούν να προκαλέσουν συνέπειες, σοβαρές και εκτεταμένες στον άνθρωπο και στο φυσικό περιβάλλον, μακροχρόνιες στην υγεία των ανθρώπων της περιοχής (Τσέρνομπιλ) όπως επίσης και να επεκταθούν σε γειτονικές περιοχές (patt.gov.gr).

Μεικτές καταστροφές είναι ο συνδυασμός φυσικών και τεχνολογικών καταστροφών. Είναι δηλαδή αυτές που εκδηλώνονται από φυσικά αίτια προκαλώντας καταστροφές και αυτές που εκδηλώνονται από τεχνολογικές καταστροφές που προκλήθηκαν κατά συνέπεια των φυσικών. Μια καταστροφή, αναλόγως τη διάρκεια ή την εκδήλωσή της, διακρίνεται σε άμεση, υποβόσκουσα ή αναδυόμενη και σε διαρκείας. Η άμεση είναι και η πιο επικίνδυνη καθώς δεν προειδοποιεί προτού ξεσπάσει, έχει πολύ μικρή διάρκεια και δεν υπάρχουν περιθώρια για αντίδραση και διαχείριση κατά την εξέλιξή της. Η υποβόσκουσα ή αναδυόμενη, ξεκινάει χωρίς έντονες επιπτώσεις και συνεχίζεται για κάποιο χρονικό διάστημα αφήνοντας περιθώριο σχεδιασμού, αντίδρασης και διαχείρισης χωρίς όμως να δείχνει σημάδια επιδείνωσης ή εξάλειψης του κινδύνου. Οι διαρκείας καταστροφές ξεκινούν και εξελίσσονται για μεγάλο χρονικό διάστημα που μπορεί να φτάσει έως και αρκετά χρόνια. Στις καταστροφές αυτές απώτερος στόχος είναι η άμεση και ταχύτερη αντιμετώπισή τους μειώνοντας έτσι το χρόνο εξέλιξης (Parsons, 1996).

Η δημιουργία κοινοτήτων από τον ΟΗΕ, μέσω της Διεθνούς Στρατηγικής για τη Μείωση των Καταστροφών (United Nations International Strategy for Disaster Reduction – UNISDR), ικανών να αντιμετωπίζουν καταστροφές και μέσα από την αειφόρο ανάπτυξη κάνει φανερή τη σημασία μείωσης των καταστροφών (civilprotection.gr). Για την καταγραφή στη UNISDR μιας καταστροφής θα πρέπει να συμβεί ένα από τα παρακάτω:

- ✓ απώλεια τουλάχιστον 10 ανθρώπων
- ✓ κήρυξη έκτακτης ανάγκης
- ✓ να επηρεαστούν από αυτή τουλάχιστον 100 άνθρωποι
- ✓ να γίνει αίτημα για διεθνή βοήθεια (Σαουντζάκη, Δανδουλάκη, 2015).

1.5 Κρίση

Η κρίση ορίζεται ως μια κατάσταση ή μια σειρά καταστάσεων που συμβαίνει ξαφνικά και μπορεί να επηρεάσει αρνητικά τον άνθρωπο, τις βασικές δομές (π.χ. υγείας, παιδείας), θεμελιώδεις αξίες (π.χ. ανθρώπινα δικαιώματα) καθώς και το φυσικό περιβάλλον γενικότερα (Λέκκας, Ανδρεαδάκης, 2015).

Τα βασικά της στοιχεία είναι η απειλή, η επείγουσα απειλή και η αβεβαιότητα. Χαρακτηρίζεται ως απρόσμενη, ικανή να δημιουργήσει αβεβαιότητα και ανάγκη για αλλαγή όπως και να δημιουργήσει μετά-τραυματικό στρες λόγω του φόβου και του άγχους που δημιουργείται στο περιβάλλον το οποίο εκδηλώνεται (Mitroff, Anagnos, 2000).

Αναλόγως τα αίτια που προκαλούν τις κρίσεις κατηγοριοποιούνται σε κρίσεις από φυσικές καταστροφές, από βιομηχανικό ατύχημα, από την κοινή γνώμη, από τη διοίκηση ενός οργανισμού ή και από αλλαγές στη διοίκησή του και από εγκληματικές ενέργειες. Πολλές απ' αυτές δεν προβλέπονται εύκολα και όταν συμβούν μπορεί να προκαλέσουν ανεπανόρθωτες ζημιές, απώλειες ανθρώπινων ζώων όπως και μόνιμες βλάβες σε ζωές, περιουσίες και φυσικό περιβάλλον. Οι καταστροφές αυτές συναντώνται κυρίως στην κατηγορία των φυσικών καταστροφών (Λέκκας, Ανδρεαδάκης, 2015).

Τα ΜΜΕ παίζουν σε πολλές περιπτώσεις μεγάλο ρόλο καθώς επηρεάζοντας έντονα την κοινή γνώμη, μπορούν να μετατρέψουν μια κρίση μικρής έκτασης σε μια

κρίση μεγάλης έκτασης. Αυτό κυρίως συναντάται στην κατηγορία των βιομηχανικών ατυχημάτων και της κοινής γνώμης (Λέκκας, 2000).

Οι κρίσεις που μπορεί να ξεσπάσουν σε έναν οργανισμό είτε αφορούν τη διοίκησή του, είτε διάφορες αλλαγές σε αυτή θεωρούνται συχνά ως ξαφνικό και αναπάντεχο γεγονός γιατί αφενός είναι εξαιρετικά δύσκολο να προβλεφθούν και αφετέρου σε τέτοιου είδους κρίσεις δεν υπάρχουν μέτρα αντιμετώπισης. Η πολιτική διοίκησης της εκάστοτε ηγεσίας πολλές φορές δε συνάδει με τη φιλοσοφία και τα πιστεύω του ανθρώπινου δυναμικού, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται ανακατατάξεις που οδηγούν σε ένταση κλιμακώνοντας μια ενδεχόμενη κρίση (Μπουραντάς, 1992).

Μια κρίση, ανάλογα με το περιθώριο αντίδρασης που αφήνει διακρίνεται σε άμεση, υποβόσκουσα ή αναδυόμενη και διαρκείας. Οι άμεσες είναι και οι πιο επικίνδυνες, δεν αφήνουν περιθώρια αντίδρασης και ο τρόπος αντιμετώπισής τους είναι ο όσο το δυνατόν καλύτερος σχεδιασμός του οργανισμού που θα δεχθεί την κρίση. Από την άλλη, μια υποβόσκουσα ή αναδυόμενη κρίση παρότι αφήνει τα περιθώρια αντίδρασης και αντιμετώπισής της, δεν είναι βέβαιο αν και πότε αυτή θα εκδηλωθεί. Τέλος, οι κρίσεις διαρκείας πρέπει να αντιμετωπίζονται το ταχύτερο δυνατό καθώς το διάστημα που θα διαρκέσουν μπορεί να είναι από κάποιες μέρες έως και χρόνια από την εκδήλωσή τους (Mitroff, Anagnos, 2000).

Η διαδικασία για να αντιμετωπιστεί μια κρίση χωρίζεται σε έξι φάσεις και εξαρτάται και από τη στρατηγική ταχύτητας και ανάλυσης αντιμετώπισης που θα χρησιμοποιήσει κάθε οργανισμός (Richardson, 1994).

Η αποφυγή της κρίσης ως πρώτη φάση συχνά αγνοείται γιατί πολλοί πιστεύουν πως όση προσπάθεια και αν γίνει η κρίση θα επανέλθει. Η φάση της οργάνωσης ως δεύτερη φάση είναι αυτή κατά την οποία ο οργανισμός οργανώνεται προκειμένου να είναι σε θέση να αντιμετωπίσει μια επερχόμενη κρίση. Η δυσκολότερη φάση είναι η τρίτη, αυτή της αναγνώρισης, όπου ο οργανισμός καλείται να παραδεχτεί πως υπάρχει η κρίση. Στην τέταρτη φάση, της συγκράτησης, ο οργανισμός προβαίνει γρήγορα στις σωστές αποφάσεις ώστε να περιορίσει την κρίση και να επανέλθει στους αρχικούς του ρυθμούς (Smallman, 1996). Ακολουθεί η δύσκολη και μακροχρόνια πέμπτη φάση της επίλυσης της κρίσης στην οποία σημαντικό ρόλο παίζει η ταχύτητα αλλά και η προετοιμασία που έχει κάνει ο οργανισμός. Τέλος, στην έκτη και τελευταία φάση του απολογισμού, μετρούνται οι

απώλειες και αξιολογούνται οι χειρισμοί και η ικανότητα του προσωπικού του οργανισμού να αντιδράσει υπό καθεστώδες πίεσης. Έτσι διαπιστώνονται τα λάθη που θα οδηγήσουν στα σωστά αποτελέσματα σε μια επόμενη κρίση (Frost, 1994).

1.6 Διαχείριση κρίσης

Ως διαχείριση κρίσεων νοείται το σύνολο των προληπτικών, παρεμβατικών και συντονιστικών πράξεων που διενεργούνται πριν, κατά τη διάρκεια και μετά από μια ανεπιθύμητη κατάσταση, από μεμονωμένα άτομα ή ομάδες ατόμων και έχουν ως στόχο τη μείωση των αρνητικών επιδράσεων της σε έναν οργανισμό και το ευρύτερο περιβάλλον του (Φιλολία, κ.α., 2005).

Η διαχείριση κρίσεων, ως ένα εργαλείο σύγχρονης διοίκησης, δημιουργεί σχέδια τα οποία έχουν ως στόχο την ανάλυση και την αντιμετώπιση των κινδύνων με σκοπό τη μείωση ή εξάλειψή τους που μπορεί να παρουσιαστούν σε έναν οργανισμό, μια επιχείρηση, ανθρώπους, ακόμα και σε μια ολόκληρη χώρα (crisismamagement.gr).

Για να αντιμετωπιστεί επιτυχώς μια κρίση θα πρέπει η διοίκηση του οργανισμού στον οποίο εκδηλώνεται να έχει προετοιμαστεί καταλλήλως με το σχέδιο για τη διαχείριση των κρίσεων δηλαδή του Crisis Management. Οι περισσότερες κρίσεις που δημιουργούνται σε έναν οργανισμό έχουν σοβαρές επιπτώσεις τόσο στην κοινωνία όσο και στους πολίτες αυτής και είναι κυρίως κρίσεις από φυσικές ή τεχνολογικές καταστροφές. Το Crisis Management σε έναν οργανισμό λειτουργεί ως ένα ξεχωριστό τμήμα που έχει αποκλειστική ευθύνη για τη διαχείριση των κρίσεων. Αναλύει το πως και το από που προέρχεται μια κρίση κάνοντας τον απολογισμό σε ότι συμβεί, καθώς σχεδιάζει όλα τα πιθανά σενάρια για την αντιμετώπιση ή την αποφυγή της αναλύοντας τα αποτελέσματα που θα έχει μια κρίση όταν αυτή συμβεί. Παρότι είναι κοινά αποδεκτό πως ένα σχέδιο διαχείρισης κρίσεων (Crisis Management) είναι απαραίτητο να υπάρχει σε κάθε οργανισμό, δεν είναι βέβαιο κατά πόσο το προσωπικό είναι πλήρως ενημερωμένο για το πως πρέπει να λειτουργήσει όταν παρουσιαστεί μια έκτακτη ανάγκη (crisismamagement.gr).

Έτσι, πολλές φορές κρίνεται απαραίτητη η ανάγκη συμμετοχής και άλλων υπηρεσιών. Η Πυροσβεστική, η Αστυνομία, οι φορείς υγείας αλλά και η Πολιτική Προστασία είναι φορείς άμεσα εμπλεκόμενοι σε μια έκτακτη ανάγκη έχοντας

εμπειρία στην αντιμετώπιση τέτοιου είδους εκτάκτων αναγκών. Για να συνεργαστούν σωστά όλες αυτές οι υπηρεσίες μαζί θα πρέπει να υπάρχουν κοινά σχέδια δράσης όπου θα διεξάγονται συχνά ασκήσεις μεταξύ των οργανισμών και των εμπλεκόμενων υπηρεσιών, οι τυχόν αλλαγές στα σχέδια να γίνονται άμεσα γνωστές σε όλους και το προσωπικό του οργανισμού να ενημερώνεται για το τι ρόλο θα αναλάβει ο καθένας σε περίπτωση εκδήλωσης μιας έκτακτης ανάγκης. Προκειμένου να καταστεί αυτό εφικτό θα πρέπει ο οργανισμός να εξοπλιστεί αρχικά με όλα τα κατάλληλα μέσα αντιμετώπισης μιας κρίσης, η εκπαίδευση και η οργάνωση του ανθρώπινου δυναμικού να είναι συνεχής και έγκαιρη και η συνεργασία όλων να είναι πάντα σε όσο τον δυνατόν μεγαλύτερο βαθμό (civilprotection.gr)

Το Σχέδιο Διαχείρισης Κρίσεων (Crisis Management Plan) είναι αυτό που μπορεί να δώσει λύσεις στο προσωπικό σε περίπτωση εκδήλωσης μιας κρίσης καθώς έχει παρατηρηθεί πως όταν ξεσπάει η κρίση τα συναισθήματα που καταλαμβάνουν τους ανθρώπους είναι αρχικά αυτό της έκπληξης όπως και του πανικού. Έχοντας λοιπόν ως κατευθυντήρια γραμμή το Σχέδιο Διαχείρισης Κρίσεων αλλά και μέσα από τα συχνά σεμινάρια προσομοίωσης ασκήσεων, μπορούν πιο εύκολα να αντιδράσουν σωστά και εγκαίρως αντιμετωπίζοντας την ενδεχόμενη κρίση. Η επικοινωνία του οργανισμού (Crisis Communication Plan), των εμπλεκόμενων υπηρεσιών και του ανθρώπινου δυναμικού με τα μέσα μαζικής ενημέρωσης είναι ένας τρόπος αποφυγής και αντιμετώπισης μιας κρίσης (Bland, 1995).

1.7 Πολιτική Προστασία

Εικόνα 1.3: Σήμα Πολιτικής Προστασίας Ελλάδας (ΓΓΠΠ)

Σύμφωνα με το ν. 2344/1995 ως Πολιτική Προστασία ορίζεται ο σχεδιασμός, η πρόληψη, η ηθική και ψυχολογική υποστήριξη καθώς και η ενεργοποίηση όλων των δυνάμεων και μέσων μιας χώρας, με σκοπό την προστασία των ατόμων, των ομάδων ή των κοινοτήτων από φυσικές ή τεχνολογικές καταστροφές ταχείας ή

βραδείας εξέλιξης σε περιόδους ειρήνης που προκαλούν καταστάσεις έκτακτης ανάγκης.

Προκειμένου να πραγματοποιηθεί ο σκοπός αυτός, λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα μέσω σχεδίων και προγραμμάτων που αφορούν την πρόληψη, την ετοιμότητα, την αντιμετώπιση και την αποκατάσταση των όποιων ζημιών ή καταστροφών σε μια έκτακτη ανάγκη. Όλα τα μέσα, δημόσια και ιδιωτικά όπως και το ανθρώπινο δυναμικό, χρησιμοποιούνται καταλλήλως σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο και υποβάλλονται εισηγήσεις για αναμορφώσεις της κείμενης νομοθεσίας στα αρμόδια υπουργεία. Το Διεθνώς αναγνωρισμένο σήμα της Πολιτικής Προστασίας είναι ένα ισοσκελές τρίγωνο. Βασίζεται στο τρίπτυχο: Σχεδιασμός – Δράσεις – Συντονισμός, με τις δυο πλευρές εκατέρωθεν της βάσης του τριγώνου να συμβολίζουν τις δράσεις πρόληψης και αντιμετώπισης αντίστοιχα και τη βάση του την αποκατάσταση των πληγέντων από μια κρίση (civilprotection.gr).

Βάσει του ν. 3013/2002 τα όργανα σχεδιασμού και εφαρμογής Πολιτικής Προστασίας στο σύστημα της χώρας είναι τα κεντρικά και τα αποκεντρωμένα. Βάσει των άρθρων 4, 5, 6, 7, 8, τα κεντρικά όργανα είναι η Διυπουργική Επιτροπή Εθνικού Σχεδιασμού Πολιτικής Προστασίας, το Κεντρικό Συντονιστικό Όργανο Πολιτικής Προστασίας, η Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας (Γ.Γ.Π.Π.) και ο Γενικός Γραμματέας Πολιτικής Προστασίας. Αποκεντρωμένα όργανα βάσει του άρθρου 11 του ίδιου νόμου είναι οι Γενικοί Γραμματείς των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων. Οι Περιφερειάρχες – Αντιπεριφερειάρχες (αιρετοί) – Ε.Ε. Περιφερειών ορίζονται ως αποκεντρωμένα όργανα σύμφωνα με τα άρθρα 160, 174, 186, του ν. 3852/2010 «Καλλικράτης». Επίσης στα όργανα αυτά εντάσσονται και οι Δήμαρχοι – Αντιδήμαρχοι – Ε.Ε. Δήμων με τα άρθρα 58, 59, 63, του ν. 3852/2010. Τέλος με το άρθρο 210 του νόμου αυτού αποκεντρωμένα όργανα είναι και οι Μητροπολιτικές Περιφέρειες Αττικής και Θεσσαλονίκης με αρμοδιότητες στους τομείς Πολιτικής Προστασίας και ασφάλειας.

Οι δυνάμεις Πολιτικής Προστασίας στο σύστημα της χώρας είναι τα Εξειδικευμένα Στελέχη Π.Π. σε κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, οι κρατικές υπηρεσίες – υπουργεία, οι υπηρεσίες Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, Περιφερειών και Δήμων. Οι υπηρεσίες των οργανισμών κοινής ωφέλειας (ΔΕΗ, ΟΤΕ, ΕΥΔΑΠ, ΕΜΥ, ΟΑΣΠ, ΕΚΑΒ, ΔΕΠΑ), το Πυροσβεστικό Σώμα, η Ελληνική Αστυνομία, το Λιμενικό Σώμα, οι ένοπλες δυνάμεις, οι Εθελοντικές Οργανώσεις και

οι εθελοντές που έχουν εξειδικευτεί σε κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο που εντάσσονται στο σχεδιασμό της Γ.Γ.Π.Π. και αναλαμβάνουν δράσεις πρόληψης και αποκατάστασης όπως και ετοιμότητας και αντιμετώπισης καταστροφών (Γ.Γ.Π.Π.).

Οι ενέργειες για την κινητοποίηση του δυναμικού της πολιτικής προστασίας πραγματοποιούνται σε τέσσερις (4) φάσεις:

ΦΑΣΗ 1, Συνήθης ετοιμότητα (Κωδικός Σ): παρουσιάζονται όλα τα μέτρα και οι ενέργειες του Κρατικού μηχανισμού συμβάλλοντας στην προετοιμασία των επόμενων σταδίων.

ΦΑΣΗ 2, Αυξημένη ετοιμότητα (Κωδικός Α): γίνεται εκτενής δραστηριοποίηση του μηχανισμού της πολιτικής προστασίας πέρα από τις ενέργειες της φάσης 1.

ΦΑΣΗ 3, Άμεση Κινητοποίηση – Επέμβαση (Κωδικός Ε): συμπεριλαμβανομένων και των άλλων μέτρων των παραπάνω φάσεων, ενεργοποιείται όλο το σύστημα πολιτικής προστασίας για την αντιμετώπιση καταστροφικών φαινομένων.

ΦΑΣΗ 4, Αποκατάσταση – Αρωγή: γίνεται εκτίμηση των ζημιών από τους ειδικούς παρέχοντας άμεσα βοήθεια στους πληγέντες, λαμβάνοντας παράλληλα και μέτρα για αποκατάσταση ζημιών και πρόληψης ώστε να μην επαναληφθούν τα φαινόμενα αυτά (civilprotection.gr).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο: ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

2.1 Έκτακτες ανάγκες

Σύμφωνα με το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, μια επείγουσα κατάσταση στο φυσικό ή ανθρωπογενές περιβάλλον, ικανή να θέσει σε κίνδυνο και να απειλήσει την υγεία ή την ασφάλεια των ανθρώπων όπως και να βλάψει ή να καταστρέψει το περιβάλλον, τις υποδομές ή τις περιουσίες, ορίζεται ως έκτακτη ανάγκη.

Τυχαία γεγονότα μικρής ή μεγάλης έκτασης που μπορούν να επηρεάσουν από ένα άτομο έως μια ομάδα ατόμων μπορούν να προκαλέσουν μια έκτακτη ανάγκη, που αν δεν αντιμετωπιστεί εγκαίρως μπορεί να δημιουργήσει ακόμα και μια κρίση. Τα γεγονότα αυτά μπορεί να δημιουργηθούν είτε από ανθρώπινη παρέμβαση (εσκεμμένα

ή από αμέλεια), είτε από κάποια φυσική καταστροφή. Ο καλύτερος τρόπος αντιμετώπισης μιας έκτακτης ανάγκης είναι η ύπαρξη σχεδίου ώστε μέσα από τακτικές ασκήσεις ετοιμότητας όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς σε συνεργασία με τα ΜΜΕ και το ανθρώπινο δυναμικό ενός οργανισμού να μπορέσουν να την αντιμετωπίσουν στο μέγιστο δυνατό βαθμό (Λέκκας, Ανδρεαδάκης, 2015).

Εικόνα 2.1: Αριθμοί Έκτακτης Ανάγκης (Ανεξάρτητοι Εθελοντές Πολιτικής Προστασίας, google.com)

2.2 Θεσμικό πλαίσιο εκτάκτων αναγκών

Η Πολιτική Προστασία θεσμοθετήθηκε για πρώτη φορά μετά τη μεταπολίτευση με το ν.δ. 17/74 (ΦΕΚ 236/Α/2-9-1974) «Περί Πολιτικής Σχεδιάσεως Εκτάκτου Ανάγκης».

Η ανάγκη για πολιτική προστασία σε περίοδο ειρήνης καθώς και τα νομοθετικά κενά, 21 χρόνια αργότερα οδηγούν στο ν. 2344/1995 (ΦΕΚ 212/Α/11-10-1995) «Περί Οργάνωσης Πολιτικής Προστασίας και άλλες διατάξεις» στον οποίο εμφανίζεται για πρώτη φορά ο όρος Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας (Γ.Γ.Π.Π.). Ο νόμος αυτός κάνει σαφές ότι οι δυνάμεις της Πολιτικής Προστασίας είναι: «οι κρατικές αρχές και υπηρεσίες, η τοπική αυτοδιοίκηση, κάθε μορφής επιχειρήσεις δημόσιες ή ιδιωτικές, οι εγκαταστάσεις ζωτικής σημασίας και γενικά όλοι οι πολίτες της χώρας».

Το 1992 με την ΚΥΑ 111/3/4ΚΒ/119, ΦΕΚ 268/Β/17-4-1992 αναθέτονται καθήκοντα Πολιτικής Άμυνας στις Αστυνομικές Αρχές και το έτος 2017 καταργείται η διάταξη αυτή με το ΦΕΚ 4657/Β/29-12-2017.

Η Πολιτική Προστασία αναβαθμίζεται με το ν. 3013/2002 (ΦΕΚ 202/Α/1-5-2002) «Περί αναβάθμισης της Πολιτικής Προστασίας και λοιπές διατάξεις», βασικός

νόμος πλαίσιο για τη Γ.Γ.Π.Π. Στο νόμο αυτό καθορίζονται οι κανονισμοί περί οργανογράμματος της Πολιτικής Προστασίας σε περιπτώσεις εκτάκτων αναγκών και εμφανίζεται ένα νέο Ν.Π.Ι.Δ. (άρθρο 7) το Επιστημονικό και Ερευνητικό Κέντρο Πολιτικής Προστασίας (Ε.Ε.Κ.Π.Π.). Επίσης με το άρθρο 14 ορίζεται επακριβώς «η δημιουργία συστήματος εθελοντισμού πολιτικής προστασίας για την πρόληψη, αντιμετώπιση και αποκατάσταση των καταστροφών» και με το άρθρο 15 του ίδιου νόμου καθορίζονται τα προσόντα των ατόμων που την απαρτίζουν.

Βάσει του νόμου αυτού (3013/2002) και με το Π.Δ. 151/2004 συστήνεται ο «Οργανισμός Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας» που ορίζει τη διάρθρωση και τις αρμοδιότητες των επιμέρους τμημάτων.

Λαμβάνοντας υπόψη τις διατάξεις του ν. 3013/2002 (ΦΕΚ 102/Α/1-5-2002) και με την Υ.Α. 1299/2003 (ΦΕΚ 423/Β/10-4-2003) εγκρίνεται με έναρξη ισχύος την 7/4/2003 το Γενικό Σχέδιο Πολιτικής Προστασίας με τη συνθηματική λέξη «ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ», με το οποίο επαναπροσδιορίζεται ο σκοπός, οι ορισμοί και οι έννοιες της Πολιτικής Προστασίας, το δυναμικό και τα μέσα αυτής και καθορίζονται εκ νέου οι αρμοδιότητες της Γ.Γ.Π.Π. με επιμέρους διατάξεις της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Εν συνεχεία αναθεωρείται με την Υ.Α. 3384/2006 (ΦΕΚ 776/Β/28-6-2006) και εγκρίνεται το Ειδικό Σχέδιο «Διαχείριση Ανθρώπινων Δικαιωμάτων».

2.3 Σχέδια εκτάκτων αναγκών (Σ.Ε.Α.)

Σύμφωνα με το Διαμαντή (2019), ως σχέδιο έκτακτης ανάγκης ορίζεται «το σύνολο των προδιαγεγραμμένων και οργανωμένων διαδικασιών και δράσεων, ως ένα σύστημα διαχείρισης μείωσης της τρωτότητας του ανθρώπινου παράγοντα και του περιβάλλοντός του».

Σκοπός των σχεδίων αυτών είναι να αντιμετωπίζονται καταστάσεις εκτάκτων αναγκών που οφείλονται σε φυσικούς ή ανθρωπογενείς κινδύνους υπό συνθήκες πίεσης, μειώνοντας τις συνέπειες που μπορεί να έχουν σε ανθρώπινες ζωές και υλικές ζημιές. Κάθε σχέδιο καταρτίζεται ώστε όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς και το ανθρώπινο δυναμικό ενός οργανισμού να βρίσκονται σε ετοιμότητα ώστε να μπορούν να αντιμετωπίσουν μια πιθανή κρίση ή καταστροφή. Περιέχει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες όσον αφορά την οργάνωση και τη διαχείριση των πόρων που διαθέτει ο οργανισμός και καθορίζει τις αρμοδιότητες και τους υπεύθυνους για το συντονισμό και την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών (Διαμαντής, 2019).

Τα σχέδια αυτά συντάσσονται για να αντιμετωπιστούν συνήθως έκτακτες ανάγκες από φυσικά φαινόμενα και ανθρωπογενείς ενέργειες (εσκεμμένες ή από αμέλεια) και οι πληροφορίες που περιέχουν αναφέρουν ενέργειες για ετοιμότητα συνήθη και αυξημένη, για τρόπους αντίδρασης και αντιμετώπισης και για βραχεία αποκατάσταση ζημιών (civilprotection.gr).

Σύμφωνα με το ν. 3850/2010 (ΦΕΚ 84/Α/2-6-2010) «Κύρωση του κώδικα νόμων για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων», η σύνταξη και η εφαρμογή σχεδίων έκτακτης ανάγκης είναι υποχρεωτική σε όλους τους χώρους εργασίας.

Όλα τα Σ.Ε.Α. συντάσσονται σύμφωνα με τις οδηγίες σχεδίασης του γενικού νομοθετικού πλαισίου σε συνδυασμό με το «Εγχειρίδιο σύνταξης και εναρμόνισης ειδικών σχεδίων ανά καταστροφή σε επίπεδο Υπουργείου ή άλλου Κεντρικού Φορέα» της Γ.Γ.Π.Π. (2007), το «Εγχειρίδιο σύνταξης και εναρμόνισης σχεδίων έκτακτης ανάγκης ανά καταστροφή της Περιφέρειας και της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης» και την εν τέλει εφαρμογή της Υ.Α. 1299/2003 «Ξενοκράτης».

2.3.1 Σχέδιο «ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ»

Το Γενικό Σχέδιο Πολιτικής Προστασίας με τη συνθηματική ονομασία «ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ» καταρτίστηκε με την Υ.Α. 1299/2003 (ΦΕΚ 423/Β/10-04-2003) με έναρξη ισχύος την 7/4/2003 με την οποία εγκρίθηκε και το Ειδικό Σχέδιο «Διαχείριση Ανθρώπινων Απωλειών».

Σκοπός του γενικού σχεδίου είναι να διαμορφωθεί ένα σύστημα αντιμετώπισης των καταστροφών και προστασίας της ζωής, της υγείας και της παρουσίας των ανθρώπων και του φυσικού περιβάλλοντος. Έτσι, προσδιορίζεται ο ρόλος των εμπλεκόμενων φορέων και υπηρεσιών όπως και τα όργανα συντονισμού και διεύθυνσης σε όλα τα επίπεδα. Παρατίθενται όλα τα απαραίτητα στοιχεία που χρειάζονται οι υπηρεσίες για την εκτίμηση και την αξιολόγηση των κινδύνων ώστε σε κάθε περίπτωση να εκπονούνται ειδικά σχέδια αντιμετώπιζοντας τους κινδύνους κατά περίπτωση. Η Γ.Γ.Π.Π. εγκρίνει τα σχέδια αυτά και αναλαμβάνει να κάνει γνωστό σε όλους το σχεδιασμό, την οργάνωση και το συντονισμό βελτιώνοντας την πρόληψη, την ετοιμότητα, την ενημέρωση και την αντιμετώπιση καταστροφών και εκτάκτων αναγκών. Επίσης δίδονται όλες οι απαραίτητες πληροφορίες ώστε ο κάθε οργανισμός να έχει τη σωστή στρατηγική αναλόγως με το διαθέσιμο εξοπλισμό και να είναι σε θέση να ανταπεξέλθει εγκαίρως τόσο το ανθρώπινο δυναμικό του όσο και τα μέσα

του. Τέλος, προβλέπεται η δημιουργία διοικητικής μέριμνας για την αντιμετώπιση των προβλημάτων από μια καταστροφή σε πολίτες και επιχειρήσεις καθώς και η δημιουργία συστήματος επικοινωνίας όλων των εμπλεκόμενων φορέων σε μια έκτακτη ανάγκη (ΓΓΠΠ).

Η Κ.Υ.Α. 172058/2016 (ΦΕΚ 354/Β/17-2-2016), βάσει του γενικού σχεδίου, καθορίζει τους όρους, τους κανόνες και τα μέτρα για την «αντιμετώπιση κινδύνων από ατυχήματα μεγάλης έκτασης σε εγκαταστάσεις ή μονάδες λόγω ύπαρξης επικίνδυνων ουσιών».

Η ανάγκη για περαιτέρω επιμόρφωση του εμπλεκόμενου προσωπικού στην αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών φέρνει το Π.Δ. 67/2019 (ΦΕΚ 107/Α/28-6-2019) για την «Οργάνωση και λειτουργία της Σχολής Πολιτικής Σχεδίασης Έκτακτης Ανάγκης», η οποία παρέχει γνώσεις για τη σχεδίαση, την προετοιμασία και την εφαρμογή της πολιτικής άμυνας.

Με άλλα λόγια, το γενικό σχέδιο «Ξενοκράτης» είναι η κατευθυντήρια γραμμή στην αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών ή κρίσεων. Εφαρμόζεται από όλους τους δημόσιους οργανισμούς και τις υπηρεσίες και μέσω διαφόρων ασκήσεων ετοιμότητας γενικού πληθυσμού (Rhodes Protection, 2018) προλαμβάνεται μια τυχόν αποτυχία του σχεδίου.

Η ανάγκη να επιτυγχάνει ο σχεδιασμός και η επέμβαση της πολιτείας είναι μεγάλη καθώς η εμπιστοσύνη των πολιτών κλονίζεται σε περίπτωση αποτυχίας. Ειδικά για την Ελλάδα τα τελευταία χρόνια η εμπιστοσύνη αυτή έχει κλονιστεί έντονα μετά από την πλημμύρα το 2017 στη Μάνδρα Αττικής, το 2020 την πρόσφατη πλημμύρα από τον Ιανό στην Καρδίτσα Θεσσαλίας αλλά και την ολέθρια πυρκαγιά στο Μάτι Αττικής το 2018.

2.3.2 Σχέδιο «ΠΕΡΣΕΑΣ»

Σύμφωνα με το Γ.Σ.Π.Π. «Ξενοκράτης» το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας συντάσσει ειδικά σχέδια αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών και παροχής βοήθειας στους πληγέντες. Ένα από αυτά είναι και το σχέδιο με τη συνθηματική λέξη «ΠΕΡΣΕΑΣ», το οποίο έχει φέρει σημαντική αλλαγή στην αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών στον τομέα της υγείας (Υ.Α. 1299/2003).

Η διοίκηση του ιδρύματος στην περιοχή εκδήλωσης μιας έκτακτης ανάγκης βρίσκεται σε ετοιμότητα ενεργοποίησης του σχεδίου αυτού σε συνεργασία με το ΕΚΑΒ σε ότι αφορά τα περιστατικά υγείας κατά περιοχή ευθύνης.

Τα σχέδια αυτά είναι απόρρητα και εμπιστευτικά γιατί περιέχουν ονόματα υπευθύνων για τους ρόλους και τις ευθύνες που αναλαμβάνουν για την αντιμετώπιση εκτάκτων καταστάσεων (Ζάντζος, κ.α., 2013).

Το παρόν σχέδιο δίδεται από το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας και το ΕΚΕΠΥ στα νοσοκομεία με σκοπό σε περίπτωση ανάγκης, διασφαλιστεί αρχικά η υγεία και η ακεραιότητα ασθενών και εργαζομένων, να αντιμετωπιστούν άμεσα τα όποια περιστατικά προκύψουν, όπως επίσης το νοσοκομείο να είναι άμεσα σε θέση να ανακτήσει την ομαλή του λειτουργία με την εκτόνωση της κατάστασης. Ακόμα, προβλέπεται η συνεργασία με το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας, το ΕΚΑΒ, τη ΓΓΠΠ, την Πυροσβεστική, την Αστυνομία, κ.α. (ΓΓΠΠ).

Τα νοσοκομεία συνήθως καλούνται να αντιμετωπίσουν έκτακτες ανάγκες κυρίως από τεχνικά προβλήματα (π.χ. διακοπή νερού, ρεύματος), εσωτερική πυρκαγιά, σεισμούς, καύσωνες, εσωτερική επιδημία, μεγάλη προσέλευση ασθενών λόγω επιδημίας, όπως και ασθενών που έχουν εκτεθεί σε χημικούς, βιολογικούς και ραδιολογικούς παράγοντες. (ΠΡΒΧ) (Ζάντζος, κ.α., 2013).

Το σχέδιο αναλύεται σε 3 μέρη όπου στο πρώτο μέρος περιγράφεται η υφιστάμενη κατάσταση του ιδρύματος όπως για παράδειγμα η κτηριακή υποδομή, η οργανωτική δομή του, κ.α. Στο δεύτερο μέρος παρουσιάζεται ο σχεδιασμός και οι δράσεις σε 7 πιθανά σενάρια και τέλος, στο τρίτο μέρος υπάρχουν τα αναλυτικά φύλλα δράσης που περιλαμβάνουν τα καθήκοντα όλων των υπευθύνων. Το δεύτερο και το τρίτο στάδιο είναι εμπιστευτικά (ΓΓΠΠ).

Αξίζει να σημειωθεί πως στο παρόν σχέδιο τα στάδια εξέλιξης του παίζουν καθοριστικό ρόλο και αυτό γιατί σε μια έκτακτη ανάγκη θα υπάρχουν σίγουρα και άνθρωποι (ασθενείς) που δεν θα έχουν τη σωματική ή ψυχική ικανότητα για άμεση αντίδραση. Γι' αυτό, στο πρώτο στάδιο της εγρήγορσης, λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα ώστε το νοσοκομείο να είναι σε ετοιμότητα να περάσει άμεσα στο δεύτερο στάδιο της ενεργοποίησης που περιλαμβάνει όλα τα μέτρα για την αντιμετώπιση μιας κρίσης. Στο τρίτο στάδιο, της πλήρους εξέλιξης, το νοσοκομείο θα πρέπει βάσει σχεδίου να βρίσκεται σε κατάσταση πλήρους λειτουργικότητας περνώντας στο τέταρτο και τελευταίο στάδιο της αποδρομής, προχωρώντας σε όλες

τις απαραίτητες ενέργειες για την αποκλιμάκωση της δράσης και την επαναφορά του σε κατάσταση λειτουργίας, όπως ήταν πριν την έκτακτη ανάγκη (Ζάντζος, κ.α., 2013).

Τέλος, στο σχέδιο αυτό προβλέπονται μέτρα σε περίπτωση ανάγκης εκκένωσης του κτιρίου, υποδεικνύοντας τους χώρους μετεγκατάστασης αναλόγως την έκτακτη ανάγκη που θα προκύψει (ΓΓΠΠ).

2.3.3 Σχέδιο «ΤΑΛΩΣ»

Το σχέδιο διαχείρισης εκτάκτων αναγκών με τη συνθηματική λέξη «ΤΑΛΩΣ» εντάσσεται στο ΓΣΠΠ «Ξενοκράτης» (Υ.Α. 1299/2003) και έχει συνταχθεί για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών σε περίπτωση εκδήλωσης ηφαιστειακής δραστηριότητας στο Ηφαιστειακό Σύμπλεγμα της Σαντορίνης με ημερομηνία έναρξης ισχύος την 06/02/2020 (ΓΓΠΠ).

Οι οδηγίες για τη σύνταξη του σχεδίου της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου καθώς και ο σχεδιασμός των Δήμων της Π.Ε. Θήρας όπως και όλων των εμπλεκόμενων φορέων παρουσιάζονται στο γενικό σχέδιο αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών «Ταλώς» του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη και στο ν. 3852/2010 («Καλλικράτης»).

Σκοπός του σχεδίου αυτού είναι ο γενικός συντονισμός όλων των εμπλεκόμενων φορέων σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο για την αντιμετώπιση των εκτάκτων αναγκών σε μια ενδεχόμενη εκδήλωση ηφαιστειακής δραστηριότητας όπως και η άμεση διαχείριση των συνεπειών που θα έχει στον άνθρωπο, το φυσικό περιβάλλον και τις υποδομές της χώρας. Είναι ένα σχέδιο το οποίο πέρα από τις γενικές αρμοδιότητες και τρόπους αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών που αναφέρονται στο ΓΣΠΠ (Υ.Α.1299/2003), περιλαμβάνει δράσεις, ρόλους και τρόπους διαχείρισης και αποκατάστασης καταστροφών που προέρχονται ειδικά από μια ηφαιστειακή δραστηριότητα όπως σεισμό, όξινη βροχή, ηφαιστειακή στάχτη, ροή λάβας, τσουνάμι, κ.α. (civilprotection.gr).

Η ηφαιστειακή δραστηριότητα συνήθως προειδοποιεί για την εκδήλωση φαινομένων τα οποία δεν μπορούν παρόλα αυτά να αποτραπούν με κάποιο τρόπο και είναι ικανά να προκαλέσουν μεγάλες ζημιές, από τραυματισμούς ανθρώπων και

υλικές ζημιές έως απώλειες ανθρώπινων ζώων και περιουσιών, γι' αυτό και εντάσσονται κυρίως στην κατηγορία των φυσικών καταστροφών (Υ.Α. 1299/2003).

Το παρόν σχέδιο έχει αυξημένη ετοιμότητα ενεργοποίησής του και είναι άμεσα συνδεδεμένο με το σχέδιο «ΕΓΚΕΛΑΔΟΣ» για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών από την εκδήλωση σεισμού και με το σχέδιο «ΔΑΡΔΑΝΟΣ» για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών από την εκδήλωση πλημμύρων (τσουνάμι) (ΓΓΠΠ).

2.4 Εθνικός Μηχανισμός Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων

Ο Εθνικός Μηχανισμός Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων συστάθηκε με το ν. 4662/2020 (ΦΕΚ 27/Α/7-2-2020). Έχει ως προτεραιότητα, τόσο την πρόληψη, την ετοιμότητα και την προστασία της ζωής, της υγείας και της περιουσίας των πολιτών, του φυσικού περιβάλλοντος και των υποδομών, όσο και τη μείωση του κινδύνου, την αντιμετώπιση, την αποκατάσταση και την ελαχιστοποίηση των συνεπειών αυτού.

Ο τρόπος λειτουργίας του μηχανισμού αποτελεί ένα σύστημα σύμφωνα με τους ευρωπαϊκούς και διεθνείς μηχανισμούς και τα συστήματα της πολιτικής προστασίας. Ο Εθνικός Μηχανισμός εποπτεύεται από το Γενικό Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας. Η ενεργοποίηση, η λειτουργία και η υλοποίηση των δράσεων του βασίζεται στην αδιάσπαστη και ευέλικτη εφαρμογή τους, ανεξάρτητα από το πώς και από που προήλθαν οι καταστροφές, στην ευελιξία της διάρθρωσης όλων των επιχειρησιακών δομών αναλόγως το βαθμό ανάγκης, στην αξιοποίηση όλων των επιστημονικών γνώσεων και εργαλείων ΤΠΕ και στη συνεχή εκπαίδευση του ανθρώπινου δυναμικού (ν. 4662/2020).

Η ενεργοποίηση του είναι κλιμακωτή αναλόγως την κατάσταση ετοιμότητας και συγκεκριμένα:

α) Κατάσταση συνήθους ετοιμότητας (Green code). Οι εμπλεκόμενοι φορείς σε θέματα Πολιτικής Προστασίας βρίσκονται σε ετοιμότητα και ελέγχουν τα μέσα που διαθέτουν ώστε να είναι σε θέση να χρησιμοποιηθούν εφόσον χρειαστεί.

β) Κατάσταση αυξημένης (Yellow code) ετοιμότητας. Η ετοιμότητα των εμπλεκόμενων φορέων αυξάνεται και ενεργοποιούνται συγκεκριμένα πλαίσια διαχείρισης εκτάκτων αναγκών.

γ) Κατάσταση επιφυλακής (Orange code). Οι εμπλεκόμενοι φορείς περνούν από το στάδιο της ετοιμότητας στο στάδιο της επιφυλακής.

δ) Κατάσταση κινητοποίησης (Red code). Ο Εθνικός Μηχανισμός τίθεται σε πλήρη κινητοποίηση μετά την εκδήλωση του καταστροφικού φαινομένου με όλα τα μέσα που διαθέτει (υλικά, ανθρώπινο δυναμικό) για να μειώσει τις επιπτώσεις της καταστροφής (civilprotection.gr).

Όλοι οι φορείς όπως και οι οργανισμοί σε κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο μπορούν να συμβάλλουν με διάφορα μέσα ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι του Εθνικού Μηχανισμού (ν. 4662/2020).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο: ΓΕΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ

3.1 Φορείς κεντρικής διοίκησης

Ως φορείς κεντρικής διοίκησης νοούνται όλα τα υπουργεία της χώρας. Σε περίπτωση εκδήλωσης μιας έκτακτης ανάγκης και αναλόγως τις αρμοδιότητές τους καλούνται να επιτελέσουν κάποιες δράσεις για την αντιμετώπισή της.

Το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη αποτελείται από:

α) τη Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας, όπου στα πλαίσια της ετοιμότητας αλλά και του θεσμικού πλαισίου που ισχύει (ν. 3013/2002) είναι αυτή που μεταξύ των αρμοδιοτήτων της είναι και η έκδοση «σχεδίων δράσεως πολιτικής προστασίας για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών και την άμεση/βραχεία διαχείριση των συνεπειών από την εκδήλωση αυτών» στα πλαίσια του ΓΣΠΠ «Ξενοκράτης» (Υ.Α. 1299/2003, ΦΕΚ 423/Β/2003). Όργανά της είναι ο Γενικός Γραμματέας Πολιτικής Προστασίας, ο οποίος μεταξύ άλλων είναι αυτός που μπορεί να ενεργοποιήσει τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Πολιτικής Προστασίας, ο Διοικητής Συντονιστικού Οργάνου Πολιτικής Προστασίας, η Διεύθυνση Σχεδιασμού και Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών της ΓΠΠΠ και η Διεύθυνση Διεθνών Σχέσεων, Εθελοντισμού-Εκπαίδευσης και Εκδόσεων της ΓΠΠΠ.

β) το Αρχηγείο Πυροσβεστικού Σώματος, το οποίο σύμφωνα με το ν. 4249/2014, λειτουργεί όλο το 24ωρο και αποτελείται από το 199 Σ.Ε.Κ.Υ.Π.Σ., το

Κ.Ε.Π.Π. βάσει του Ε.Σ.Κ.Ε και το Σ.Κ.Ε.Δ. Είναι αυτό που μεταξύ άλλων οργανώνει την αποτελεσματική λειτουργία των Ε.Μ.Α.Κ. Οι αρμοδιότητες του πυροσβεστικού σώματος μετά την εκδήλωση εκτάκτων αναγκών παρουσιάζονται αναλυτικά στο ν. 4249/2014 (ΦΕΚ 73/Α/24-3-2014) και

γ) το Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας, το οποίο βάσει του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου (ν. 4249/2014, 5301/4/16-ρν'/28-8-2013 και 53α/4/14ρνε'/25-11-2014 έγγραφο του Αρχηγείου ΕΛ.ΑΣ.), φροντίζει κατά βάση για την εκπόνηση σχεδίων όπου αναφέρονται μέσα οι αρμοδιότητες όλων των εμπλεκόμενων υπηρεσιών της ΕΛ.ΑΣ. και των υφιστάμενων μονάδων της για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών (civilprotection.gr).

Το Υπουργείο Εσωτερικών-Κεντρικές Υπηρεσίες, το οποίο είναι αρμόδιο για την οικονομική ενίσχυση των Δήμων μετά την εκδήλωση θεομηνιών και άλλων φυσικών καταστροφών όπως περιγράφεται στην παρ. 1 του άρθρου 1 του Ν.Δ. 57/1973 (άρθρο 57 του ν. 4472/2017, ΦΕΚ 74/Α/2017). Τα θέματα και οι διαδικασίες οικονομικής ενίσχυσης σε ότι αφορά τους πληγέντες πολίτες περιγράφονται στην ΚΥΑ 5808/2-3-2018 (ΦΕΚ 772/Β/2018) και στην ΚΥΑ 33862/6-5-2019 (ΦΕΚ 1699/Β/2019). Είναι αρμόδιο επίσης για την επιχορήγηση των Δήμων και των Περιφερειών της χώρας βάσει του Π.Δ. 141/2017 (ΦΕΚ 180/Α/2017 (ΓΣΕΑ, 2020).

Το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών και συγκεκριμένα ο Υπουργός Υποδομών και Μεταφορών συντονίζει όλες τις απαραίτητες ενέργειες των φορέων προκειμένου οι πληγέντες να αποκτήσουν στέγη και να προσδιοριστεί η έκταση και το μέγεθος της καταστροφής σε εθνικό επίπεδο (άρθρο 17 Π.Ν.Π. στις 28-7-1978, που κυρώθηκε με το άρθρο 1 του ν. 867/1979, Κανονιστικό Διάταγμα 6/20.09.1941 και ΔΑΕΦΚ/οικ1262/Α42/31-12-2014 Απόφαση Υπουργού ΥΠΟΜΕΔΙ). Τα ειδικότερα θέματα σχετικά με την οριοθέτηση της πληγείσας περιοχής, της έκτασης των ζημιών, κλπ. προσδιορίζονται στο Π.Δ. 123/2017 (ΦΕΚ 151/Α/2017). Εποπτευόμενοι φορείς του υπουργείου μεταξύ άλλων είναι:

α) ο Οργανισμός Αντισεισμικού Σχεδιασμού και Προστασίας (Ο.Α.Σ.Π.). Σύμφωνα με το ν. 1349/1983 και το Π.Δ. 485/1988 σχεδιάζει, συντονίζει και παρακολουθεί σε κάθε επίπεδο διοίκησης τις δράσεις αντισεισμικής πολιτικής και οι αρμοδιότητες του καταγράφονται στο Π.Δ. 485/1988 (ΦΕΚ 219/Α/3-10-1988) και

β) οι Κτιριακές Υποδομές Α.Ε. (Κτ.Υπ. Α.Ε.), ο ρόλος και οι αρμοδιότητες των οποίων αποτυπώνονται στο άρθρο 132 του ν. 4199/2013 (ΦΕΚ 216/Α/2013),

στην ΚΥΑ Δ16γ/05/438/Γ/2013 (ΦΕΚ 2856/Β/2013), στον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας με ΑΔΑ:ΩΠΗΦΟΕΧΔ-ΘΕΙ, και στο Δ5-Τ5.3/19489/23-12-2015 έγγραφο της Κτ.Υπ. Α.Ε.

Το Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής με εποπτευόμενους φορείς:

α) το Αρχηγείο Λιμενικού Σώματος-Ελληνικής Ακτοφυλακής, οι ρόλοι και οι αρμοδιότητες του οποίου μετά την εκδήλωση μιας έκτακτης ανάγκης παρουσιάζονται βάσει της αποστολής του και του θεσμικού πλαισίου που ισχύει στα έγγραφα του Αρχηγείου ΛΣ-ΕΛΑΚΤ 113.4/14/2555/19-6-2014 και 511.30.1/2014/2013/19-5-2014, στο άρθρο 5 του ν. 4150/2013 (ΦΕΚ 102/Α/29-4-2013 και στο Π.Δ. 13/2018 (ΦΕΚ 26/Α/20-2-2018).

β) οι φορείς διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένων (Οργανισμοί Λιμένων, Λιμενικά Ταμεία, Δημοτικά Λιμενικά Ταμεία, κλπ), των οποίων οι ρόλοι και οι αρμοδιότητες σε περίπτωση εκδήλωσης έκτακτης ανάγκης περιγράφονται στο ν. 2932/2001 (ΦΕΚ 145/Α/ 27-6-2001), στο Π.Δ. 13/2018 (ΦΕΚ 26/Α/20-2-2018) και τους εγκεκριμένους Κανονισμούς Εσωτερικής Οργάνωσης και Λειτουργίας των Οργανισμών Λιμένων.

Το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας το οποίο συντάσσει το σχέδιό του σύμφωνα με την Υ.Α. 1299/7-4-2003 καθορίζοντας το πώς και το πόσο θα συμβάλλει με όλα του τα μέσα αναλόγως το μέγεθος της καταστροφής και συγκεκριμένα βάσει του σχεδίου «Ξενοκράτης»/Απρ 2016/ΓΕΕΘΑ/Α6, το ν. 2292/1995 (ΦΕΚ 35/Α/1995) και του Π.Δ. 73/2006 (ΦΕΚ 76/Α/2006).

Το Υπουργείο Υγείας, αρμόδιο για τη διασφάλιση της Δημόσιας Υγείας σε περιπτώσεις καταστροφών όπως επίσης και την περίθαλψη των πληγέντων από αυτή. Μεταξύ των φορέων επίβλεψής του είναι και ο Εθνικός Οργανισμός Δημόσιας Υγείας (ΕΟΔΥ), οι ρόλοι και οι αρμοδιότητες του οποίου αναφέρονται στο ν. 4633/2019 (ΦΕΚ 161/Α/2019).

Το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, το οποίο σε περίπτωση καταστροφής σε εγκατάσταση με επικίνδυνες ουσίες όπως αυτές αναφέρονται στην ΚΥΑ 172058/2016 (ΦΕΚ 354/Β/17-2-2016), ενεργοποιεί το Γενικό ΣΑΤΑΜΕ το οποίο εκδίδεται με ευθύνη της ΓΓΠΠ.

Το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων το οποίο σύμφωνα με το Π.Δ. 18/2018 (ΦΕΚ 31/Α/2018) φροντίζει για την ενημέρωση και την εκπαίδευση

όλων των μαθητών όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης, για την προστασία τους από κινδύνους καταστροφικών φαινομένων καθώς και την άμεση λειτουργία όλων των σχολικών μονάδων όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης σε περίπτωση βλάβης αυτών.

Το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, οι ρόλοι και οι αρμοδιότητες του οποίου σε περίπτωση εκδήλωσης καταστροφών αναφέρονται στο ν. 3028/2002 (ΦΕΚ 153/Α/28-6-2002) και στο Π.Δ. 4/2018 (ΦΕΚ 7/Α/2018).

Η Προεδρία της Κυβέρνησης, οι αρμοδιότητες της οποίας παρατίθενται στο άρθρο 33 του Π.Δ. 82/2017 (ΦΕΚ 117/Α/2017) και στο ν. 4622/2019 (ΦΕΚ 133/Α/2019).

Το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, οι αρμοδιότητες του οποίου αναφέρονται στο Β.Δ. 972/1966 (ΦΕΚ 265/Α/1966) και έχει εποπτευόμενους φορείς:

α) τη Γενική Διεύθυνση Κοινωνικής Αλληλεγγύης που λειτουργεί βάσει της παρ. 3 και 4 του άρθρου 18 του ν. 2768/1999 (ΦΕΚ 273/Α/8-12-1999) και

β) το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ε.Κ.Κ.Α.), το οποίο λειτουργεί βάσει του Π.Δ. 22/2006 (ΦΕΚ 18/Α/7-2-2006) και το 4017/5-6-2014 έγγραφο του ΕΚΚΑ.

Τέλος, το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων με τη Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας/Διεύθυνση Βιομηχανικής Πολιτικής, με τους ρόλους και τις αρμοδιότητες να παρουσιάζονται στο άρθρο 36 του ν. 2459/1997 (ΦΕΚ 17/Α/18-2-1997), όπως τροποποιήθηκε από το άρθρο 19 του ν. 4605/2019 (ΦΕΚ 52/Α/1-4-2019, την Υ.Α. οικ3648/387/30-3-2012 και το Π.Δ. 147/2017 (ΦΕΚ 192/Α/2017).

3.2 Δήμοι

Οι Δήμοι, με τα μέσα και το ανθρώπινο δυναμικό που διαθέτουν, συμβάλλουν ενεργά στη διαχείριση εκτάκτων αναγκών όπως και στην άμεση αντιμετώπιση των συνεπειών που θα έχουν εφόσον αυτές εκδηλωθούν.

Ο Δήμαρχος είναι αυτός που με εντολή του διενεργούνται όλες οι απαραίτητες ενέργειες ώστε αρχικά ο εκάστοτε Δήμος να βρίσκεται σε ετοιμότητα και σε περίπτωση εκδήλωσης μιας καταστροφής η αντίδραση όλων των εμπλεκόμενων φορέων να είναι άμεση. Είναι αυτός που φροντίζει για τη σύνταξη του Σ.Ε.Α. κατά περίπτωση, για τη διαρκή ενημέρωση τόσο του ανθρώπινου δυναμικού όσο και των πολιτών για το πώς πρέπει να αντιδράσουν στο ενδεχόμενο εκδήλωσης μιας

καταστροφής καθώς και για τη συντήρηση όλου του εξοπλισμού που διαθέτει ώστε να μπορεί να χρησιμοποιηθεί άμεσα. Λαμβάνει όλα τα απαραίτητα μέτρα μέσω των κατευθυντήριων γραμμών που έχουν δοθεί από τη ΓΓΠΠ και τον ΟΑΣΠ. Οφείλει να παρευρίσκεται σε κάθε σύγκλιση των ΣΤΟ για τον καλύτερο συντονισμό με τους εμπλεκόμενους φορείς σε επίπεδο Δήμων. Εφόσον προσκληθεί, συμμετέχει και στα ΣΟΠΠ και τέλος διενεργεί ανά τακτά χρονικά διαστήματα ασκήσεις πολιτικής προστασίας ώστε και το ανθρώπινο δυναμικό του Δήμου και οι κάτοικοί του να εκπαιδεύονται για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών (civilprotection.gr).

Τα Συντονιστικά Όργανα των Δήμων (Σ.Τ.Ο.) είναι αυτά που παίζουν καθοριστικό ρόλο στην ετοιμότητα αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών σε επίπεδο Δήμων. Είναι απαραίτητο να συγκαλούνται σε ετήσια βάση με ευθύνη των Δημάρχων της χώρας ώστε να επιτευχθεί ο καλύτερος δυνατός συντονισμός σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης. Μέσα από αυτές τις συνεδριάσεις εξετάζονται σοβαρά θέματα όπως η ετοιμότητα που βρίσκεται ο εκάστοτε Δήμος, τα μέσα που διαθέτει για την αντιμετώπιση καταστροφών όπως και οποιοδήποτε θέμα κρίνεται σημαντικό για την αντιμετώπιση καταστροφών και εκτάκτων αναγκών. Στη συνέχεια όλα τα θέματα των ΣΤΟ διαβιβάζονται μέσω εκπροσώπων στα ΣΟΠΠ, στη Διεύθυνση Πολιτικής Προστασίας της οικίας Περιφέρειας και της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης ώστε να ενημερωθούν ο Περιφερειάρχης και ο Συντονιστής Αποκεντρωμένης Διοίκησης αντίστοιχα στα πλαίσια της συνεργασίας όλων των φορέων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΓΓΠΠ).

Μετά την εκδήλωση μιας καταστροφής ή έκτακτης ανάγκης, ο Δήμαρχος ως Αποκεντρωμένο Όργανο Πολιτικής Προστασίας ενημερώνει τις κατά τόπους αρμόδιες υπηρεσίες καθώς και τους αρμόδιους Αντιδημάρχους και Προέδρους των Κοινοτήτων ώστε να προβούν στην εκτίμηση των επιπτώσεων που έχουν προκληθεί. Με μια σειρά δράσεων ελέγχει τις επηρεαζόμενες περιοχές του Δήμου και φροντίζει για την άμεση διασφάλιση της λειτουργίας των υπηρεσιών του Δήμου μετά την εκδήλωση της καταστροφής. Φροντίζει όλοι οι πολίτες να ενημερωθούν για τα προβλήματα που έχουν δημιουργηθεί και να διασφαλίσουν την αυτοπροστασία τους. Τέλος, έχει τη δυνατότητα να συγκαλέσει έκτακτο ΣΤΟ και να ζητήσει βοήθεια από τους εμπλεκόμενους φορείς σε επίπεδο Δήμων για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών και των συνεπειών τους (civilprotection.gr).

3.3 Εθελοντικές οργανώσεις

Οι Εθελοντικές Οργανώσεις που είναι ενταγμένες στο μητρώο της ΓΓΠΠ για την υποβοήθηση των Δήμων με τα προβλεπόμενα στο ν. 3013/2002 είναι νομικά πρόσωπα ή ενώσεις προσώπων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που δραστηριοποιούνται στα πλαίσια των ΟΤΑ και ο σκοπός τους είναι κυρίως δράσεις της πολιτικής προστασίας. Κατατάσσονται σε διάφορες κατηγορίες όπως δασοπροστασία, πρώτες βοήθειες, έρευνας και διάσωσης, κ.α. Οι δράσεις των εθελοντικών οργανώσεων που είναι ενταγμένες στο μητρώο της ΓΓΠΠ θα πρέπει να αποτελούν μέρος των αναγκών που καθορίζονται μέσω των ΣΟΠΠ των Περιφερειακών Ενοτήτων και των ΣΤΟ των Δήμων. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, και σύμφωνα με το 713/18189/09.06/2015 έγγραφο του Υπουργείου Εσωτερικών, επιτρέπεται σε ιδιώτες και στα μέλη των εθελοντικών οργανώσεων η οδήγηση των κρατικών οχημάτων, χωρίς οποιαδήποτε αμοιβή ή αποζημίωση, συμβάλλοντας στην αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών ή φυσικών καταστροφών για το χρονικό διάστημα που διαρκεί ο κίνδυνος ή η ανάγκη και όχι πέραν του ενός μήνα (ΓΓΠΠ).

3.4 Επιπλέον πόροι

Οι Δήμοι έχουν τη δυνατότητα να εξασφαλίσουν επιπλέον πόρους από ιδιωτικούς φορείς για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών μέσω μνημονίων συνεργασίας, τα οποία μπορούν να έχουν καταρτιστεί στα πλαίσια της ετοιμότητας και με τους όρους που θέτει ο εκάστοτε Δήμος (ΓΣΠΠ, 2020).

Σε περίπτωση που κάποιος Δήμος ή περιοχή αυτού κηρυχθεί σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης από τη ΓΓΠΠ και όπως προβλέπεται στο σχέδιο «Ξενοκράτης» και για όσο παραμένει σ' αυτή, δίνεται μεταξύ άλλων οικονομική ενίσχυση για την αντιμετώπιση των καταστροφών σε οδικό δίκτυο, ηλεκτροφωτισμό, δίκτυο ύδρευσης και αποχέτευσης, κ.α., όπως και η δυνατότητα να προσλάβει έκτακτο προσωπικό για την αντιμετώπιση κατεπειγουσών αναγκών που προκύπτουν από την εκδήλωση μιας καταστροφής σύμφωνα με το άρθρο 20 του ν. 2190/1994 (ΦΕΚ 28/Α/3-3-1994) και το άρθρο 212 του ν. 3584/2007 (ΦΕΚ 143/Α/28-6-2007) όπως αυτά ισχύουν. Ακόμα, έχουν τη δυνατότητα να υποβάλλουν αίτημα επιχορήγησης για αποζημιώσεις σε

ζωικό κεφάλαιο, φυτική παραγωγή και των μέσων παραγωγής αυτής στον ΕΛΓΑ σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ΚΥΑ 157501/2011 (ΦΕΚ 1669/Β/27-7-2011).

3.5 Σχεδιασμός και εξέλιξη σχεδίου

Ο σχεδιασμός όπως και οι ασκήσεις πολιτικής προστασίας σε τακτά χρονικά διαστήματα φαίνεται να είναι η πιο ασφαλής μέθοδος για την εκπαίδευση και αξιολόγηση της ετοιμότητας αλλά και του σωστού συντονισμού των φορέων στις δράσεις για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών και καταστροφών.

Με την ολοκλήρωση του Σχεδίου Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών, όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς με εντολή Περιφερειαρχών δρομολογούν σε ετήσια βάση άσκηση ετοιμότητας σε επίπεδο Περιφέρειας και σύμφωνα με όσα αναφέρονται στο σχέδιο αυτό. Στη συνέχεια γίνεται το ίδιο σε επίπεδο Δήμων με εντολή Δημάρχων. Οι ασκήσεις αυτές πρέπει να εστιάζουν στην κατανομή των ρόλων και των αρμοδιοτήτων όλων των εμπλεκόμενων φορέων, των υπηρεσιών και του ανθρώπινου δυναμικού για την αντιμετώπιση καταστροφών και εκτάκτων αναγκών σύμφωνα πάντα με το παραπάνω σχέδιο και να γίνονται σε πρώτο στάδιο στις οργανικές μονάδες και υπηρεσίες των Περιφερειών και των Δήμων και σε δεύτερο στάδιο στους εμπλεκόμενους φορείς. Με αυτό τον τρόπο παρατηρείται η εξέλιξη του σχεδίου και δύναται να φανούν τυχόν ελλείψεις ή λάθη και να γίνει επανακαθορισμός ή ακόμα και αναθεώρηση και επικαιροποίηση εκ νέου του σχεδίου εφόσον παρουσιαστούν ουσιαστικές αλλαγές σε νομοθετικές ρυθμίσεις, νέα ανάλυση κινδύνων, κ.α. (ΓΓΠΠ).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο: ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ – Ο ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΙΦΟΥ

4.1 Η ιστορική εξέλιξη του Δήμου

Η νήσος Σέριφος φαίνεται να αναπτύσσεται στην αρχή του Κυκλαδίτικου πολιτισμού (3^η χιλιετία π.Χ.) λόγω του πλούσιου υπεδάφους της σε μεταλλεύματα, σε βαθμό που είχε ακόμα και το δικό της νόμισμα. Κατά τον 7^ο αιώνα π.Χ. καταγράφηκαν ως οι πρώτοι κάτοικοι του νησιού Αιολείς της Θεσσαλίας και Ίωνες της Αττικής και στη συνέχεια Φοίνικες, Κρήτες και Μυκηναίοι. Την Κλασική Περίοδο το νησί γνωρίζει μεγάλη άνθηση λόγω των μεταλλείων που υπήρχαν και προς το τέλος της περιόδου αυτής γίνεται μέλος της Β' Αθηναϊκής Συμμαχίας (377 π.Χ.). Στη συνέχεια κατέληξε στους Ρωμαίους που χρησιμοποίησαν το νησί ως τόπο εξορίας (146 π.Χ.). Είναι η περίοδος της παρακμής καθώς οι επιδρομές των πειρατών άφησαν ένα νησί κατεστραμμένο ολοσχερώς. Έτσι γεννήθηκε η ανάγκη των κατοίκων να προστατευθούν αλλά και να αμυνθούν και αυτό φαίνεται ακόμα και σήμερα από την οχυρωματική κατασκευή του Κάστρου της Χώρας και τη «φρουριακή αρχιτεκτονική» της Μονής Ταξιαρχών. Το νησί άκμασε κατά την περίοδο της Ενετοκρατίας και συγκεκριμένα από το 1204 που εγκαταστάθηκαν οι Φράγκοι στο νησί. Αρχισαν να λειτουργούν ξανά τα μεταλλεία φέρνοντας μεγάλη οικονομική και πολιτιστική ανάπτυξη. Στην περίοδο της Τουρκοκρατίας, η Σέριφος πλήρωνε φόρο υποτέλειας ακόμα και πριν την ένταξή της στο Οθωμανικό Κράτος (1566). Καταλήφθηκε από την τσαρική Ρωσία το διάστημα 1770-1774 και κατέληξε εκ νέου στους Οθωμανούς με τη Συνθήκη του Κιουτσούκ Καϊναρτζή (discoveri-serifos).

Στα νεότερα χρόνια και μετά την προσάρτηση του νησιού στην ελληνική επικράτεια (1830), οι κάτοικοι σταδιακά ξεκίνησαν να εγκαταλείπουν το νησί και να μετακινούνται προς Αίγυπτο και άλλες περιοχές της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Το 1867 δόθηκε η πρώτη επίσημη άδεια για εξόρυξη μεταλλεύματος και το 1884 ξεκινούν οι εργασίες εξόρυξης στο νησί. Η πρώτη αιματηρή εργατική εξέγερση κατά τα νεότερα χρόνια στην Ελλάδα είναι γεγονός το 1916 όταν οι εργάτες των μεταλλείων έκαναν απεργία για τις απάνθρωπες συνθήκες εργασίας. Τα μεταλλεία σταμάτησαν τη λειτουργία τους τη δεκαετία του 1960. Στην συνέχεια, το 1941 η Σέριφος περνάει στα χέρια της ιταλικής διοίκησης, ενώ με τη συνθηκολόγηση του 1943 εντάσσεται στη γερμανική έως την απελευθέρωσή της (Σπέρας, 2001).

4.2 Η υφιστάμενη κατάσταση

Σύμφωνα με τη γεωγραφική της θέση, η Σέριφος είναι ένα από τα νησιά του συμπλέγματος των Κυκλάδων του Αιγαίου Πελάγους, η επιφάνεια του οποίου είναι περίπου 75,207 τ.χλμ. και το μήκος των ακτών της 83 χλμ. Έχει υψόμετρο 585 μ. και το ψηλότερο σημείο της είναι ο Τρούλος. Η πρωτεύουσα του νησιού είναι η Χώρα και είναι χτισμένη στα 200 μ. υψόμετρο. Η αρχιτεκτονική του νησιού είναι η παραδοσιακή κυκλαδίτικη με το λευκό και το μπλε χρώμα να κυριαρχούν σε όλα σχεδόν τα σπίτια των κατοίκων και όχι μόνο. Λόγω του τρόπου που έχει δομηθεί η Χώρα, οι δημόσιοι χώροι είναι λίγοι και σε περιορισμένη σε έκταση, όπως η πλατεία του Δημαρχείου που είναι χτισμένο το νεοκλασικό κτίριο στο οποίο στεγάζεται ακόμη και σήμερα το Δημαρχείο της Σεριφου. Η ενασχόληση των κατοίκων του νησιού είναι κυρίως ο τουρισμός, η αλιεία όπως και η γεωργία και η κτηνοτροφία. Τα προϊόντα που παράγονται δεν εξάγονται γιατί οι ποσότητες δεν είναι αρκετές και έτσι οι επισκέπτες του νησιού μπορούν μόνο στο νησί να τα απολαύσουν (serifos.gr).

Σύμφωνα με την τελευταία απογραφή του 2011 έχει 1420 άτομα μόνιμο πληθυσμό και νόμιμο πληθυσμό 1.847 άτομα (ΕΛ.ΣΤΑΤ., 2011).

4.3 Δημοτικά κτίρια

Τα Δημοτικά κτίρια που υπάρχουν στη δικαιοδοσία του Δήμου είναι το Δημαρχείο στη Χώρα, το κτίριο του Περσέα στο Λιβάδι, το Διοικητήριο στο Μέγα Λιβάδι όπως και τα σχολικά κτίρια Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Εικόνα 4.1: Το Δημαρχείο Σερίφου (e-serifos.com)

Το κτίριο που στεγάζεται έως και σήμερα το Δημαρχείο της Σερίφου είναι ένα νεοκλασικό που χτίστηκε το 1904 (e-serifos.com). Παρότι έχουν γίνει προσπάθειες συντήρησης και αποκατάστασης, το κτίριο μέχρι σήμερα βρίσκεται σε σχεδόν κατάσταση αποσύνθεσης. Όλη η Χώρα έχει κηρυχθεί ως αρχαιολογικός χώρος. Οι μη έντονες προσπάθειες τα προηγούμενα χρόνια σε συνδυασμό με τη γραφειοκρατία έχουν οδηγήσει το κτίριο σε όχι απλώς άσχημη κατάσταση, αλλά σε κίνδυνο κατάρρευσης. Κυρίως σε περίπτωση ενός σεισμού, όχι ιδιαίτερα ισχυρού, το κτίριο μπορεί να καταρρεύσει καθώς η σκεπή του αλλά και τα στηρίγματα του έχουν φθαρεί με το πέρασμα των χρόνων και είναι πολύ εύκολο από τη συντήρηση και αποκατάσταση να περάσουμε στα ερείπια του νεοκλασικού. Κατά καιρούς έχουν γίνει κάποιες παρεμβάσεις, όπως το 2016 που πάρθηκε απόφαση για επισκευή της σκεπής του κτιρίου (έγκριση της τεχνικής έκθεσης για «Επισκευή Στέγης Δημαρχείου Σερίφου» 149007/3818/01-12-2016) και το 2020 η αλλαγή όλων των κουφωμάτων και παραθύρων της πρόσοψης του Δημαρχείου (δεν έχει ολοκληρωθεί) αλλά είναι τόσο μικρές που χάνονται μέσα στο σύνολο της φθοράς του κτιρίου. Επίσης, τα έντονα καιρικά φαινόμενα λόγω ισχυρών βροχοπτώσεων αλλά και χιονοπτώσεων είναι ικανά να οδηγήσουν στην απόλυτη καταστροφή του κτιρίου. Σε κάθε ισχυρή βροχόπτωση στο κτίριο εισχωρούν νερά όχι μόνο από τη σκεπή αλλά και από τις πόρτες και τα παράθυρα με αποτέλεσμα το κτίριο να έχει υποστεί τεράστιες ζημιές.

Είναι ένα κτίριο το οποίο φαίνεται πως θέλει να αντέξει στο χρόνο και να συνεχίσει να «προσφέρει» τις υπηρεσίες για τις οποίες και είχε χτιστεί αλλά

χρειάζεται η άμεση κινητοποίηση όλων των φορέων όπως και η μείωση της τεράστιας γραφειοκρατίας που βάζει εμπόδια στις όποιες προσπάθειες γίνονται.

Εικόνα 4.2: Το κτίριο του Περσέα (lifo.gr)

Το κτίριο του Περσέα χτίστηκε το 1963, έργο του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού (ΕΟΤ), στο οποίο στεγάστηκε ο δημοτικός ξενώνας του νησιού. Η αρχιτεκτονική του βασίστηκε στο μοντέρνο κίνημα των τουριστικών μονάδων «Ξενία» της δεκαετίας του 1960, προσφέροντας άμεση πρόσβαση στη θάλασσα και υπέροχη θέα (Κοκκίνη, 2019). Το 2003 ο σύλλογος αρχιτεκτόνων Ελλάδος κήρυξε όλα τα κτίρια «Ξενία» που χτίστηκαν έως το 1967 ως διατηρητέα θεωρώντας πως είναι η έναρξη του μοντερνισμού για μία Ελλάδα σύγχρονη κατά τη μεταπολεμική περίοδο (Αγγελή, 2016). Σήμερα το κτίριο ανήκει στο Δήμο Σερίφου και παραμένει αναξιοποίητο και χωρίς καμία συντήρηση που να θυμίζει την αρχική του χρήση. Κάποιες αίθουσες (δωμάτια) έχουν παραχωρηθεί κατά καιρούς στα πλαίσια φιλοξενίας πολιτιστικών δρώμενων του νησιού.

Εικόνα 4.3: Το Διοικητήριο στο Μέγα Λιβιάδι (koinignomi.gr)

Το Διοικητήριο που βρίσκεται στο Μέγα Λιβιάδι είναι ένα διάροφο νεοκλασικό κτίριο με συνολικό εμβαδό 582 τ.μ. που χτίστηκε το 1890 και οι πανύψηλοι φοίνικες που δεσπόζουν μπροστά του φανερώνουν το μεγαλείο της εποχής εκείνης (koinignomi.gr). Μέχρι τα μέσα του 20ου αιώνα, όπου και σταμάτησε τις εργασίες της, στεγάζονταν τα γραφεία, οι αποθήκες και τα εργαστήρια της μεταλλευτικής εταιρείας «Σέριφος-Σπηλιαλέζα» και αυτό γιατί η κατασκευή του συνέπεσε με την μεταφορά της έδρας της εταιρίας από τον Κουταλά στο Μέγα Λιβιάδι (discover-serifos.com). Το σύγχρονο αυτό μνημείο πολιτισμού, παρότι έχει χαρακτηριστεί ως «έργο τέχνης» (Υ.Α. ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/2384/46173/2-9-1983, ΦΕΚ 654/Β/16-11-83), είναι σε πολύ κακή κατάσταση σε ότι αφορά τη συντήρηση και ανακατασκευή, με το εσωτερικό του να έχει φθαρεί σε πολύ μεγάλο βαθμό όπως και η σκεπή του να έχει πέσει μετά από την εκδήλωση μιας πυρκαγιάς το 2013 (exploring-greece).

Η απόφαση του με Α.Π.:ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΜΤΕ/ΔΠΑΝΣΜ/ΤΕ/531482/60114/4429/741 με ημερομηνία έκδοσης την 29-9-2020 εγγράφου του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού έρχεται να δώσει πνοή στο κτίριο αυτό με την έγκριση του έργου «Στερέωση, αποκατάσταση και αλλαγή χρήσης διατηρητέου κτιρίου πρώην Διοικητηρίου Μεταλλείων σε πολιτιστικό κέντρο» στο Μέγα Λιβιάδι Σερύφου.

Εικόνα 4.4: Το Νηπιαγωγείο Σερίφου (exploring-greece)

Το κτίριο που στεγάζεται το Νηπιαγωγείο Σερίφου βρίσκεται στο χωριό Παναγιά και χτίστηκε το 1931 με χρήματα του κράτους αλλά και τη συμβολή των κατοίκων του οικισμού (exploring-greece). Λειτουργεί ακόμα και σήμερα σε αρκετά καλή κατάσταση χωρίς βέβαια ακόμη να είναι πλήρως διαμορφωμένο με τις προδιαγραφές της ισχύουσας νομοθεσίας (πυροπροστασία, αντισεισμικότητα, παροχές ΑΜΕΑ).

Εικόνα 4.5: Το κυρίως κτίριο του Δημοτικού Σχολείου (sch.gr)

Εικόνα 4.6: Το δευτερεύον κτίριο του Δημοτικού Σχολείου Σεριφου (sch.gr)

Το Δημοτικό Σχολείο του νησιού στεγάζεται σε κτίριο που είναι χτισμένο το 1904. Είναι το μοναδικό Δημοτικό Σχολείο και προέκυψε από τη συγχώνευση τεσσάρων σχολείων το 1988. Χωρίζεται σε δύο διδακτήρια, όπου στο κύριο στεγάζονται όλες οι τάξεις εκτός της πρώτης και της δευτέρας δημοτικού και του ολοήμερου τμήματος που στεγάζονται στο δεύτερο κτίριο (sch.gr). Τα κτίρια αυτά δεν βρίσκονται σε πάρα πολύ καλή κατάσταση. Παρόλα αυτά, πρόσφατα οι σχολικές μονάδες του Δήμου εντάχθηκαν στο πρόγραμμα «Φιλόδημος II» για την «Κατασκευή ραμπών και χώρων υγιεινής για την πρόσβαση και εξυπηρέτηση ΑΜΕΑ σε σχολικές μονάδες του Δήμου Σεριφου» όπως και για μέτρα και μέσα πυροπροστασίας, σημαντικά βήματα για τη βελτίωση των σχολικών κτιρίων και την ασφάλεια κυρίως των μικρών μαθητών του νησιού. Επιπροσθέτως, με την έγκριση της χρηματοδότησης του έργου «Ενεργειακή Αναβάθμιση Δημοτικού Σχολείου Σεριφου» τον Ιούνιο του 2020, φαίνεται να μπαίνει σε μια σειρά η επισκευή των σχολικών κτιρίων.

Εικόνα 4.7: Το Γυμνάσιο με Λυκειακές Τάξεις Σεριφου (sch.gr)

Το Γυμνάσιο με Λυκειακές Τάξεις της Σεριφου είναι ένα κτίριο που χτίστηκε το έτος 1987-1988. Αν και δεν είναι τόσο παλιό όσο οι άλλες σχολικές μονάδες του νησιού, εξαιτίας της αυξημένης υγρασίας, προκλήθηκαν σοβαρές ζημιές στο σκελετό του κτιρίου με εκτεταμένες αποκολλήσεις εξωτερικών τμημάτων του σκελετού και των υποστυλωμάτων του. Η ανάγκη για άμεση αποκατάσταση και συντήρηση του κτιρίου κρίθηκε επιτακτική και στο τέλος του 2020 το κτίριο αποκαταστάθηκε σε πολύ μεγάλο βαθμό σε αυτό το επίπεδο (koignomi.gr). Παρόλα αυτά, πολλά προβλήματα παραμένουν άλυτα όπως αυτό της πυροπροστασίας, της αντισεισμικότητας και των εγκαταστάσεων ΑΜΕΑ, με την ασφάλεια των μαθητών και των καθηγητών να μην είναι εξασφαλισμένη σε αρκετά μεγάλο βαθμό σε περίπτωση εκδήλωσης μιας έκτακτης ανάγκης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο: ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΈΡΕΥΝΑΣ

5.1 Σχέδιο έκτακτης ανάγκης

Σύμφωνα με το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη και τη Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας όλοι οι φορείς, σε κεντρικό, περιφερειακό, και τοπικό επίπεδο και με βάση τις κατευθυντήριες οδηγίες που αναφέρονται στο Γενικό Σχέδιο Πολιτικής Προστασίας, οφείλουν να συντάξουν Σχέδιο Εκτάκτων Αναγκών κατά

περίπτωση, με σκοπό την ετοιμότητα και την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών και καταστροφών εφόσον αυτές συμβούν.

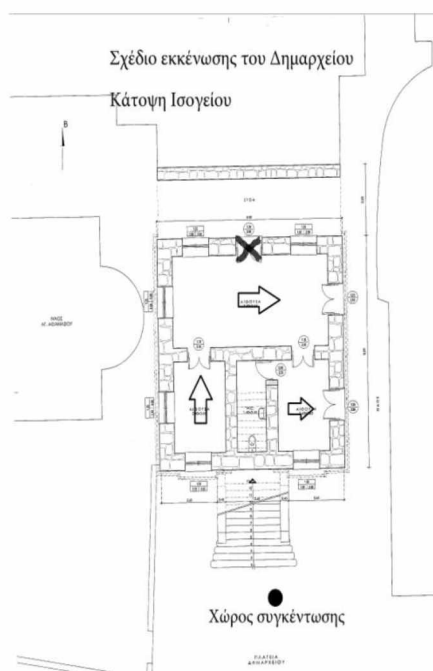
Σχετικά με το νησί της Σεριφου, το γεγονός ότι με μία πρώτη ματιά δεν δείχνει να κινδυνεύει σε μεγάλο βαθμό από τέτοιου είδους καταστροφές και να είναι άμεσα αντιμετωπίσιμες, στην πραγματικότητα κρύβει κινδύνους που μπορεί να στοιχίσουν τη ζωή σε ανθρώπους καθώς και στις περιουσίες τους αλλά και στο φυσικό περιβάλλον. Για το λόγο αυτό ο Δήμος με εντολή Δημάρχου, ο οποίος είναι ο γενικός συντονιστής, οφείλει να έχει συντάξει Σχέδια Εκτάκτων Αναγκών.

Για το θέμα διαχείρισης του σεισμικού κινδύνου σε επίπεδο εργασίας αλλά και πολιτών, σύμφωνα με τη Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας και τον ΟΑΣΠ, υπάρχουν κατευθυντήριες γραμμές για τη σύνταξη ειδικών σχεδίων. Για τον εργασιακό χώρο του Δημαρχείου, σε περίπτωση σεισμού τον πρώτο και τον βασικό ρόλο παίζει το σχέδιο διαφυγής και διάσωσης από το χώρο εργασίας. Είναι ένα σχέδιο πολύ σημαντικό, αν αναλογιστούμε την κατάσταση που βρίσκεται το κτίριο που στεγάζεται το Δημαρχείο αλλά και τη δυσκολία εκκένωσης του κτιρίου (αρκετά σκαλιά κατά την έξοδο) σε κατάσταση πανικού. Ο Δήμαρχος, ως αρμόδιος για τη σύνταξη και εφαρμογή του σχεδίου καθώς και για το συντονισμό της οργανωμένης και με ασφάλεια εκκένωσης του κτιρίου, ενημερώνει το προσωπικό για τους ρόλους που αναλαμβάνει ο κάθε υπάλληλος τόσο σε επίπεδο προσεισμικό όσο και σε μετασεισμικό. Το βασικό σχέδιο περιλαμβάνει και επιμέρους σενάρια όπως για παράδειγμα σε περίπτωση που στο χώρο βρίσκονται πολίτες που εξυπηρετούνται ή ακόμα και τουρίστες που επισκέφθηκαν το χώρο ως αξιοθέατο. Με ευθύνη του είναι αναρτημένο στους χώρους του Δημαρχείου και οι τακτικές ασκήσεις ετοιμότητας δίνουν το αίσθημα σιγουριάς στους εργαζόμενους αλλά και στον ίδιο πως η εκκένωση του κτιρίου θα γίνει άμεσα, σωστά και με ασφάλεια. Υπάρχει κατάλογος με όλα τα προσωπικά στοιχεία των εργαζομένων, ώστε σε περίπτωση ανάγκης να μπορεί να επικοινωνήσει άμεσα μαζί τους. Ο έλεγχος της πυρασφάλειας του κτιρίου είναι στη δικαιοδοσία του, για να μπορεί να χρησιμοποιηθεί όταν κριθεί αναγκαίο. Στο σχέδιο φαίνεται επίσης και το σημείο συνάντησης. Στην προκειμένη περίπτωση το μόνο ασφαλές σημείο συνάντησης είναι η πλατεία του Δημαρχείου, που είναι και ο αύλειος χώρος του συγκεκριμένου κτιρίου και θεωρείται αρκετά ασφαλής γιατί παρότι τα γύρω κτίρια έχουν μικρή απόσταση μεταξύ τους, είναι χαμηλότερα σε ύψος από το Δημαρχείο. Σε κάθε περίπτωση η κύρια είσοδος που είναι και η μόνη

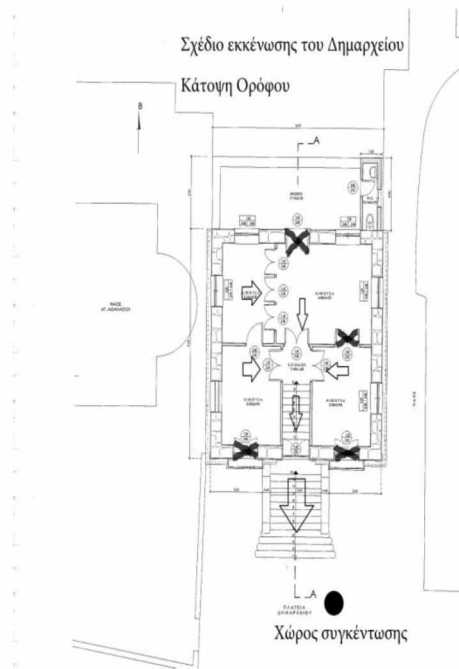
έξοδος στο κτίριο αυτό παραμένει ξεκλειδωτή καθ' όλη τη διάρκεια εργασίας γιατί αποδεδειγμένα ο συνωστισμός σε κατάσταση πανικού έχει στοιχίσει τη ζωή σε ανθρώπους.

Ζωντανό παράδειγμα, το δυστύχημα στη Θύρα 7 του γηπέδου «Γεώργιος Καραϊσκάκης» στο Νέο Φάληρο Αττικής στις 8 Φεβρουαρίου 1981, όταν 21 άνθρωποι έχασαν τη ζωή τους και άλλοι 54 τραυματίστηκαν στην προσπάθειά τους να εξέλθουν από το γήπεδο για να αποθεώσουν την ομάδα τους και οι υπεύθυνοι δεν είχαν ανοίξει εγκαίρως τις πόρτες με αποτέλεσμα να συνωστιστούν, να ποδοπατηθούν και η κατάληξη να είναι η τραγωδία αυτή (mixanitouxronoy.gr).

Στη συνέχεια και εφόσον γίνονται οι απαραίτητες ασκήσεις ετοιμότητας, ο Δήμαρχος ως συντονιστής και υπεύθυνος για το σχέδιο, μπορεί να προβεί σε ό,τι αλλαγές είναι απαραίτητες σε περίπτωση που το σχέδιο δεν λειτουργεί σωστά και με ασφάλεια προς τους εργαζόμενους και να τους ενημερώσει εκ νέου.

Εικόνα 5.1: Σχέδιο εκκένωσης του Δημαρχείου, Κάτοψη ισογείου (αρχείο Δήμου, 2020)

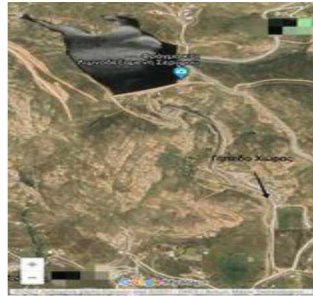
Εικόνα 5.2: Σχέδιο εκκένωσης Δημαρχείου, Κάτοψη ορόφου (αρχείο Δήμου, 2020)

Πέρα από το κτίριο του Δημαρχείου, θα πρέπει ο Δήμαρχος με ευθύνη του να φροντίζει ώστε, όλες οι υπηρεσίες του Δήμου να έχουν συντάξει σχέδιο για αντισεισμική προστασία ειδικά για το χώρο τους, όπως και να προβαίνουν σε τακτά χρονικά διαστήματα σε ασκήσεις ετοιμότητας. Το σχέδιο αυτό στη συνέχεια μεταβιβάζεται στο Δήμαρχο ώστε να γνωρίζει πότε και πως θα παρέμβει εφόσον χρειαστεί. Για τις δε σχολικές μονάδες, να έρθει σε συνεννόηση μαζί τους καθορίζοντας με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τους χώρους συγκέντρωσης.

Εικόνα 5.3: Σεισμός και Προστασία στον Εργασιακό Χώρο (ΟΑΣΠ, 2020)

Σε επίπεδο πολιτών, επίσης ο Δήμαρχος είναι αρμόδιος για τη σύνταξη Γενικού Σχεδίου Εκτάκτων Αναγκών για την προστασία και ετοιμότητά τους. Στο νησί υπάρχουν υπαίθρια γήπεδα ποδοσφαίρου και μπάσκετ τα οποία, αναλόγως με την περιοχή, γίνονται χώροι συγκέντρωσης των κατοίκων. Ακόμη και στους οικισμούς του νησιού ορίζονται σημεία συνάντησης μετά από μια καταστροφή, για την ασφάλεια των κατοίκων που μένουν εκεί.

Εικόνα 5.4: Δορυφορική απεικόνιση του γηπέδου στη Χώρα (googlemaps, 2021)

Σε περίπτωση που το οδικό δίκτυο του νησιού μετά από μια καταστροφή δεν παρέχει την απαιτούμενη ασφάλεια ώστε οι κάτοικοι να μεταφερθούνε στο λιμάνι, ο τόπος συγκέντρωσης των κατοίκων της Χώρας είναι το γήπεδο ποδοσφαίρου που βρίσκεται εκεί.

Εφόσον κριθεί αναγκαία η εκκένωση του ιατρείου και βάσει της τοποθεσίας που βρίσκεται (Χώρα), είναι πιο εύκολο να μεταφερθεί στο χώρο του ελικοδρομίου. Εκεί υπάρχει ένας μεγάλος χώρος, κατάλληλος για να στεγάσει προσωρινά το ιατρείο και για όσο διάστημα χρειαστεί μέχρι το βασικό κτίριο να επανέλθει στην αρχική του κατάσταση. Η θέση αυτή είναι κομβική και αυτό γιατί σε περίπτωση αερο-διακομιδής δεν θα υπάρξει καθυστέρηση τουλάχιστον σε επίπεδο μεταφοράς του ασθενούς στο χώρο του ελικοδρομίου.

Εικόνα 5.5: Δορυφορική απεικόνιση του γηπέδου μπάσκετ (googlemaps, 2021)

Σε ότι αφορά το Λιβάδι, που είναι και το λιμάνι του νησιού και διαμένουν οι περισσότεροι από τους κατοίκους του νησιού, υπάρχουν δύο γήπεδα, ένα μπάσκετ και ένα ποδοσφαίρου, τα οποία χαρακτηρίζονται εύκολα χώροι συγκέντρωσης μετά από μια καταστροφή. Το γήπεδο μπάσκετ βρίσκεται απέναντι από το Γυμνάσιο του νησιού και το γήπεδο ποδοσφαίρου βρίσκεται προς το τέλος της παραλίας του Αυλόμωνα.

Εικόνα 5.6: Δορυφορική απεικόνιση του γηπέδου ποδοσφαίρου στον Αυλόμωνα (googlemaps, 2021)

Τα γήπεδα αυτά προσεγγίζονται εύκολα με τα πόδια και βρίσκονται και τα δύο εξίσου κοντά στο λιμάνι. Τα σημεία συγκέντρωσης κοινοποιούνται σε όλους τους κατοίκους, αναρτώντας τα σε πίνακες ανακοινώσεων σε κοινόχρηστους χώρους, αλλά

και μέσα από τις ασκήσεις ετοιμότητας που παίρνουν μέρος όλοι οι κάτοικοι και οι εμπλεκόμενοι φορείς σε τοπικό επίπεδο.

Τα τηλέφωνα έκτακτης ανάγκης, τόσο τα τριψήφια όσο και τα τηλέφωνα των υπηρεσιών του Δήμου, της Αστυνομίας και της Πυροσβεστικής του νησιού πρέπει επίσης να είναι αναρτημένα σε κοινόχρηστο πίνακα ανακοινώσεων ώστε, σε κάθε περίπτωση, ο κάθε πολίτης να μπορεί να επικοινωνήσει εφόσον κριθεί αναγκαίο. Τόσο το σχέδιο έκτακτης ανάγκης όσο και τα τηλέφωνα θα πρέπει να εμφανίζονται τουλάχιστον και στην αγγλική γλώσσα και αυτό γιατί κατά τους καλοκαιρινούς μήνες ο τουρισμός από άλλες χώρες είναι αυξημένος.

Σε περίπτωση πλημμύρας, είτε από έντονες βροχοπτώσεις είτε ακόμη και από τσουνάμι, το νησί παρότι φαίνεται πως δεν κινδυνεύει σε μεγάλο βαθμό, έχει αποδειχθεί πως η αντιμετώπιση της κατάστασης αυτής δεν είναι ιδιαίτερα εύκολη. Έχει παρατηρηθεί ότι σε περίπτωση πλημμύρας οι δρόμοι που βρίσκονται γύρω από την παραλία πλημμυρίζουν σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα, με αποτέλεσμα οι κάτοικοι να μην έχουν την ευκολία της μετάβασης από το ένα σημείο του νησιού στο άλλο. Στην περίπτωση αυτή, ο ρόλος της Πυροσβεστικής και της Αστυνομίας είναι ενεργός, ρυθμίζοντας όχι μόνο την κυκλοφορία με ασφάλεια αλλά και λαμβάνοντας όλα τα μέτρα που χρειάζονται για την άμεση αποκατάσταση της κυκλοφορίας. Στη Χώρα, η πιθανότητα να σημειωθούν καταστροφές σε περίπτωση πλημμύρας δεν είναι ιδιαίτερα μεγάλη και αυτό γιατί είναι σε υψηλό σημείο χτισμένη, με όλα τα νερά να καταλήγουν προς το λιμάνι. Κατά μήκος του οδικού δικτύου έχουν γίνει αντιπλημμυρικά έργα (διάνοιξη αυλακιών), τα οποία καθαρίζονται σε τακτά χρονικά διαστήματα, ώστε το νερό να περνάει από κει και όχι από το δρόμο ή το βουνό δημιουργώντας έντονα προβλήματα. Στην περίπτωση που το οδικό δίκτυο δεν επιτρέπει την πρόσβαση στο ιατρείο, υπάρχει η δυνατότητα αξιοποίησης ενός χώρου του Δήμου (παλιά αποδυτήρια) που βρίσκεται στο Λιβάδι. Επίσης έχει χτιστεί μια μικρή γέφυρα, που χρησιμοποιείται στις περιπτώσεις που το ποτάμι έχει αρκετό νερό λόγω βροχών.

Στην περίπτωση μιας πυρκαγιάς, η Πυροσβεστική ενημερώνεται άμεσα. Εφόσον οι άνεμοι είναι ισχυροί και η φωτιά δεν δείχνει να αντιμετωπίζεται, τότε ζητείται βοήθεια με εναέρια μέσα. Οι υδροφόρες του Δήμου αλλά και των ιδιωτών επιτάσσονται σε περίπτωση ανάγκης όπως προβλέπεται στη σχετική νομοθεσία της

ΓΤΠΠ. Ο Δήμος φροντίζει να καθαρίζει τους δημόσιους χώρους από ξερά χόρτα και κλαδιά, εστίες που μπορεί να προκαλέσουν πυρκαγιά.

5.2 Αποτίμηση σχεδίου

Είναι φανερό πως το νησί δεν πλήττεται από μεγάλες καταστροφές ή έκτακτες ανάγκες. Η ετοιμότητα όλων των εμπλεκόμενων φορέων στο νησί είναι σε πολύ χαμηλό επίπεδο. Τα σχέδια αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών που πρέπει να έχουν συνταχθεί βάσει των οδηγιών της ΓΤΠΠ δεν μπορούν να λειτουργήσουν σε μεγάλο βαθμό, καθώς υπάρχει σοβαρή έλλειψη τόσο σε ανθρώπινο δυναμικό όσο και σε εργαλεία. Το κτίριο που στεγάζεται το Δημαρχείο, δεν παρέχει την απαιτούμενη ασφάλεια, ούτε σε θέμα υποδομής ούτε και πυρασφάλειας. Το προσωπικό δεν είναι κατάλληλα εκπαιδευμένο, ώστε να διαχειριστεί μια κρίση και δεν είναι αρκετό για να καλυφθούν όλες οι απαραίτητες θέσεις ευθύνης. Δεν υπάρχει σενάριο, σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης, που να προβλέπει την πιθανότητα κάποιος πολίτης να εξυπηρετείται, κατά διάρκεια που θα ξεκινήσει για παράδειγμα ένας σεισμός, αλλά ούτε έχει προβλεφθεί ότι στο χώρο αυτό μπορεί να βρίσκονται τουρίστες, μιας και το συγκεκριμένο κτίριο είναι επισκέψιμο και ως αξιοθέατο.

Η πυρασφάλεια σε όλο το νησί υπολειτουργεί σε μεγάλο βαθμό. Σε περίπτωση πυρκαγιάς στη Χώρα, η αντιμετώπισή της κρίνεται εξαιρετικά δύσκολη. Δεν υπάρχουν πυροσβεστικοί κρουνοί μέσα στο χώρο του κάστρου όπου βρίσκονται και τα περισσότερα σπίτια. Τα χερσαία μέσα δεν μπορούν να πλησιάσουν μέσα στο χώρο αυτό, με αποτέλεσμα μια φωτιά να πάρει μεγάλη διάσταση χωρίς να μπορεί να τεθεί άμεσα σε έλεγχο. Μόνο με εναέρια μέσα μπορεί να γίνει η κατάσβεση, κάτι το οποίο θα πάρει χρόνο και δεν θα βοηθήσει στην άμεση αντιμετώπιση της κατάστασης. Στους οικισμούς του νησιού επίσης, έχουν τοποθετηθεί κρουνοί, όμως σχεδόν κανένας δεν είναι σε θέση να εξυπηρετήσει σε περίπτωση που ξεσπάσει μια φωτιά. Εξαιτίας αυτού, το 2013 το νησί γνώρισε μία από τις μεγαλύτερες πυρκαγιές των τελευταίων ετών στον οικισμό Μέγα Λιβάδι. Κανείς δεν ήταν προετοιμασμένος πως θα συμβεί μια τέτοιου μεγέθους καταστροφή, που σε συνδυασμό με την έλλειψη μέσων και «εχθρό» τους ισχυρούς ανέμους που έπνεαν εκείνη τη μέρα, μεγάλο μέρος του νησιού καταστράφηκε και κινδύνεψαν ανθρώπινες ζωές.

Δεν υπάρχει μέριμνα για τα άτομα με ειδικές ανάγκες και στο νησί δεν υπάρχουν οι υποδομές, πλην ελάχιστων περιπτώσεων, για να μπορέσουν να μεταφερθούν σε ασφαλή σημεία εφόσον αυτό κριθεί απαραίτητο.

Το γήπεδο της Χώρας, παρότι φαινομενικά μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως χώρος συγκέντρωσης, κρύβει κινδύνους. Μετά από έναν ισχυρό σεισμό, το φράγμα που βρίσκεται πολύ κοντά του, μπορεί να υποστεί σοβαρές ρωγμές, ακόμα και να σπάσει. Γι' αυτό θα πρέπει αρχικά να ελεγχθεί ως προς τις ζημιές ή φθορές του και στη συνέχεια να μεταφερθεί ο κόσμος στο γήπεδο. Επίσης, το γήπεδο στον Αυλόμωνα δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί με ασφάλεια στην περίπτωση που υπάρχει ενδεχόμενο να εκδηλωθεί τσουνάμι γιατί βρίσκεται δίπλα ακριβώς στην παραλία.

Σε ότι αφορά το Δημοτικό Σχολείο του νησιού, το κυρίως κτίριο δεν έχει πολύ καλή στέγη σε σχέση με το δευτερεύον. Σε περίπτωση που κριθεί αναγκαία η εκκένωσή του είναι πιο ασφαλές οι μαθητές και οι δάσκαλοι να μεταβούν από το κυρίως κτίριο στο δευτερεύον.

Δεν υπάρχει ενιαίο σύστημα συναγερμού ώστε σε περίπτωση ανάγκης να μπορέσουν όλοι οι κάτοικοι του νησιού να ενημερωθούν εγκαίρως, λαμβάνοντας τα απαραίτητα μέτρα, κυρίως αυτοπροστασίας. Δεν υπάρχουν γεννήτριες, γεγονός που δυσκολεύει σε μεγάλο βαθμό την ηλεκτροδότηση βασικών υπηρεσιών όπως το ιατρείο, σε περίπτωση διακοπής ρεύματος λόγω κάποιας καταστροφής. Δεν έχει γίνει προμήθεια κινητών τηλεφώνων ούτε ασυρμάτων, τα οποία να μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε περίπτωση ανάγκης παρά μόνο τα προσωπικά τηλέφωνα του κάθε ανθρώπου.

Τα σχέδια που έχουν προβλεφθεί για την αντιμετώπιση εκτάκτων καταστάσεων, όπως επίσης και τα τηλέφωνα εκτάκτων αναγκών, δεν είναι κοινοποιημένα στους κατοίκους του νησιού, ώστε να μπορέσουν να αντιδράσουν άμεσα εφόσον αυτό χρειαστεί. Είναι φανερό πώς οι οδηγίες της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, καθώς και του ΟΑΣΠ, είναι πολύ σημαντικές και σωστές για τη σύνταξη ενός σχεδίου εκτάκτων αναγκών, όμως στο νησί είναι πολύ δύσκολο να τεθούν σε εφαρμογή ουσιαστικά.

5.3 Μεθοδολογία έρευνας

Η δομή της εργασίας είναι βασισμένη σε βιβλιογραφική και αρθρογραφική έρευνα, καθώς επίσης και στην ποσοτική έρευνα μέσω της χρήσης ενός ερωτηματολογίου.

Μέσα από τη βιβλιογραφία, τα άρθρα αλλά και το διαδίκτυο αποτυπώθηκε στο μέγιστο δυνατό βαθμό ο ρόλος που είχε ανά τα χρόνια η Τοπικής Αυτοδιοίκηση και η Πολιτικής Προστασίας στην Ελλάδα, καθώς και η υφιστάμενη κατάσταση τόσο σε γενικό επίπεδο όσο και στην περιοχή της μελέτης μας, δηλαδή το Δήμο Σερπίφου.

Η ποσοτική έρευνα έγινε μέσα από ένα ερωτηματολόγιο αποτελούμενο από 16 ερωτήσεις, απλές στην κατανόηση για τον αναγνώστη, κυρίως κλειστού τύπου (ναι - όχι) και κάποιες πολλαπλής επιλογής που μπορούσαν να δοθούν και παραπάνω από μία απαντήσεις. Στην έρευνα πήραν μέρος 141 κάτοικοι του νησιού όλων των ηλικιακών ομάδων, ικανοποιητικός αριθμός αν αναλογιστεί κανείς πως κατά τους χειμερινούς μήνες δεν μένουν στο νησί πάνω από 500 άτομα. Μέσα από τις απαντήσεις που δόθηκαν, διερευνήθηκαν τα βασικά ερωτήματα που τέθηκαν εξαρχής για τη σύνταξη της εργασίας. Επίσης, από τα αποτελέσματα της έρευνας βγήκανε συμπεράσματα που αφορούν για την υπάρχουσα κατάσταση, με σκοπό να δοθούν λύσεις ή και προτάσεις βελτίωσης της κατάστασης αυτής. Η διεξαγωγή των αποτελεσμάτων έγινε μέσω του προγράμματος Spss, απεικονίζοντας στους πίνακες τις απαντήσεις των κατοίκων που πήραν μέρος στην έρευνα με σαφήνεια και ακρίβεια.

Κατά τη διάρκεια της συλλογής των δεδομένων τηρήθηκαν όλα τα απαιτούμενα μέτρα, βάσει του κανονισμού του Υπουργείου Υγείας και της ΓΓΠΠ, για την προστασία από τον κορονοϊό Covid-19, ανεξαρτήτως της ηλικιακής ομάδας (απόσταση δύο μέτρων, χρήση μάσκας, χρήση αντισηπτικού κατά την παράδοση και παραλαβή του ερωτηματολογίου). Η ηλικιακή ομάδα 55 ετών και άνω δεν κατέχει μεγάλο ποσοστό συμμετοχής στην έρευνα και αυτό γιατί, πρώτον, κατά τους χειμερινούς μήνες οι περισσότεροι αυτής της ηλικίας φεύγουν από το νησί και επιστρέφουμε κατά τους καλοκαιρινούς και δεύτερον και πολύ σημαντικό, γιατί πολλοί από αυτούς που κατοικούν μόνιμα στο νησί εντάσσονται στην κατηγορία των ευπαθών ομάδων και σε καμία περίπτωση δεν θα έπρεπε να εκτεθούν στον παραμικρό κίνδυνο λόγω της πανδημίας του κορονοϊού Covid-19.

Σκοπός της εργασίας και της έρευνας αυτής είναι να γίνουν εμφανείς οι κίνδυνοι που υπάρχουν σε περίπτωση μιας έκτακτης ανάγκης ή καταστροφής στο νησί, να παρουσιαστεί υφιστάμενη κατάσταση και μέσα από τα αποτελέσματα που προέκυψαν από την έρευνα, να βγούνε ικανά συμπεράσματα ώστε να δοθούν κάποιες προτάσεις, τα σχέδια που έχουν δημιουργηθεί σε περίπτωση καταστροφών και εκτάκτων αναγκών να βελτιωθούν και μαζί τους να βελτιωθεί τόσο ο σχεδιασμός τους όσο και η ετοιμότητα όλων των κατοίκων του νησιού και των εμπλεκόμενων φορέων σε τοπικό επίπεδο για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών και καταστροφών.

5.4 Ερωτηματολόγιο

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται όλες απαντήσεις που δόθηκαν από τους κατοίκους του νησιού που πήραν μέρος στην έρευνα. Οι πίνακες, απεικονίζουν ξεχωριστά τις απαντήσεις κάθε ερώτησης και τα αποτελέσματα που φαίνονται αφορούν τη συχνότητα που δινόταν η απάντηση αλλά και το ποσοστό στο σύνολο των ερωτηθέντων. Ο αριθμός των συμμετεχόντων στην έρευνα ανέρχεται στους 141, μιας και ο αριθμός των κατοίκων που παραμένουν στο νησί κατά τους χειμερινούς μήνες δεν ξεπερνάει τους 500.

A1. Ηλικία				
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 18-24	12	8,5	8,5	8,5
25-34	52	36,9	36,9	45,4
35-44	28	19,9	19,9	65,2
45-54	34	24,1	24,1	89,4
55 και άνω	15	10,6	10,6	100,0
Total	141	100,0	100,0	

Πίνακας 5.1: Ερώτηση A 1

Οι περισσότεροι κάτοικοι που πήραν μέρος στην έρευνα είναι στην κατηγορία από 25-34 ετών, μιας και είναι οι περισσότεροι στην κατηγορία αυτή που μένουν όλο

το χρόνο στο νησί και οι λιγότεροι στην κατηγορία από 18-24 ετών, γιατί τα άτομα αυτά κατά πλειοψηφία σπουδάζουν σε άλλες πόλεις.

A2. Φύλο

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Άρρεν	65	46,1	46,1	46,1
Θήλυ	76	53,9	53,9	100,0
Total	141	100,0	100,0	

Πίνακας 5.2: Ερώτηση A 2

Οι γυναίκες είναι ελάχιστα περισσότερες από τους άνδρες του νησιού κατά τους χειμερινούς μήνες, γιατί οι άνδρες φεύγουν για αναζήτηση εργασίας σε άλλες πόλεις.

B1. Έχετε αντιμετωπίσει κατά το παρελθόν φυσικές καταστροφές στον τόπο σας;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Ναι	119	84,4	84,4	84,4
Όχι	22	15,6	15,6	100,0
Total	141	100,0	100,0	

Πίνακας 5.3: Ερώτηση B 1

Όπως φαίνεται και στον πίνακα, ελάχιστοι (22 από τους ερωτηθέντες) είναι αυτοί που δεν έχουν αντιμετωπίσει κατά το παρελθόν κάποια φυσική καταστροφή.

B2. Ποιες από τις παρακάτω καταστροφές έχετε αντιμετωπίσει;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
	21	14,9	14,9	14,9
Πλημμύρα	31	22,0	22,0	36,9
Πλημμύρα, Πυρκαγιά	19	13,5	13,5	50,4
Πυρκαγιά	9	6,4	6,4	56,7
Σεισμός	15	10,6	10,6	67,4
Valid Σεισμός, Επιδημία	1	,7	,7	68,1
Σεισμός, Πλημμύρα	17	12,1	12,1	80,1
Σεισμός, Πλημμύρα, Πυρκαγιά	14	9,9	9,9	90,1
Σεισμός, Πυρκαγιά	14	9,9	9,9	100,0
Total	141	100,0	100,0	

Πίνακας 5.4: Ερώτηση Β 2

Η πλημμύρα συναντάται στις περισσότερες από τις απαντήσεις, μιας και όπως προαναφέρθηκε, οι έντονες βροχοπτώσεις πλήττουν σε μεγάλο βαθμό το νησί. Ο σεισμός αναφέρεται επίσης και αυτό, γιατί το νησί βρίσκεται σε ακτίνα επηρεασμού από το ηφαίστειο της Σαντορίνης, με τους σεισμούς να γίνονται αρκετά συχνά αισθητοί στο νησί.

B3. Γνωρίζετε πως πρέπει να αντιδράσετε στο ενδεχόμενο μιας καταστροφής;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Ναι	121	85,8	85,8	85,8
Όχι	20	14,2	14,2	100,0
Total	141	100,0	100,0	

Πίνακας 5.5: Ερώτηση Β 3

Πολύ θετικό πως το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων (85,8%) γνωρίζει πως πρέπει να αντιδράσει σε μια καταστροφή, αυξάνοντας έτσι την αυτοπροστασία των ατόμων γενικότερα.

B4. Πόσο εύκολο πιστεύετε πως είναι να προληφθεί ή να αντιμετωπιστεί μια καταστροφή στο νησί;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Καθόλου	1	,7	,7	,7
Λίγο	41	29,1	29,1	29,8
Valid Πάρα Πολύ	16	11,3	11,3	41,1
Πολύ	75	53,2	53,2	94,3
Πολύ Λίγο	8	5,7	5,7	100,0
Total	141	100,0	100,0	

Πίνακας 5.6: Ερώτηση B 4

Το μεγαλύτερο ποσοστό των κατοίκων (53,2%) πιστεύει πως είναι πολύ εύκολο να αντιμετωπιστεί μια καταστροφή και μόλις ένας πως δεν είναι καθόλου εύκολο.

B5. Έχουν ληφθεί συγκεκριμένα μέτρα προκειμένου να μειωθεί η πιθανότητα μιας φυσικής καταστροφής ή έκτακτης ανάγκης ή επιδημίας;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Ναι	50	35,5	35,5	35,5
Όχι	91	64,5	64,5	100,0
Total	141	100,0	100,0	

Πίνακας 5.7: Ερώτηση B 5

Πολλοί είναι αυτοί (91 από τους ερωτηθέντες) που πιστεύουν πως δεν έχουν ληφθεί τα κατάλληλα μέτρα για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών ή καταστροφών. Ίσως ένας από τους λόγους που δεν έχουν ληφθεί μέτρα να είναι και το γεγονός πως οι περισσότεροι θεωρούν πολύ εύκολο να αντιμετωπιστεί μια καταστροφή (απάντηση ερώτησης B4).

B6. Υπάρχει σχέδιο εκκένωσης σε περίπτωση μιας φυσικής καταστροφής ή άλλης έκτακτης ανάγκης στον τόπο σας;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Όχι	141	100,0	100,0	100,0

Πίνακας 5.8: Ερώτηση B 6

Η ομόφωνη απάντηση, πως δεν υπάρχει σχέδιο εκκένωσης του νησιού σε περίπτωση που αυτό κριθεί αναγκαίο, απορρέει από το γεγονός ότι ποτέ και κανείς από τους ερωτηθέντες δεν έχει συμμετάσχει σε κάποια άσκηση ετοιμότητας αλλά και ότι ποτέ δεν έχει ακούσει γι' αυτό.

B6β. Γνωρίζετε για την ύπαρξη των σχεδίων: Ξενοκράτης – Περσέας – Ταλώς;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Nai	37	26,2	26,2	26,2
Valid Όχι	104	73,8	73,8	100,0
Total	141	100,0	100,0	

Πίνακας 5.9: Ερώτηση B 6β

Λίγοι γνωρίζουν την ύπαρξη των σχεδίων αυτών (26,2%), γεγονός που γεννά το ερώτημα, σε περίπτωση που γνώριζαν αν θα ήταν σε θέση να αντιμετωπίσουν με μεγαλύτερη ασφάλεια μια καταστροφή.

B7. Ο δήμος σας έχει σχέδιο αποκατάστασης των λειτουργιών του σε περίπτωση φυσικής καταστροφής ή άλλης έκτακτης ανάγκης;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Όχι	141	100,0	100,0	100,0

Πίνακας 5.10: Ερώτηση B 7

Όλοι απάντησαν πως ο Δήμος δεν έχει σχέδιο αποκατάστασης των λειτουργιών του και αυτό γιατί κανείς από τους ερωτηθέντες δεν έχει ακούσει ή διαβάσει κάτι σχετικά μ' αυτό.

B8. Οι αρχές του τόπου σας, που είναι αρμόδιες για τη διαχείριση μια έκτακτης ανάγκης, έχουν υιοθετήσει στρατηγικές αντιμετώπισης κρίσεων; (συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης, έγκαιρο προγραμματισμό και γνώση διαχείρισης κινδύνων, κ.α.)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Ναι	16	11,3	11,3	11,3
Valid Όχι	125	88,7	88,7	100,0
Total	141	100,0	100,0	

Πίνακας 5.11: Ερώτηση B 8

Το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων (88,7) δεν πιστεύουν πως έχουν υιοθετηθεί στρατηγικές για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών, γιατί βάσει των παραδειγμάτων της ερώτησης τίποτα από αυτά δεν υπάρχει στο νησί.

B9. Υπάρχει γραφείο Πολιτικής Προστασίας στο δήμο σας;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Ναι	2	1,4	1,4	1,4
Valid Όχι	139	98,6	98,6	100,0
Total	141	100,0	100,0	

Πίνακας 5.12: Ερώτηση B 9

Από τις απαντήσεις φαίνεται καθαρά πως δεν υπάρχει γραφείο ΠΠ στο νησί. Υπάρχει Εθελοντική Ομάδα Πολιτικής Προστασίας και ίσως εκεί οφείλεται το μικρό ποσοστό την απάντηση «ναι» (1,4%).

B10. Υπάρχει εναλλακτικός τρόπος επικοινωνίας, σε περίπτωση που οι τοπικές επικοινωνίες τεθούν εκτός λειτουργίας λόγω κάποιας καταστροφής;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Ναι	27	19,1	19,1	19,1
Valid Όχι	114	80,9	80,9	100,0
Total	141	100,0	100,0	

Πίνακας 5.13: Ερώτηση B 10

Οι περισσότεροι από τους ερωτηθέντες (114 άτομα) απάντησαν πως δεν υπάρχει εναλλακτικός τρόπος επικοινωνίας, γνωρίζοντας πως ακόμα και η κινητή τηλεφωνία μπορεί να τεθεί εκτός λειτουργίας σε περίπτωση καταστροφής.

B11. Υπάρχει μέρος στο νησί που να έχει διαθέσιμες προμήθειες για τουλάχιστον τρεις (3) ημέρες, σε περίπτωση που οι προμηθευτές δεν μπορούν να παραδώσουν λόγω μιας καταστροφής;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Όχι	141	100,0	100,0	100,0

Πίνακας 5.14: Ερώτηση B 11

Όλοι οι ερωτηθέντες γνωρίζουν πως δεν υπάρχει χώρος με είδη πρώτης ανάγκης, σε περίπτωση που μια καταστροφή στερήσει την προσέγγιση ενός καραβιού στο νησί για μέρες.

B12. Υπάρχει κατάλογος που να περιλαμβάνει όλα τα απαραίτητα τηλέφωνα επικοινωνίας σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Nai	14	9,9	9,9	9,9
Valid Όχι	127	90,1	90,1	100,0
Total	141	100,0	100,0	

Πίνακας 5.14: Ερώτηση B 12

Δεν υπάρχει κατάλογος με όλα τα απαραίτητα τηλέφωνα συγκεντρωμένα, γεγονός που δυσκολεύει την επικοινωνία, σε περίπτωση ανάγκης, με τις αρμόδιες υπηρεσίες του νησιού.

B12β. Γνωρίζετε με ποιες κρατικές υπηρεσίες πρέπει να επικοινωνήσετε μετά από μια φυσική καταστροφή ή άλλη έκτακτη ανάγκη;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Ναι	77	54,6	54,6	54,6
Valid Όχι	64	45,4	45,4	100,0
Total	141	100,0	100,0	

Πίνακας 5.15: Ερώτηση B 12β

Πολύ σημαντικό το γεγονός πως οι περισσότεροι από τους ερωτηθέντες (77 άτομα) γνωρίζουν με ποιες υπηρεσίες πρέπει να επικοινωνήσουν σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης, μιας και διαπιστώθηκε (ερώτηση B 12) πως δεν υπάρχει κατάλογος με όλα τα απαραίτητα τηλέφωνα.

B13. Υπάρχει σύστημα πυρόσβεσης σε όλους τους οικισμούς του νησιού σε λειτουργία;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Ναι	24	17,0	17,0	17,0
Valid Όχι	117	83,0	83,0	100,0
Total	141	100,0	100,0	

Πίνακας 5.15: Ερώτηση B 13

Είναι φανερό από τις απαντήσεις (117 από τους ερωτηθέντες απάντησαν «όχι») πως δεν υπάρχει σύστημα πυρόσβεσης σε λειτουργία σε όλους τους οικισμούς του νησιού. Το 17% που απάντησε πως υπάρχει, εξηγείται με το γεγονός πως, παρότι υπάρχουν πυροσβεστικοί κρουνοί, δεν εξυπηρετούν το σκοπό τους.

B14. Υπάρχουν διαθέσιμες γεννήτριες στα δημοτικά κτίρια και στο ιατρείο ώστε να μπορούν να λειτουργούν ακόμα και σε μια καταστροφή ή άλλη έκτακτη ανάγκη;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Ναι	3	2,1	2,1	2,1
Valid Όχι	138	97,9	97,9	100,0
Total	141	100,0	100,0	

Πίνακας 5.16: Ερώτηση B 14

Με 97,9% στην απάντηση της ερώτησης γίνεται ξεκάθαρο πως δεν υπάρχουν γεννήτριες σε περίπτωση που αυτές χρειαστούν, καθιστώντας πολύ δύσκολη την ηλεκτροδότηση σε βασικά σημεία του νησιού (ιατρείο) σε περίπτωση διακοπής ρεύματος.

B15. Έχετε λάβει μαθήματα παροχής πρώτων βοηθειών;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Nαι	30	21,3	21,3	21,3
Valid Όχι	111	78,7	78,7	100,0
Total	141	100,0	100,0	

Πίνακας 5.17: Ερώτηση B 15

Πολλοί λίγοι από τους ερωτηθέντες (30 άτομα) έχουν λάβει μαθήματα πρώτων βοηθειών. Παρόλα αυτά, είναι ένας ικανός αριθμός που μπορεί να συμβάλει σε μεγάλο βαθμό σε μια έκτακτη ανάγκη, εφόσον αυτό κριθεί απαραίτητο.

B16. Σε τι βαθμό πιστεύετε πως ο δήμος σας έχει την ικανότητα να ανταποκριθεί άμεσα σε μια φυσική καταστροφή ή μια άλλη έκτακτη ανάγκη;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Καθόλου	2	1,4	1,4	1,4
Valid Λίγο	72	51,1	51,1	52,5
Valid Πάρα Πολύ	2	1,4	1,4	53,9
Valid Πολύ	22	15,6	15,6	69,5
Valid Πολύ Λίγο	43	30,5	30,5	100,0
Total	141	100,0	100,0	

Πίνακας 5.18: Ερώτηση B 16

Το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων (51,1%) πιστεύει πως ο Δήμος δεν είναι σε θέση να ανταποκριθεί στο ενδεχόμενο μιας έκτακτης ανάγκης, παρότι στην ερώτηση B4 οι περισσότεροι πιστεύουν πως είναι πολύ εύκολο να αντιμετωπιστεί μια έκτακτη ανάγκη στο νησί.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.

Τα Σχέδια Εκτάκτων Αναγκών που οφείλουν να έχουν καταρτίσει οι Δήμοι της χώρας, σύμφωνα με τις οδηγίες του ΓΣΠΠ που έχουν δοθεί από το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη και από τη ΓΓΠΠ, δεν μπορούν να λειτουργήσουν σε μεγάλο βαθμό στο συγκεκριμένο τόπο. Ο Δήμος Σερίφου υστερεί, τόσο σε ανθρώπινο δυναμικό, όσο και σε εξοπλισμό και εργαλεία τα οποία είναι απαραίτητα για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών ή καταστροφών. Οι κρατικοί φορείς, σε συνεργασία με την Περιφέρεια και το Δήμο, θα πρέπει να μεριμνήσουν, ώστε να δοθούν χρηματοδοτήσεις για την προμήθεια εξοπλισμού, απαραίτητου στη διαχείριση εκτάκτων αναγκών ή καταστροφών, αλλά και για την κατάλληλη εκπαίδευση του ανθρώπινου δυναμικού για την αντιμετώπιση αυτών.

Η δόμηση του νησιού, γενικότερα, φέρνει πολλά προβλήματα με την έλευση μιας καταστροφής. Αν και είναι δύσκολο να πούμε, πως σε μία έκτακτη ανάγκη οι κάτοικοι του νησιού σε συνδυασμό με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς σε τοπικό επίπεδο δεν θα μπορέσουν να ανταπεξέλθουν, ως τώρα κανείς δεν είχε λάβει σοβαρά υπόψη ότι, σε περίπτωση μιας έκτακτης ανάγκης ή μιας καταστροφής υπάρχει μεγάλη πιθανότητα να εκδηλωθούν σοβαρές ζημιές, τραυματισμοί ανθρώπων, ακόμη και απώλειες ζώων. Η μειωμένη αντίληψη της σοβαρότητας της κατάστασης, θεωρώντας πολύ εύκολο να αντιμετωπιστεί μια έκτακτη ανάγκη ή μια καταστροφή στον τόπο τους, ίσως είναι ένα από τα βασικά προβλήματα που καλούνται να αντιμετωπίσουν όλοι προτού καν αυτά συμβούν.

Η ανάγκη για τη συντήρηση και επισκευή των δημοτικών κτιρίων που χρησιμοποιούνται και δη του κτιρίου του Δημαρχείου, καθώς χρησιμοποιείται καθημερινά, τόσο από τους εργαζόμενους, όσο και από τους πολίτες που εξυπηρετούνται από αυτό, κρίνεται επιτακτική. Έχουν επισημανθεί πολλές φορές τα προβλήματα που υπάρχουν στο κτίριο σε ότι αφορά ρωγμές σε τοίχους, εισροές υδάτων και πολλά άλλα, όμως η γραφειοκρατία καθυστερεί σε μεγάλο βαθμό την πλήρη αποκατάσταση, με τα αποτελέσματα να γίνουν ιδιαίτερα εμφανή, σε περίπτωση εκδήλωσης μιας φυσικής καταστροφής.

Στο θέμα της πυρασφάλειας, όλο το νησί υστερεί. Αν και σε όλους τους οικισμούς υπάρχουν πυροσβεστικοί κρουνοί, δεν είναι διαθέσιμοι εφόσον αυτοί χρειαστούν. Θα πρέπει να γίνει μέριμνα ώστε να τεθούν σε άμεση λειτουργία και να μπορούν να χρησιμοποιηθούν όταν παραστεί ανάγκη. Επίσης, μπορεί να

δημιουργηθεί ένα δίκτυο πυρασφάλειας μέσα στο κάστρο της Χώρας. Ένα σύστημα υδροδότησης μόνο των πυροσβεστικών κρουνών, που θα πρέπει να τοποθετηθούν μέσα στο κάστρο, από δεξαμενές νερού, ανεξάρτητες με αυτές που υπάρχουν για το πόσιμο νερό, ώστε ακόμα και τους καλοκαιρινούς μήνες που το νησί αντιμετωπίζει σοβαρό πρόβλημα λειψυδρίας, να μπορέσουν τεθούν σε λειτουργία σε περίπτωση πυρκαγιάς. Είναι πολύ σημαντικό να γίνει το δίκτυο αυτό, μιας και κανένα άλλο μέσο, πλην των εναέριων, δεν μπορεί να προσεγγίσει το μέρος αυτό.

Δυστυχώς σχέδιο εκκένωσης του νησιού δεν υπάρχει. Είναι ένα σενάριο πολύ σπάνιο να συμβεί, όμως θα πρέπει να ληφθεί υπόψη από όλους τους αρμόδιους φορείς όχι μόνο σε τοπικό επίπεδο, πως αν αυτό το σενάριο κριθεί αναγκαίο να πραγματοποιηθεί δεν θα υπάρχει ούτε η οργάνωση αλλά ούτε και η ψυχραιμία για να γίνει άμεσα, σωστά και με ασφάλεια για όλους. Η συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων φορέων σε όλα τα επίπεδα, όπως και των κατοίκων του νησιού, θα παίξει καταλυτικό ρόλο σε περίπτωση που το σχέδιο αυτό κριθεί απαραίτητο να τεθεί σε λειτουργία.

Τα τελευταία χρόνια έχει συνταχθεί μία Εθελοντική Ομάδα Πολιτικής Προστασίας, η οποία προσπαθεί με τα ελάχιστα μέσα που διαθέτει τόσο σε ανθρώπινο δυναμικό, όσο και σε εργαλεία, να παρεμβαίνει άμεσα και όπου κρίνεται απαραίτητο. Είναι πολύ δύσκολο λόγω της έλλειψης του κατάλληλου εξοπλισμού και εκπαίδευσης, πέραν των βασικών εργαλείων και μέσων, περιορίζοντας τη δράση της κυρίως όσον αφορά τις πλημμύρες και τις πυρκαγιές (καθαρισμός φρεατίων, απομάκρυνση ξερών ξύλων και κλαδιών, κλπ). Καταβάλλεται μεγάλη προσπάθεια ώστε να συγκεντρωθεί εξοπλισμός, κατάλληλος για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών. Το δυναμικό της εθελοντικής ομάδας χρειάζεται επίσης εκπαίδευση, ώστε να είναι άμεσα σε θέση να αντιμετωπίσει μία ανάγκη εφόσον αυτή παρουσιαστεί.

Θα ήταν φρόνιμο να συνταχθεί ένα ΣΕΑ, σύμφωνα με τις γενικές οδηγίες της ΓΓΠΠ και βάσει της δόμησης του νησιού, του ανθρώπινου δυναμικού και του εξοπλισμού που διαθέτει ο Δήμος. Να οριστούν χώροι συγκέντρωσης μετά από μια καταστροφή σε όλο το νησί, ακόμα και στους οικισμούς του, έτσι ώστε τόσο οι κάτοικοι, όσο και οι τυχόν τουρίστες, να γνωρίζουν που θα πρέπει να μετακινηθούν ώστε να είναι προστατευμένοι αλλά και να τους δοθεί βοήθεια εφόσον χρειαστεί. Να είναι ενήμεροι όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς σε τοπικό επίπεδο για να μπορέσουν να παρέμβουν σε περίπτωση που αυτό κριθεί αναγκαίο. Στις ασκήσεις ετοιμότητας, θα

ήταν ωφέλιμο να προβλέπονται διάφορα σενάρια, όπως σεισμός κατά τις βραδινές ώρες ή κατά τους καλοκαιρινούς μήνες που στο νησί βρίσκονται πέραν των πολλών κατοίκων και πάρα πολλοί τουρίστες. Σε ότι αφορά τους εργαζόμενους, καλό θα ήταν να ενημερώνονται από πριν για το σενάριο της άσκησης ετοιμότητας, το ρόλο που θα έχουν και πως θα πρέπει να αντιμετωπίσουν την έκτακτη ανάγκη, καθώς και ποιο θα είναι το κινητήριο έναυσμα που θα ξεκινάει η άσκηση.

Υπάρχουν κάτοικοι στο νησί που έχουν λάβει μαθήματα πρώτων βοηθειών. Αυτό είναι πολύ σημαντικό γιατί μπορούν, εφόσον κριθεί απαραίτητο, να συμβάλλουν άμεσα. Η καταγραφή των στοιχείων τους, με ευθύνη του Δημάρχου όπως και του γιατρού που είναι υπεύθυνος στο ιατρείο του νησιού, θα βοηθήσει εφόσον χρειαστούν πρώτες βοήθειες σε μεγάλο αριθμό ανθρώπων την ώρα που ο γιατρός δεν θα μπορεί να παρέμβει άμεσα για όλους.

Η εγκατάσταση ενός συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης στο νησί, θα βοηθούσε σε μεγάλο βαθμό την άμεση ενημέρωση των κατοίκων σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης. Ένας συγκεκριμένος ήχος, από μεγάφωνα που μπορούν να τοποθετηθούν σε πολλά σημεία του νησιού, θα σημάνει την έναρξη αυτής όπως και την ενεργοποίηση του σχεδίου αντιμετώπισής της. Οι πρακτικές ασκήσεις ετοιμότητας τόσο σε επίπεδο υπηρεσιών, όσο και σε επίπεδο Δήμου, είναι πολύ σημαντικές για την ετοιμότητα και την κατανόηση των τρόπων αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών. Η πράξη αποστηθίζεται πιο εύκολα από λίγα λόγια ή εικόνες. Ακόμα, οι ασκήσεις ετοιμότητας, κάνουν φανερά τα τρωτά σημεία του σχεδίου, τις αδυναμίες του, βελτιώνοντας έτσι τους τρόπους αντιμετώπισης που δεν θα λειτουργήσουν σωστά και με ασφάλεια για όλους.

Στο νησί υπάρχουν διαθέσιμα λεωφορεία, δύο ιδιωτικά και ένα του Δήμου, που μπορούν, εφόσον κριθεί απαραίτητο, να χρησιμεύσουν και εφόσον το οδικό δίκτυο το επιτρέπει, στη μεταφορά του κόσμου που δεν μπορεί να μετακινηθεί με δικό του μέσο, στα σημεία συγκέντρωσης που έχουν οριστεί. Επίσης σε περίπτωση εκκένωσης του Δημοτικού Σχολείου και του Νηπιαγωγείου, για να μη συνωστιστούν πολλά οχήματα από γονείς κυρίως, που θα σπεύσουν να παραλάβουν τα παιδιά τους, μπορεί να προβλεφθεί σενάριο στο σχέδιο που θα συνταχθεί από τον υπεύθυνο του Δημοτικού Σχολείου και του Νηπιαγωγείου, ώστε τα λεωφορεία να μεταβούν, εφόσον και πάλι το επιτρέπει το οδικό δίκτυο και να παραλάβουν τους μαθητές και τους δασκάλους και να τους οδηγήσουν σε ένα ασφαλές σημείο. Καλό θα ήταν σε

κάθε περίπτωση, πέρα από το βασικό σχέδιο αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών ή καταστροφών να υπάρχει και ένα εναλλακτικό, γιατί πολλές φορές ο αστάθμητος παράγοντας παίζει πολύ σημαντικό ρόλο στο να μπορέσει να λειτουργήσει την ώρα και τη στιγμή που πρέπει το βασικό σχέδιο που υπάρχει.

Πολύ σημαντικό ρόλο παίζει και η Εθελοντική Ομάδα Πολιτικής Προστασίας. Τα άτομα που την απαρτίζουν θα πρέπει να βρίσκονται σε κάθε άσκηση ετοιμότητας για να γνωρίζουν τις δράσεις και τους ρόλους που θα έχει ο καθένας τους ώστε να παρέμβει όπου και όπως πρέπει, προσφέροντας τη βοήθειά του.

Σε περίπτωση εκκένωσης του ιατρείου και σύμφωνα με την τοποθεσία που βρίσκεται (Χώρα), ως χώρος προσωρινής εγκατάστασης και μέχρι το βασικό κτίριο να επανέλθει στην κανονική του κατάσταση, μπορεί να χρησιμοποιηθεί το κτίριο που υπάρχει δίπλα στο ελικοδρόμιο. Αυτή τη στιγμή τηρεί τις βασικές προδιαγραφές που χρειάζονται, με την προμήθεια και τοποθέτηση μιας γεννήτριας στο κτίριο να εξασφαλίζει σε μεγάλο βαθμό την άμεση επαναλειτουργία του ιατρείου του νησιού. Επίσης ένας άλλος χώρος που μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως ιατρείο, καθόσον έχουμε αναφέρει, υπάρχει μεγάλη πιθανότητα το νησί λόγω του οδικού δικτύου «να κοπεί στα δύο», είναι τα αποδυτήρια που βρίσκονται στο Λιβάδι. Τοποθετώντας και εκεί μία γεννήτρια μπορεί να είναι σε ετοιμότητα εφόσον χρειαστεί. Οι γεννήτριες αυτές θα πρέπει να παρέχουν το απαιτούμενο ρεύμα που χρειάζεται για τη λειτουργία των ιατρικών μηχανημάτων. Οι χώροι μετεγκατάστασης του ιατρείου, τόσο στην πρώτη περίπτωση, όσο και στη δεύτερη, είναι σημαντικό να βρίσκονται πάντα σε ετοιμότητα γιατί είναι σε κομβικά σημεία, ο ένας δίπλα στο ελικοδρόμιο και ο άλλος κοντά στο λιμάνι αντίστοιχα.

Στο κτίριο που βρίσκεται στο ελικοδρόμιο, υπάρχει επίσης η δυνατότητα αποθήκευσης ειδών πρώτης ανάγκης και φαρμάκων για τουλάχιστον τρεις μέρες σε περίπτωση που λόγω εκτάκτων αναγκών δεν μπορέσει κάποιο πλοίο να προσεγγίσει το νησί.

Όσον αφορά την υπηρεσία της Πυροσβεστικής και της Αστυνομίας, το προσωπικό είναι ελάχιστο ώστε να μπορέσει να αντιδράσει άμεσα σε όλα τα μέρη του νησιού, μπορεί όμως να συμβάλλει καθοριστικά ώστε να αποφευχθούν τα χειρότερα σενάρια τα οποία είναι οι απώλειες ανθρώπινων ζώων. Ως εμπλεκόμενοι φορείς σε τοπικό επίπεδο γνωρίζουν και οι ίδιοι πώς πρέπει να αντιδράσουν σε περίπτωση

έκτακτης ανάγκης, ποιοι είναι οι ρόλοι και οι αρμοδιότητές τους ώστε να προβούν άμεσα στις απαραίτητες ενέργειες που χρειάζονται για την αντιμετώπισή τους.

Είναι πολύ σημαντικό το νησί και κυρίως ο Δήμος, να μπορέσει να ενταχθεί σε προγράμματα, τα οποία θα του δώσουν τη δυνατότητα να εξοπλιστεί με όλα τα κατάλληλα μέσα, ώστε σε περίπτωση ανάγκης να είναι σε θέση, έστω σε πρώτο βαθμό, να μπορέσει να αναλάβει δράση. Τα εργαλεία που υπάρχουν αυτή τη στιγμή δεν είναι ικανά να αποδώσουν άμεσα και αυτό σε πολλές περιπτώσεις μπορεί να επιβαρύνει ακόμα περισσότερο μία ήδη επιβαρυνόμενη κατάσταση.

Είναι φανερό πως όλα τα χρόνια δεν είχε ληφθεί σοβαρά υπόψη, πως το θέμα της διαχείρισης κρίσεων και εκτάκτων αναγκών είναι ένα ζήτημα που θα έπρεπε να απασχολεί σε μεγάλο βαθμό το Δήμο Σερίφου στο σύνολό του. Οι προσπάθειες που γινόντουσαν κατά καιρούς δεν ήταν υψίστης σημασίας, με αποτέλεσμα όλοι να είναι εκτεθειμένοι σε έναν κίνδυνο που δεν γνωρίζανε ούτε το μέγεθός του, αλλά ούτε μπορούσαν να αναλογιστούν και τις συνέπειες που μπορεί να είχε. Τα τελευταία δύο χρόνια, η νέα δημοτική αρχή καταβάλλει μεγάλες προσπάθειες, ώστε να μπορέσει η Πολιτική Προστασία του νησιού να βρίσκεται σε ετοιμότητα όποτε αυτό κριθεί αναγκαίο. Η σύσταση της Εθελοντικής Ομάδας Πολιτικής Προστασίας είναι ένα βασικό βήμα στην προσπάθεια αυτή. Επίσης πολύ πρόσφατα ο Δήμος Σερίφου εντάχθηκε στο Πρόγραμμα Ανάπτυξης και Αλληλεγγύης για την Τοπική Αυτοδιοίκηση «ΑΝΤΩΝΗΣ ΤΡΙΤΣΗΣ» στον Άξονα Προτεραιότητας «Ψηφιακή Σύγκλιση» και τη χρηματοδότηση της πράξης με τίτλο « Νέες Ψηφιακές Υπηρεσίες του Δήμου Σερίφου και ανάπτυξη ευφών εφαρμογών και συστημάτων έξυπνων πόλεων». Αντικείμενο της πράξης αυτής μεταξύ άλλων είναι η προμήθεια ολοκληρωμένων συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης και ενημέρωσης των πολιτών για θέματα Πολιτικής Προστασίας, καθώς και την προμήθεια ολοκληρωμένου συστήματος εντοπισμού πυρκαγιάς και ενημέρωσης-προειδοποίησης πολιτών και συγκεκριμένα «Σύστημα παρακολούθησης δασικών πυρκαγιών σε πραγματικό χρόνο (ΕΥΔΕ ΥΠΕΣ). Η αποδοχή της απόφασης ένταξης έγινε με την υπ' αριθμ. 242/2020 απόφαση της Οικονομική Επιτροπή του Δήμου Σερίφου.

Εν κατακλείδι, αυτές οι ενέργειες φανερώνουν τη μεγάλη προσπάθεια που γίνεται, ώστε η Πολιτική Προστασία του Δήμου Σερίφου να αναβαθμιστεί και να βρίσκεται σε ετοιμότητα όποτε χρειαστεί να παρέμβει, με κύριο και βασικό γνώμονα την ασφάλεια των πολιτών του νησιού.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική Βιβλιογραφία

- Αγγελή Β.,(2016). Ξενία: Ο «πόλεμος» για τα μοτέλ του '60 (typos-i.gr). (Ημερομηνία επίσκεψης: 20/11/2020).
- Ανεξάρτητοι Εθελοντές Πολιτικής Προστασίας (google.com). (Ημερομηνία επίσκεψης: 22/12/2020).
- Γαλανόπουλος Δ., Παραλίκας Α., Βώρου Ρ., Χάλαρης Μ., (2007). Χαρακτηριστικά κινδύνων-καταστροφών. Αθήνα: Εθνική Σχολή Τοπικής Αυτοδιοίκησης.
- Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας (2020). 1^η Έκδοση του Γενικού Σχεδίου Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών και Άμεσης/Βραχείας Διαχείρισης των Συνεπειών. Αθήνα: Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη (www.civilprotection.gr). (Ημερομηνία επίσκεψης: 12/10/2020, 2/11/2020, 23/11/2020, 10/12/2020, 13/12/2020).
- Διαμαντής Ν., (2019). Σχέδιο Εκτάκτων Αναγκών (Σ.Ε.Α.) – Ο σκοπός και το νομοθετικό πλαίσιο. Security manager (www.securitymanager.gr). (Ημερομηνία επίσκεψης: 19/12/2020).
- Δημοτικό Σχολείο Σερίφου (blog.sch.gr). (Ημερομηνία επίσκεψης: 20/12/2020).
- Ελληνική Στατιστική Αρχή (2011). Απογραφή πληθυσμού-κατοικιών 2011 (www.statistics.gr). (Ημερομηνία επίσκεψης: 30/11/2020).
- Ζάντζος Ι., Βουτσινάς Β., Κουτελέκος Ι., (2013). Το χειρουργείο σε περιπτώσεις μαζικών καταστροφών. «Σχέδιο Περσέας». Περιεργητική Νοσηλευτική (www.spnj.gr>articlefiles>volume2_issue1). (Ημερομηνία επίσκεψης: 12/12/2020).
- Κοινή Γνώμη, (2019). Κέντρο Πολτισμού το Διοικητήριο (www.koinignomi.gr). (Ημερομηνία επίσκεψης: 29/12/2020).
- Κοκκίνη Μ., (2019). «Περσέας». Ένας ιστορικός ξενώνας Ξενία ξανανοίγει στη Σέριφο για χάρη μιας έκθεσης (lifo.gr). (Ημερομηνία επίσκεψης: 29/12/2020).
- Λέκκας Ε., (2000). Φυσικές καταστροφές. Αθήνα: Access. Pre-Press.
- Λέκκας Ε., Ανδρεαδάκης Ε., (2015). Διάλεξη μαθήματος «Διαχείριση καταστροφών και κρίσεων». Αθήνα: ΕΚΠΑ.

- Μπουραντάς Δ., (1992). Μάνατζμεντ: Οργανωτική Θεωρία και Συμπεριφορά. Αθήνα: Team.
- Περιφέρεια Αττικής. ΤΑΜΕ: Τεχνολογικά Ατυχήματα Μεγάλης Έκτασης-Ενημερωνόμαστε και προστατευόμαστε (patt.gov.gr). (Ημερομηνία επίσκεψης: 17/10/2020).
- Σαπουντζάκη Κ., Δανδουλάκη Μ. (2015). Κίνδυνοι και καταστροφές (www.kallipos.gr). (Ημερομηνία επίσκεψης: 19/12/2020).
- Σαπουντζάκη Κ., Δανδουλάκη Μ. (2016). Κίνδυνοι και καταστροφές. Έννοιες και εργαλεία αξιολόγησης, προστασίας, διαχείρισης. Εκδόσεις: ΣΕΑΒ (www.kallipos.gr). (Ημερομηνία επίσκεψης: 19/12/2020).
- Σπέρας Κ., (2001). Η Απεργία της Σερίφου. Εκδόσεις: Βιβλιοπέλαγος.
- Φιλολία Α., Παπαγεωργίου Η., Στεφανάτος Σ., (2005). Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Κρίσεων και Ανθρώπινος Παράγοντας. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Φωτογραφικό Αρχείο Δήμου Σερίφου (2019, 2020).

Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία

- Bland M., (1995). “Training managers to handle the crisis”. Industrial and Commercial Training Vol 27 No2, MCB University Press.
- Frost C., (1994). “Effective Responses for Proactive Enterprises: Business Continuity Planning”. Disaster Prevention and Management, Vol 3 No 1, MCB University Press.
- Mitroff I., Anagnos G. (2000). Managing Crisis before they happen: What every executive manager needs to know about CM, Amacon (e-book).
- Parsons W. (1996). “Crisis Management” Career Development International. MCB University Press.
- Richardson B., (1994). Crisis Management and Management Strategy-Time to “Loop the Loop”. Disaster Prevention and Management, Vol 3 No3, MCB University Press.
- Smallman C., (1996). Risk and Organizational behavior: A research model. Disaster Prevention and Management, Vol 5 No2, MCB University Press.

- United Nations International Strategy for Disaster Reduction (2009). Terminology on Disaster Risk Reduction. Geneva, Switzerland, May 2009, UNISDR (unisdr.org). (Ημερομηνία επίσκεψης: 20/11/2020, 25/11/2020).

Διαδίκτυο

- crisismanagement.gr : Διαχείριση Κρίσεων. (Ημερομηνία επίσκεψης: 19/10/2020, 13/11/2020, 20/11/2020, 29/12/2020, 07/01/2021, 12/01/2021).
- e-nomothesia.gr (Ημερομηνία επίσκεψης: 20/11/2020, 12/01/2021, 14/01/2021).
- e-serifos.com (Ημερομηνία επίσκεψης: 20/12/2020).
- maps.google.com (Ημερομηνία επίσκεψης: 12/01/2020).
- rhodesmrc.org (Ημερομηνία επίσκεψης: 10/12/2020).
- serifos.gr (Ημερομηνία επίσκεψης: 20/12/2020, 12/01/2021).
- www.civilprotection.gr : Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας (Ημερομηνία επίσκεψης: 17/10/2020, 23/10/2020, 07/11/2020, 19/11/2020, 20/11/2020, 30/12/2020, 04/01/2021, 17/01/2021).
- www.discover-serifos.com (Ημερομηνία επίσκεψης: 20/12/2020).
- www.emdat.be :Emergency Events Database (EM-DAT). (Ημερομηνία επίσκεψης: 29/10/2020).
- www.exploring-greece.gr (Ημερομηνία επίσκεψης: 30/11/2020).
- www.koinignomi.gr : Κοινή Γνώμη, Ημερήσια Εφημερίδα των Κυκλάδων. (Ημερομηνία επίσκεψης: 30/11/2020).
- www.mixanitouxronou.gr : Η Μηχανή του Χρόνου. (Ημερομηνία επίσκεψης: 30/11/2020).
- www.mopocp.gov.gr : Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη. (Ημερομηνία επίσκεψης: 12/11/2020, 20/11/2020, 08/01/2021, 13/01/2021).
- www.oasp.gr : Οργανισμός Αντισεισμικού Σχεδιασμού και Προστασίας. (Ημερομηνία επίσκεψης: 15/12/2020).
- unric.org.el : Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (ΠΟΥ). (Ημερομηνία επίσκεψης: 15/11/2020).

Νομοθεσία

- Απόφαση υπ' αριθμ. 242/2020 της Οικονομικής Επιτροπής του Δήμου Σερίφου (ΑΔΑ: 9ΔΥΩΩ1Η-Ρ34).
- Βασιλικό Διάταγμα 972/1966 (ΦΕΚ 265/Α/2-12-1966). Στέγαση σε επείγουσα περιθαλψη των εκ θεομηνιών πληττόμενων πληθυσμών.
- Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης και Εφαρμογής του Υπουργείου Εσωτερικών (ΕΥΔΕ ΥΠΕΣ), αριθμός πρωτοκόλλου 19576/19-10-2020: Πρόγραμμα Ανάπτυξης και Αλληλεγγύης για την Τοπική Αυτοδιοίκηση «ΑΝΤΩΝΗΣ ΤΡΙΤΣΗΣ».
- Κοινή Υπουργική Απόφαση 33862/6-5-2019 (ΦΕΚ 1699/Β/16-5-2019). Διαδικασία χορήγησης οικονομικής ενίσχυσης πολιτών που πλήττονται από φυσικές καταστροφές.
- Κοινή Υπουργική Απόφαση 5808/2-3-2018 (ΦΕΚ 772/Β/6-3-2018). Καθορισμός των αρμοδίων οργάνων και της διαδικασίας χορήγησης οικονομικής ενίσχυσης πολιτών που πλήττονται από φυσικές καταστροφές.
- Κοινή Υπουργική Απόφαση 172058/2016 (ΦΕΚ 354/Β/17-2-2016). Καθορισμός κανόνων, μέτρων και όρων για την αντιμετώπιση κινδύνων από ατυχήματα μεγάλης έκτασης σε εγκαταστάσεις ή μονάδες, λόγω της ύπαρξης επικίνδυνων ουσιών, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της οδηγίας 2012/18/ΕΕ.
- Κοινή Υπουργική Απόφαση Δ16/05/438/Γ/2013 (ΦΕΚ 2856/Β/11-11-2013). Κτιριακές Υποδομές Ανώνυμη Εταιρεία «Κτιριακές Υποδομές Α.Ε.»
- Νόμος υπ' αριθμ. 867/1979 (ΦΕΚ 24/Α/7-2-1979). Περί Κυρώσεως τροποποιήσεως και συμπληρώσεως της από 28-7-1978 Πράξεως Νομοθετικού Περιεχομένου του Προέδρου της Δημοκρατίας «Περί αποκαταστάσεως εκ των σεισμών 1978 εις περιοχήν Βορείου Ελλάδος κλπ. και ρυθμίσεως ετέρων τινών συναφών θεμάτων».
- Νόμος υπ' αριθμ. 1349/1983 (ΦΕΚ 52/Α/25-4-1983). Σύσταση Οργανισμού Αντισεισμικού Σχεδιασμού και Προστασίας (ΟΑΣΠ) και άλλες διατάξεις.
- Νόμος υπ' αριθμ. 2190/1994 (ΦΕΚ 28/Α/3-3-1994). Σύσταση ανεξάρτητης αρχής για την επιλογή προσωπικού και ρύθμιση θεμάτων διοίκησης.
- Νόμος υπ' αριθμ. 2292/1995 (ΦΕΚ 35/Α/15-2-1995). Οργάνωση και λειτουργία Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, διοίκηση και έλεγχος των Ενόπλων Δυνάμεων και άλλες διατάξεις.

- Νόμος υπ' αριθμ. 2344/1995 (ΦΕΚ 212/A/11-10-1995). Οργάνωση Πολιτικής Προστασίας και άλλες διατάξεις.
- Νόμος υπ' αριθμ. 2459/1997 (ΦΕΚ 17/A/18-2-1997). Κατάργηση Φορολογικών απαλλαγών και άλλες διατάξεις.
- Νόμος υπ' αριθμ. 2768/1999 (ΦΕΚ 273/A/8-12-1999). Ρύθμιση συνταξιοδοτικών θεμάτων, σύσταση νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου με την επωνυμία Όργανισμός Περίθαλψης Ασφαλισμένων Δημοσίου (Ο.Π.Α.Δ), σύσταση ανώνυμης εταιρίας με την επωνυμία "Ανώνυμη Εταιρία Διαχείρισης.
- Νόμος υπ' αριθμ. 2932/2001 (ΦΕΚ 145/A/27-6-2001). Ελεύθερη παροχή υπηρεσιών στις θαλάσσιες ενδομεταφορές - Σύσταση Γενικής Γραμματείας Λιμένων και Λιμενικής Πολιτικής - Μετατροπή Λιμενικών Ταμείων σε Ανώνυμες Εταιρείες και άλλες διατάξεις.
- Νόμος υπ' αριθμ. 3013/2002 (ΦΕΚ 102/A/1-5-2002). Αναβάθμιση της Πολιτικής Προστασίας και λοιπές διατάξεις.
- Νόμος υπ' αριθμ. 3028/2002 (ΦΕΚ 153/A/28-6-2002). Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς.
- Νόμος υπ' αριθμ. 3584/2007 (ΦΕΚ 143/A/28-6-2007). Κύρωση του Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων.
- Νόμος υπ' αριθμ. 3852/2010 (ΦΕΚ 87/A/7-6-2010). Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Πρόγραμμα «Καλλικράτης».
- Νόμος υπ' αριθμ. 4150/2013 (ΦΕΚ 102/A/29-4-2013). Ανασυγκρότηση του Υπουργείου Ναυτιλίας και Αιγαίου και άλλες διατάξεις.
- Νόμος υπ' αριθμ. 4199/2013 (ΦΕΚ 216/A/11-10-2013). Δημόσιες υπεραστικές οδικές μεταφορές επιβατών - Ρυθμιστική Αρχή Επιβατικών Μεταφορών και άλλες διατάξεις.
- Νόμος υπ' αριθμ. 4249/2014 (ΦΕΚ 73/A/24-3-2014). Αναδιοργάνωση της Ελληνικής Αστυνομίας, του Πυροσβεστικού Σώματος και της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, αναβάθμιση Υπηρεσιών του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και ρύθμιση λοιπών θεμάτων αρμοδιότητας.
- Νόμος υπ' αριθμ. 4472/2017 (ΦΕΚ 74/A/19-5-2017). Συνταξιοδοτικές διατάξεις Δημοσίου και τροποποίηση διατάξεων του ν. 4387/2016, μέτρα

εφαρμογής των δημοσιονομικών στόχων και μεταρρυθμίσεων, μέτρα κοινωνικής στήριξης και εργασιακές ρυθμίσεις, Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο.

- Νόμος υπ' αριθμ. 4605/2019 (ΦΕΚ 52/A/1-4-2019). Εναρμόνιση της ελληνικής νομοθεσίας με την Οδηγία (ΕΕ) 2016/943 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 8ης Ιουνίου 2016 σχετικά με την προστασία της τεχνογνωσίας και των επιχειρηματικών πληροφοριών που δεν έχουν αποκαλυφθεί.
- Νόμος υπ' αριθμ. 4622/2019 (ΦΕΚ 133/A/7-8-2019). Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης.
- Νόμος υπ' αριθμ. 4633/2019 (ΦΕΚ 161/A/16-10-2019). Σύσταση Εθνικού Οργανισμού Δημόσιας Υγείας (ΕΟΔΥ), ρυθμίσεις για τα προϊόντα καπνού, άλλα ζητήματα του Υπουργείου Υγείας και λοιπές διατάξεις.
- Νόμος υπ' αριθμ. 4662/2020 (ΦΕΚ 27/A/7-2-2020). Εθνικός Μηχανισμός Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων, αναδιάρθρωση της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, αναβάθμιση συστήματος εθελοντισμού πολιτικής προστασίας, αναδιοργάνωση του Πυροσβεστικού και άλλες διατάξεις.
- Προεδρικό Διάταγμα 4/2018 (ΦΕΚ 7/A/22-1-2018). Οργανισμός Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού.
- Προεδρικό Διάταγμα 13/2018 (ΦΕΚ 26/A/20-2-2018). Οργανισμός Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής.
- Προεδρικό Διάταγμα 18/2018 (ΦΕΚ 31/A/23-2-2018). Οργανισμός Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων.
- Προεδρικό Διάταγμα 22/2006 (ΦΕΚ 18/A/7-2-2006). Οργανισμός του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικής Αλληλεγγύης.
- Προεδρικό Διάταγμα 73/2006 (ΦΕΚ 76/A/10-4-2006). Διάρθρωση, αρμοδιότητες και στελέχωση των Γενικών Διευθύνσεων: α) Οικονομικού Σχεδιασμού και Υποστήριξης, β) Αμυντικών Εξοπλισμών και Επενδύσεων, και γ) Πολιτικής Εθνικής Άμυνας και Διεθνών Σχέσεων του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας.
- Προεδρικό Διάταγμα 82/2017 (ΦΕΚ 117/A/10-8-2017). Οργανισμός του Υπουργείου Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης.

- Προεδρικό Διάταγμα 123/2017 (ΦΕΚ 151/Α/12-10-2017). Οργανισμός του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών.
- Προεδρικό Διάταγμα 141/2017 (ΦΕΚ 180/Α/23-11-2017). Οργανισμός Υπουργείου Εσωτερικών.
- Προεδρικό Διάταγμα 485/1988 (ΦΕΚ 219/Α/3-10-1988). Με Προεδρικό Διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης, Δημοσίων Έργων και Οικονομικών εγκρίνεται ο Οργανισμός του Οργανισμού Αντισεισμικού Σχεδιασμού και Προστασίας.
- Υπουργική Απόφαση 1299/2003 (ΦΕΚ 776/Β/10-4-2003). Γενικό Σχέδιο Πολιτικής Προστασίας με τη συνθηματική λέξη «Ξενοκράτης».
- Υπουργική Απόφαση 4748/2018 (ΦΕΚ 612/Β/22-2-2018). Ειδικό Πρόγραμμα Ενίσχυσης Δήμων με την ονομασία «ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ ΙΙ»: Σκοπός, κριτήρια ένταξης, διαδικασία αξιολόγησης καθώς και κάθε άλλο σχετικό ζήτημα.
- Υπουργική Απόφαση Δ17α/115/9/ΦΝ275/7-8-2003 (ΦΕΚ 1154/Β/12-8-2003). Χάρτης ζωνών σεισμικής επικινδυνότητας σε σχέση με τα όρια των Δήμων της χώρας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Παράρτημα Ι: Υπόδειγμα Σχεδίου Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών και Άμεσης/Βραχείας Διαχείρισης των Συνεπειών από την Εκδήλωση Σεισμών για τη σύνταξη σχεδίων από τους Δήμους της χώρας.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Αθήνα 19 - 05 - 2020
Αριθ. Πρωτ. 4700

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

ΛΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ &
ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ
ΠΑΡΟΡΘΟΦΟΡΙΕΣ: Δ/ντής Φαίβος Θεοδώρου
ΤΑΧ. Δ/ΣΗ: Ευαγγελιστρίας 2
ΤΑΧ. ΚΩΔΙΚΑΣ: 105.63-ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛΕΦΩΝΟ: 213-1510138/916
FAX: 213-1510935
e-mail: ftteo@pescp.gr
www.civilprotection.gr

ΠΡΟΣ: Πίνακας Αποδεκτών

ΚΟΙΝ: Πίνακας Αποδεκτών

ΘΕΜΑ: Έκδοση Πρότυπου Υποδείγματος Σχεδίου Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών και Άμεσης/Βραχείας Διαχείρισης των Συνεπειών από την Εκδήλωση Σεισμών για τη σύνταξη σχεδίων από τους Δήμους της χώρας

ΣΧΕΤ: 1. Το 717/06-12-2019 έγγραφό μας κ1^η Έκδοση του Γενικού Σχεδίου Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών και Άμεσης/Βραχείας Διαχείρισης των Συνεπειών από την Εκδήλωση Σεισμών με την κωδική ονομασία "ΕΓΚΕΛΛΑΔΟΣ", στα πλαίσια του Γενικού Σχεδίου Πολιτικής Προστασίας με τη συνθηματική λέξη "Ευνοκρήτης".
2. Το 2018/09-03-2018 έγγραφό μας κ1^η με θέμα "Εφαρμογή Πολιτικής Προστασίας για την αντιμετώπιση κινδύνων από την εκδήλωση σεισμών".

Δεδομένων των πιθανών δυσχερειών στην ολοκλήρωση του σχεδιασμού των Δήμων, λόγω της εκδηλώσεως πανδημίας νόσου COVID-19, η Δ/ση Σχεδιασμού & Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών της ΓΓΠΠ προχώρησε στη σύνταξη και έκδοση Πρότυπου Υποδείγματος Σχεδίου Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών και Άμεσης/Βραχείας Διαχείρισης των Συνεπειών από την Εκδήλωση Σεισμών για Δήμους προς διευκόλυνση και επιτάχυνση του έργου τους στη σύνταξη σχεδίων στο πλαίσιο εφαρμογής της 1ης Έκδοσης του Γενικού Σχεδίου Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών και Άμεσης/Βραχείας Διαχείρισης των Συνεπειών από την Εκδήλωση Σεισμών με την κωδική ονομασία "ΕΓΚΕΛΛΑΔΟΣ" της ΓΓΠΠ (σχετικό 1).

Σκοπός του Πρότυπου Υποδείγματος Σχεδίου είναι, πρωτίστως, η διευκόλυνση των Δήμων στην άμεση σύνταξη ή ολοκλήρωση των Σχεδίων Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών και Άμεσης/Βραχείας Διαχείρισης των Συνεπειών από την Εκδήλωση Σεισμών σε τοπικό επίπεδο, με την παροχή αναλυτικής δομής και περιεχομένων των σχεδίων και αφετέρου, η εξασφάλιση της εναρμόνιάς τους και ενιαίας δομής με τα αντίστοιχα Σχέδια Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών και Άμεσης/Βραχείας Διαχείρισης των Συνεπειών από την Εκδήλωση Σεισμών των οικείων Περιφερειών και της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας.

Το παρόν Πρότυπο Υπόδειγμα Σχεδίου των Δήμων βασίστηκε στις οδηγίες σχεδίασης προς τους Δήμους, όπως αυτές αναφέρονται αναλυτικά στην παράγραφο 15.2 του Γενικού Σχεδίου Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών και Άμεσης/Βραχείας Διαχείρισης των Συνεπειών από την Εκδήλωση Σεισμών με την κωδική ονομασία "ΕΓΚΕΛΛΑΔΟΣ" (σχετικό 1).

Για τις ανάγκες του παρόντος Πρότυπου Υποδείγματος Σχεδίου αποδίδονται ενδεικτικά ενέργειες και δράσεις σε όργανα του Δήμου (Δήμαρχος, Αντιδήμαρχος, Πρόεδρος Τοπικής Κοινότητας, κλπ), καθώς και σε οργανικές μονάδες του Δήμου (Γραφείο Πολιτικής Προστασίας, Τεχνικές Υπηρεσίες, κλπ), βάσει των ρόλων και των αρμοδιοτήτων των Δήμων, οι οποίες αφορούν:

- τα προπαρασκευαστικά μέτρα και δράσεις πολιτικής προστασίας που συμβάλλουν στην ετοιμότητα του ανθρώπινου δυναμικού και των μέσων, τα οποία διαθέτουν οι Δήμοι για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών και την άμεση/βραχεία διαχείριση των συνεπειών από την εκδήλωση σεισμών

Παράρτημα Β: 1^η Έκδοση του Γενικού Σχεδίου Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών και Άμεσης/Βραχείας Διαχείρισης των Συνεπειών από την Εκδήλωση Σεισμών με την κωδική ονομασία «ΕΓΚΕΛΑΔΟΣ» στα πλαίσια του Γενικού Σχεδίου Πολιτικής Προστασίας με τη συνθηματική λέξη «Ξενοκράτης».

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Αθήνα 30 - 01 - 2020
Αριθ. Πρωτ. 717

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ &
ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ: Φοίβος Θεοδώρου
ΤΑΧ. Δ/ΝΣΗ: Ευαγγελιστρίας 2
ΤΑΧ. ΚΩΔΙΚΑΣ: 105.63-ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛΕΦΩΝΟ: 213-1510138/916
FAX: 213 1510935
e-mail: info@egscp.gr

ΠΡΟΣ: Πίνακας Αποδεκτών

ΚΟΙΝ: Πίνακας Αποδεκτών

ΘΕΜΑ: 1^η Έκδοση του Γενικού Σχεδίου Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών και Άμεσης/Βραχείας Διαχείρισης των Συνεπειών από την Εκδήλωση Σεισμών με την κωδική ονομασία «ΕΓΚΕΛΑΔΟΣ», στα πλαίσια του Γενικού Σχεδίου Πολιτικής Προστασίας με τη συνθηματική λέξη «Ξενοκράτης».

- ΣΧΕΤ:**
1. Ο Ν.3013/2002 "Περί αναβάθμισης της Πολιτικής Προστασίας και λοιπές διατάξεις" (ΦΕΚ 102/Α/1.5.2002), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει με το Ν.4249/2014
 2. Η 1299/7-4-2003 εγκριτική απόφαση Υπουργού ΕΣ.Δ.Δ.Α. του Γενικού Σχεδίου Πολιτικής Προστασίας με τη συνθηματική λέξη "Ξενοκράτης" (ΦΕΚ 423/Β'/2003).
 3. Το Π.Α. 151/3-6-2004 "Οργανισμός Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας" (ΦΕΚ 107/Α/2004).
 4. Ο Ν.3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα «Ξενοκράτης»» (ΦΕΚ 87/Α/2010)
 5. Το 2038/29-03-2018 έγγραφό μας «Σχέδιο δράσεων Πολιτικής Προστασίας για την αντιμετώπιση κινδύνων από την εκδήλωση σεισμών» (ΛΔΑ: 6211165Χ97-Δ6Μ)

ας διαβιβάζουμε την εγκεκριμένη από το Γενικό Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας 1^η Έκδοση του Γενικού Σχεδίου Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών και Άμεσης/Βραχείας Διαχείρισης των Συνεπειών από την Εκδήλωση Σεισμών με την κωδική ονομασία «ΕΓΚΕΛΑΔΟΣ», σε εφαρμογή του Γενικού Σχεδίου Πολιτικής Προστασίας «Ξενοκράτης» (Υ.Α 1299/2003), με ημερομηνία έγκρισης την 30 Ιανουαρίου 2020.

Ο σκοπός του παρόντος Γενικού Σχεδίου είναι η άμεση και συντονισμένη απόκριση των εμπλεκόμενων Φορέων σε Κεντρικό, Περιφερειακό και Τοπικό επίπεδο για την απεικονιστική αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών από την εκδήλωση σεισμών και την άμεση διαχείριση των συνεπειών τους, δράσεις που απηλλοτριών στην προστασία της ζωής, της υγείας και της περιουσίας των πολιτών, καθώς και στην προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, των λειτουργιαγωγικών πηγών και των υποδομών της χώρας.

Στα πλαίσια εφαρμογής του παρόντος Γενικού Σχεδίου, οι εμπλεκόμενοι φορείς καλούνται να προβούν στα ακόλουθα:

1. **Οι Περιφέρειες**, με βάση τα προβλεπόμενα στο παρόν Γενικό Σχέδιο, **καλούνται να ολοκληρώσουν τον σχεδιασμό αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών και άμεσης/βραχείας διαχείρισης των συνεπειών από την εκδήλωση σεισμών έως τέλος Μαρτίου 2020.**

Οδηγίες για τη σύνταξη σχεδίων των Περιφερειών σε ενταξίση με το παρόν Γενικό Σχέδιο Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών και Άμεσης/Βραχείας Διαχείρισης των Συνεπειών από την Εκδήλωση Σεισμών με την κωδική ονομασία «ΕΓΚΕΛΑΔΟΣ», στα πλαίσια εφαρμογής του άρθρου 171 του Ν.3852/2010 δίνονται στο Μέρος ΧV του παρόντος Γενικού Σχεδίου.

Παράρτημα III: 1^η Έκδοση του Γενικού Σχεδίου Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών και Άμεσης/Βραχείας Διαχείρισης των Συνεπειών από την Εκδήλωση Ηφαιστειακής Δραστηριότητας στο Ηφαιστειακό Σύμπλεγμα Σαντορίνης με την κωδική ονομασία «ΤΑΛΩΣ» στα πλαίσια του Γενικού Σχεδίου Πολιτικής Προστασίας με τη συνθηματική λέξη «Ξενοκράτης».

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Αθήνα 06 - 02 - 2020
Αριθ. Πρωτ. 941

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ &
ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ: Φοίβος Θεοδώρου
ΤΑΧ. Δ/ΣΗ: Ευαγγελιστρίας 2
ΤΑΧ. ΚΩΔΙΚΑΣ: 105.63-ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛΕΦΩΝΟ: 213-1510138/916
FAX: 213-1510935
e-mail: fttheo@gscp.gr

ΠΡΟΣ: Πίνακας Αποδεκτών

ΚΟΙΝ: Πίνακας Αποδεκτών

ΘΕΜΑ: 1^η Έκδοση του Γενικού Σχεδίου Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών και Άμεσης/Βραχείας Διαχείρισης των Συνεπειών από την Εκδήλωση Ηφαιστειακής Δραστηριότητας στο Ηφαιστειακό Σύμπλεγμα Σαντορίνης με την κωδική ονομασία «ΤΑΛΩΣ», στα πλαίσια του Γενικού Σχεδίου Πολιτικής Προστασίας με τη συνθηματική λέξη "Ξενοκράτης".

ΣΧΕΤ: 1. Ο Ν.3013/2002 "Περί αναβάθμισης της Πολιτικής Προστασίας και λοιπές διατάξεις" (ΦΕΚ 102/Α'/1-5-2002), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει με το Ν.4249/2014
2. Η 1299/7-4-2003 εγκριτική απόφαση Υπουργού ΕΣ.Δ.Δ.Α. του Γενικού Σχεδίου Πολιτικής Προστασίας με τη συνθηματική λέξη "Ξενοκράτης" (ΦΕΚ 423/Β'/2003).
3. Το Π.Δ 151/3-6-2004 "Οργανισμός Γενικής γραμματείας Πολιτικής Προστασίας" (ΦΕΚ 107/Α'/2004).
4. Ο Ν.3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης» (ΦΕΚ 87/Α'/2010)

Σας διαβιβάζουμε την εγκεκριμένη από το Γενικό Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας 1^η Έκδοση του Γενικού Σχεδίου Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών και Άμεσης/Βραχείας Διαχείρισης των Συνεπειών από την Εκδήλωση Ηφαιστειακής Δραστηριότητας στο Ηφαιστειακό Σύμπλεγμα Σαντορίνης με την κωδική ονομασία «ΤΑΛΩΣ», σε εφαρμογή του Γενικού Σχεδίου Πολιτικής Προστασίας «Ξενοκράτης» (Υ.Α 1299/2003), με ημερομηνία έγκρισης την 6 Φεβρουαρίου 2020.

Ο σκοπός του παρόντος Γενικού Σχεδίου είναι η άμεση και συντονισμένη απόκριση των εμπλεκόμενων Φορέων σε Κεντρικό, Περιφερειακό και Τοπικό επίπεδο για την αποτελεσματική αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών από την εκδήλωση Ηφαιστειακής Δραστηριότητας στο Ηφαιστειακό Σύμπλεγμα Σαντορίνης και την άμεση διαχείριση των συνεπειών της, δράσεις που αποβλέπουν στην προστασία της ζωής, της υγείας και της περιουσίας των πολιτών, καθώς και στην προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, των πλουτοπαραγωγικών πηγών και των υποδομών της χώρας.

Αναφορικά με την ανάλυση κινδύνου, όπως αναλυτικά αναφέρεται στο μέρος III του παρόντος Γενικού Σχεδίου, τονίζεται ότι τα παρουσιαζόμενα σε αυτή στοιχεία δεν αντιπροσωπεύουν κατ' ανάγκη πλήρως τεκμηριωμένα αποτελέσματα που δεσμεύουν την ΕΕΕΠΗΣ¹ ως προς την ακρίβειά τους, είναι όμως επαρκή για την ανάπτυξη ρεαλιστικών σεναρίων ενδεχόμενης επαναδραστηριοποίησης με στόχο την κατάστροψη ενός αποτελεσματικού Σχεδίου Πολιτικής Προστασίας Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών και Άμεσης/Βραχείας Διαχείρισης των Συνεπειών από την Εκδήλωση Ηφαιστειακής Δραστηριότητας στο Ηφαιστειακό Σύμπλεγμα της Σαντορίνης.

¹ Η Ειδική Επιστημονική Επιτροπή Παρακολούθησης Ηφαιστείου Σαντορίνης (ΕΕΕΠΗΣ) συστάθηκε στις 3 Φεβρουαρίου του 2012 (Υ.Α. Δ16γ/53/Β/66/1/3-2-2012 ΦΕΚ 102 Υ.Ε.Θ.Ο.Δ.Φ.Δ.Ε.Δ.Τ./Β-3-2012). Η ΕΕΕΠΗΣ αντικαταστάθηκε με την Μόνιμη Επιστημονική Επιτροπή Παρακολούθησης Ελληνικού Ηφαιστειακού Τόξου (ΜΕΕΠΕΗΤ) υπό τον Οργανισμό Αντισεισμικού Σχεδιασμού και Προστασίας (ΟΑΣΠ) με διευρυμένο αντικείμενο της παρακολούθησης και την ανάλυση κινδύνου για όλα τα ηφαιστειακά κέντρα του Ελληνικού Ηφαιστειακού Τόξου. Η ανωτέρω επιτροπή όπως και οι λοιπές μόνιμες επιτροπές του ΟΑΣΠ συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών.

Παράρτημα IV: Το ερωτηματολόγιο

Το παρακάτω ερωτηματολόγιο στοχεύει στη συλλογή δεδομένων στα πλαίσια της εκπόνησης διπλωματικής εργασίας για την ολοκλήρωση του μεταπτυχιακού προγράμματος «Δημόσια Διοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση» του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Απευθύνεται στους κατοίκους της νήσου Σερίφου με σκοπό να ερευνήσει την υφιστάμενη κατάσταση του νησιού και την άποψη των κατοίκων σε ότι αφορά τη διαχείριση μιας κρίσης και τους τρόπους αντιμετώπισης αυτής.

A. ΓΕΝΙΚΑ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

(Παρακαλώ συμπληρώστε με ένα X το αντίστοιχο τετράγωνο)

A1. ΗΛΙΚΙΑ

18-24 25-34 35-44 45-54 55 και άνω

A2. ΦΥΛΟ

Άρρεν Θήλυ

B. ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

(Παρακαλώ συμπληρώστε με ένα X το αντίστοιχο τετράγωνο)

B1. Έχετε αντιμετωπίσει κατά το παρελθόν φυσικές καταστροφές στον τόπο σας;

ΝΑΙ ΟΧΙ

B2. Ποιες από τις παρακάτω καταστροφές έχετε αντιμετωπίσει;

Σεισμός Πλημμύρα Πυρκαγιά Τσουνάμι Επιδημία

B3. Γνωρίζετε πως πρέπει να αντιδράσετε στο ενδεχόμενο μιας καταστροφής;

ΝΑΙ ΟΧΙ

B4. Πόσο εύκολο πιστεύετε πως είναι να προληφθεί ή να αντιμετωπιστεί μια καταστροφή στο νησί;

Καθόλου Πολύ Λίγο Πολύ Πάρα
λίγο πολύ

B5. Έχουν ληφθεί συγκεκριμένα μέτρα προκειμένου να μειωθεί η πιθανότητα μιας φυσικής καταστροφής ή έκτακτης ανάγκης ή επιδημίας;

NAI OXI

B6. Υπάρχει σχέδιο εκκένωσης σε περίπτωση μιας φυσικής καταστροφής ή άλλης έκτακτης ανάγκης στον τόπο σας;

NAI OXI

B6α. Εάν ναι, έχετε συμμετάσχει με τη μορφή άσκησης, ενημέρωσης ή εκπαίδευσης πάνω σ' αυτό;

NAI OXI

B6β. Γνωρίζετε για την ύπαρξη των σχεδίων: Ξενοκράτης – Περσέας – Ταλώς;

NAI OXI

B7. Ο δήμος σας έχει σχέδιο αποκατάστασης των λειτουργιών του σε περίπτωση φυσικής καταστροφής ή άλλης έκτακτης ανάγκης;

NAI OXI

B7α. Εάν ναι, έχετε λάβει γνώση για το τι πρέπει να κάνετε;

NAI OXI

B8. Οι αρχές του τόπου σας, που είναι αρμόδιες για τη διαχείριση μια έκτακτης ανάγκης, έχουν υιοθετήσει στρατηγικές αντιμετώπισης κρίσεων, (συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης, έγκαιρο προγραμματισμό και γνώση διαχείρισης κινδύνων, κ.α.)

NAI OXI

B8α. Αν ναι, πιστεύετε πως είναι έτοιμοι να παρέμβουν σε μια έκτακτη ανάγκη;

NAI OXI

B9. Υπάρχει γραφείο Πολιτικής Προστασίας στο δήμο σας;

ΝΑΙ ΟΧΙ

B9α. Αν ναι, παρέχει την ανάλογη ενημέρωση στους πολίτες σχετικά με την αντιμετώπιση μιας έκτακτης ανάγκης;

ΝΑΙ ΟΧΙ

B10. Υπάρχει εναλλακτικός τρόπος επικοινωνίας, σε περίπτωση που οι τοπικές επικοινωνίες τεθούν εκτός λειτουργίας λόγω κάποιας καταστροφής;

ΝΑΙ ΟΧΙ

B11. Υπάρχει μέρος στο νησί που να έχει διαθέσιμες προμήθειες για τουλάχιστον τρεις (3) ημέρες, σε περίπτωση που οι προμηθευτές δεν μπορούν να παραδώσουν λόγω μιας καταστροφής;

ΝΑΙ ΟΧΙ

B12. Υπάρχει κατάλογος που να περιλαμβάνει όλα τα απαραίτητα τηλέφωνα επικοινωνίας σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης;

ΝΑΙ ΟΧΙ

B12α. Εάν ναι, εσείς έχετε λάβει γνώση;

ΝΑΙ ΟΧΙ

B12β. Γνωρίζετε με ποιες κρατικές υπηρεσίες πρέπει να επικοινωνήσετε μετά από μια φυσική καταστροφή ή άλλη έκτακτη ανάγκη;

ΝΑΙ ΟΧΙ

B13. Υπάρχει σύστημα πυρόσβεσης σε όλους τους οικισμούς του νησιού σε λειτουργία;

ΝΑΙ ΟΧΙ

B14. Υπάρχουν διαθέσιμες γεννήτριες στα δημοτικά κτίρια και στο ιατρείο ώστε να μπορούν να λειτουργούν ακόμα και σε μια καταστροφή ή άλλη έκτακτη ανάγκη;

ΝΑΙ ΟΧΙ

